

DATA A FAKTA O CIZINCÍCH V BRNĚ

SOCIOFACTOR

2024

Dokument byl zpracován v rámci projektu „Integrace cizinců ve městě Brně V.“ podpořeného finančními prostředky z dotace ze státního rozpočtu na projekty obcí na podporu integrace cizinců na lokální úrovni v roce 2024. Poskytovatelem prostředků ze státního rozpočtu na realizaci projektu je Ministerstvo vnitra České republiky. SocioFactor s.r.o. se do projektu zapojil jako partner Statutárního města Brna (příjemce projektu) a podílel se na projektu 5 % finanční spoluúčastí.

Vydal SocioFactor s.r.o., 2024

Daliborova 631/22, Ostrava – Mariánské Hory, 709 00

<http://www.sociofactor.eu>

MINISTERSTVO VNITRA
ČESKÉ REPUBLIKY

socio.factor
sociální firma | výzkum a vzdělávání | služby

Předmluva

Město Brno se internacionalizuje. V praxi se projevující důraz na znalostní ekonomiku s významnou pozicí Brna v rámci střeoevropského regionu vytváří podmínky pro ekonomický růst a rozvoj pracovních trhů, na jejichž pobídky reagují lidé z celého světa. Ti přichází na kratší či delší dobu žít do Brna. Imigrace se stala součástí dynamického rozvoje a ve městě pobývají cizinci, kteří jsou jeho obyvateli. Brno se postupně stalo jedním z nejvýznamnějších cílů imigrace v Česku a vykazuje značnou koncentraci cizinecké populace, stává se globálně dostupným a otevřeným. Vize města otevřeného, tolerantního a sociálně soudržného je stále velkou výzvou, podporuje ji Strategie integrace cizinců ve městě Brně 2020–2026. Tento klíčový dokument byl přijat v roce 2020 Jeho součástí bylo stanovení vize a cíle, popis souladu s dalšími dokumenty, vymezení klíčových principů jejího fungování, stanovení postupu jejího naplňování, přehled základních dat o cizincích a zejména přehled priorit a dílčích cílů.

Strategie integrace ve své Prioritní oblasti B.1 Zjišťování a vyhodnocování informací a dat o cizincích uvádí: „*Strategie integrace se zakládá na datech a faktech, nikoliv na domněnkách a představách. Klade důraz na průběžné, nikoliv nárazové a příležitostné zjišťování a vyhodnocování situace v prostředí cizinců a vychází z průběžné aktualizace dat. Řídí se principy politiky evidence. Vytváří podmínky pro průběžné sbírání dat, která dává k dispozici ostatním aktérům v kvalitní a platné podobě. Vytváří podmínky jednak pro to, aby data byla zpracovávána v delším časovém horizontu, což umožňuje sledování trendů, ale i pro to, aby je bylo možné vyhodnocovat a ve srozumitelné podobě prezentovat ostatním aktérům a také veřejnosti. Zpracování dat bude založeno na odborné metodologii a vědeckých poznatcích. Data budou vytvářena prostřednictvím: a) terénní a komunitní práce, která bude zahrnovat monitoring situace v prostředí cizinců a bude využívat různé způsoby získávání a vyhodnocování informací o aktuální situaci, b) sekundární analýzy dat – data budou získávána z různých datových zdrojů (statistické zdroje Českého statistického úřadu, Ministerstva vnitra, Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy, Ministerstva zdravotnictví, Policie ČR, Úřadu práce ČR a další) a zpracovávána do přehledné podoby k jednotlivým tématům.*“

Strategie integrace byla zpracována na obecné úrovni. Zavázala se k tomu, že bude naplňována formou dvou po sobě jdoucích tříletých akčních plánů. Aktuální návrh druhého Akčního plánu na období 2024–2026 obsahuje aktivitu nazvanou Zjišťování a vyhodnocování dat o cizincích v Brně, v rámci které má vzniknout dokument Data a fakta o cizincích v Brně. Předkládaný dokument zmíněnou aktivitu naplňuje. Navazuje na předchozí dokumenty a přináší základní informace a data o cizincích. Jeho podoba byla upravena v souladu s požadavky akčního plánu. Naplňuje se tímto i dílčí cíl Strategie B.1.5.

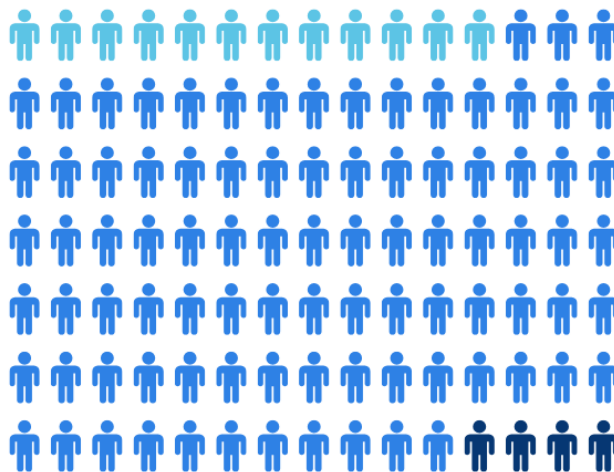
Základní přehled v infografikách

Struktura obyvatel města Brna podle státní příslušnosti (30. 11. 2024)

- občané ČR (337 077)
- občané Slovenska (8 890)
- ostatní cizinci (54 599)

Cizinci v Brně podle věkové kategorie (bez občanů Slovenska) (31. 12. 2023)

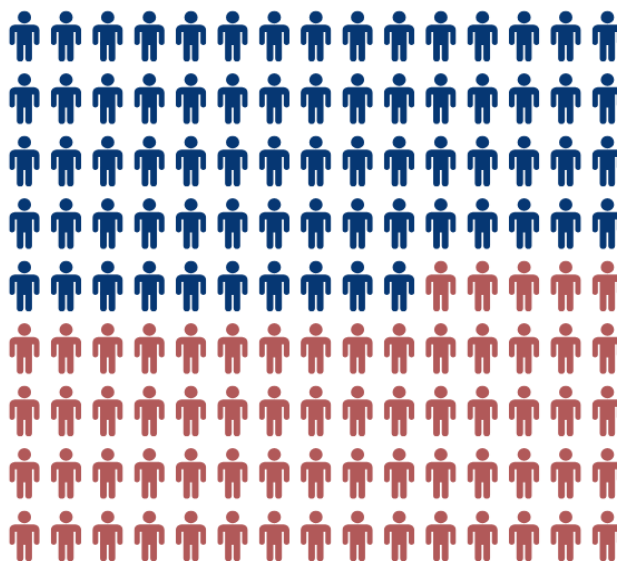
- předproduktivní věk (6 285)
- produktivní věk (46 144)
- poproduktivní věk (2 170)

Cizinci v Brně podle státní příslušnosti (30. 11. 2024)

- Ukrajina (33 041)
- Slovensko (9 571)
- Vietnam (2 996)
- Rusko (2 151)
- Indie (1 275)
- ostatní (17 302)

Cizinci v Brně podle pohlaví (bez občanů Slovenska) (31. 12. 2023)

- muži (28 411)
- ženy (26 188)

Cizinci v Brně podle druhu pobytu (bez občanů Slovenska) (31. 12. 2023)

- trvalý pobyt (13 822)
- přechodný pobyt (20 750)
- dočasná ochrana (22 193)

Cizinci v Brně podle nejvyššího dosaženého vzdělání (30. 6. 2024)

- základní a nižší (13 132)
- střední bez maturity (8 854)
- střední s maturitou (18 122)
- vysokoškolské a vyšší odborné (19 544)

Zaměstnaní cizinci v Brně (bez občanů Slovenska) (30. 6. 2024)

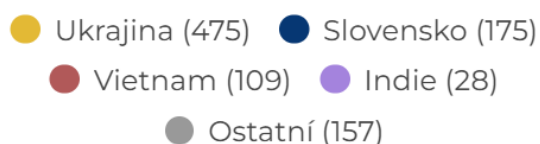
- Ukrajina (16 237)
- Rumunsko (2 508)
- Rusko (1 958)
- Bulharsko (1 371)
- Maďarsko (1 309)
- Polsko (1 257)
- ostatní (12 918)

Vysoce kvalifikovaní cizinci v Brně (bez občanů Slovenska) (30. 6. 2024)

- Ukrajina (1 774)
- Rusko (1 006)
- Indie (836)
- Polsko (679)
- Rumunsko (648)
- Itálie (540)
- ostatní (7 740)

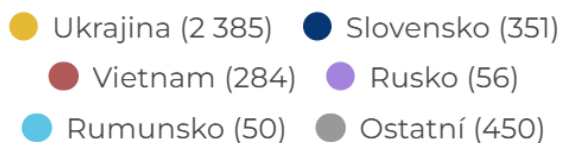
Cizinci v mateřských školách v Brně (30. 9. 2024)

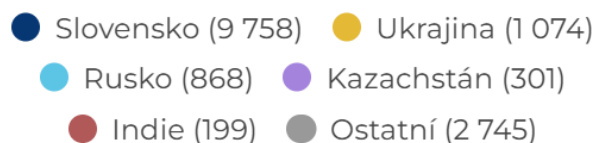
Cizinci na středních školách v Brně (30. 9. 2024)

Cizinci v základních školách v Brně (30. 9. 2024)

Cizinci na vysokých školách v Brně (31. 12. 2023)

Obsah

Předmluva.....	1
Základní přehled v infografikách	2
Úvod: od domněnek k datům	2
Cizinci ve městě: základní fakta.....	4
Základní terminologie.....	4
Legislativní změny v roce 2023 a 2024.....	7
1.1.1 Širší kontext: cizinci v krajích a okresech v ČR.....	10
1.2 Vývoj počtu cizinců v Brně-městě.....	12
1.3 Cizinci v Brně-městě podle pohlaví a věku	15
1.4 Cizinci v Brně-městě podle státní příslušnosti.....	18
Vzdělávání dětí cizinců do 18 let věku – vzdělávání na MŠ, ZŠ a SŠ.....	22
2.1 Mateřské školy	22
2.2 Základní školy.....	25
2.3 Střední školy	29
Vzdělávání dospělých cizinců a kvalifikovaní cizinci v Brně.....	32
3.1 Vzdělávání dospělých cizinců – vysoké školy.....	32
3.2 Vysoce kvalifikovaní cizinci a expatrioti	36
Rozvíjení vzájemných vztahů	39
Prevence negativních sociálních jevů a dopadů migrace	43
Ekonomická soběstačnost cizinců	45
Zdraví jako hodnota.....	52
Bydlení a veřejný prostor	57
Uprchlíci z Ukrajiny	60
9.1 Vývoj počtu uprchlíků z Ukrajiny	60
9.2 Ukrajinské děti ve školách	65
Doporučení pro integrační politiku města Brna	68
Seznam grafů, tabulek a map	71

Úvod: od domněnek k datům

Téma migrace se stalo novou veřejnou agendou, která překročila hranice expertních světů. Během téměř tří polistopadových dekád bylo stále zřejmější, že se Česká republika řadí k zemím s kladným migračním saldem. S některými výjimkami a poklesy platí, že počty cizinců v Česku stoupaly a v roce 2023 již druhým rokem přesáhly hranici milionu osob (1 065 740 osob). Značnou měrou se na tom podíleli i držitelé dočasné ochrany. Cizinci tak dosahují 10% podílu na populaci ČR. Většinu cizinců na území ČR (78 %) tvoří cizinci ze třetích zemí (zejména občané Ukrajiny, Vietnamu a Ruské federace), z občanů EU jsou nejvíce zastoupeni občané Slovenska, kteří po občanech Ukrajiny tvoří nejpočetnější skupinu cizinců s registrovaným pobytem v ČR. Celostátní situace se promítá i do města Brna, které se stalo jedním z významných cílů, které přitahuje různorodé kategorie migrantů.

Naplnění vizí města Brna, stejně tak i cílů Strategie integrace cizinců ve městě Brně 2020–2026 a navrhovaného Akčního plánu na období 2024–2026 se neobejde bez věcné diskuse ohledně formování smysluplných a efektivních strategií a politik, které budou reagovat na přítomnost cizinců ve městě a současně se zabývat kvalitou života všech obyvatel. Takovéto strategie či plány ale nelze vytvářet na základě domněnek a přesvědčení. Musí vycházet ze znalostí a poznání, které se opírají o fakta a data. V zahraničí je takováto politika označována jako politika evidence. Zakládá se na přístupu, který zdůrazňuje důležitost vědeckých poznatků, které jsou dosaženy díky použití metodologie, a jejich následné uplatnění při tvorbě politik.

V návrhu Akčního plánu na období 2024–2026 se v popisu charakteristiky aktivity nazvané Kontinuální zjišťování a vyhodnocování dat o cizincích v Brně uvádí následující: „Z praxí minulých let se ukazuje, že každoročně aktualizovaná data o cizincích jsou oporou pro formulování aktivit Strategie integrace. Systematická tvorba dat o cizincích umožňuje data v čase porovnávat, pozorovat změny, a tím i na ně zavčas reagovat. Z dat vychází veřejné i soukromé instituce, organizace i další aktéři. Aby bylo možné data mít k dispozici a sledovat vývoj situace v čase, musí být systematicky shromažďována. Aktivita vytváří prostor pro pravidelný dlouhodobý sběr dat, vyhodnocování trendů v čase a k průběžnému vyhodnocování informací o cizincích (analýza sekundárních dat, ale i přenosu informací z „terénu“). Proto je klíčové v této aktivitě pokračovat a kontinuálně zjišťovat a vyhodnocovat data o cizincích v Brně. Data by měla kontextualizovat i vývoj situace v JMK.“ Akční plán klade důraz na průběžné, nikoliv nárazové a příležitostné zjišťování a vyhodnocování situace v prostředí cizinců a vychází z průběžné aktualizace dat. Vytváří podmínky pro průběžné sbírání dat, jejich vyhodnocování a prezentování ostatním aktérům a také veřejnosti.

Prvním krokem ke smysluplné strategii a zajištění této „evidence“ je shrnutí základních dat a faktů o cizincích, které přináší následující text. Vznikly na základě vyhodnocení údajů získaných ze

statistických zdrojů Českého statistického úřadu, Ministerstva vnitra, Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy, Ministerstva zdravotnictví, Policie ČR, Úřadu práce ČR a mnohých dalších.

Následující data, což je zcela evidentní, zásadním způsobem ovlivnily události roku 2022, kdy do Česka dorazila mimořádně početná uprchlická vlna z území Ukrajiny postižené válečným konfliktem. Osoby s udělenou dočasnou ochranou pozměnily celkový imigrační obraz města a proměnily četné statistické ukazatele. Jedná se o dopady, které jsou (nejen) ze statistického hlediska významné a dlouhodobé. Proměny skladby imigračního spektra je patrné v letech 2023 i 2024, jak je z následujících výsledků patrné.

Struktura zprávy a poděkování

Struktura zprávy Data a fakta o cizincích v Brně shrnuje výsledky analýzy sekundárních statistických dat o cizincích žijících ve městě. Výsledky jsou řazeny podle jednotlivých témat, přičemž byla vybrána taková data, která jsou pro dané téma nejdůležitější.

Děkujeme všem poskytovatelům statistických dat za jejich ochotu ke spolupráci a zpřístupnění dat a pracovníkům Magistrátu města Brna.

Cizinci ve město: základní fakta

V této kapitole je nejdříve vymezeno, kdo je cizincem. Následně jsou uvedena základní přehledová data o cizincích žijících v okrese Brno-město.

Kdo je cizinec?

- Vymezení cizince je ukotveno v české legislativě (zákon č. 326/1999 Sb. o pobytu cizinců na území České republiky), řídí se jím i metodiky statistického vykazování počtu cizinců na území Česka.
- Za cizince je považována fyzická osoba, která není státním občanem České republiky, dále osoby bez státního občanství a rovněž osoby s více občanstvími, z nichž žádné není českým státním občanstvím.
- Užší vymezení cizince vycházející z legislativy odkazuje k imigraci, která má mezinárodní charakter, a k imigrantům, kteří přicházející do země za účelem pobytu dlouhodobějšího charakteru. Jeho součástí tudíž nejsou např. turisté, krátkodobě pobývající osoby (návštěva přátel, sportovní události, kratší léčba v lázních), ani ti, jejichž pobyt je sice dlouhodobý, ale nedisponují potřebným povolením k pobytu (jsou „ilegální“).
- Zákon rozlišuje následující tři dílčí kategorie cizinců pobývajících v Česku. Jsou to a) občané zemí EU, Norska, Švýcarska, Islandu a Lichtenštejnska (zkráceně občané EU a jejich rodinní příslušníci), b) občané zemí mimo EU (tzv. občané ze „třetích zemí“) a c) ostatní cizinci (bez ohledu na státní příslušnost).

Základní terminologie

Tato analytická zpráva na základě dostupných dat sleduje tři druhy pobytu: přechodný, trvalý, a azyl. Zákon o pobytu cizinců¹ dělí pobyt cizinců na území ČR na kategorie přechodný pobyt na území a trvalý pobyt na území. Pobyt cizince s uděleným azylem upravuje zákon o azylu².

¹ Pobyt cizinců v ČR je upraven zákonem č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

² Zákon č. 325/1999 Sb., ve znění pozdějších předpisů

Přechodný pobyt

Úprava přechodného pobytu je odlišná pro občany EU a občany tzv. třetích zemí. Občané EU a dalších států, které jsou vázány Smlouvou o Evropském hospodářském prostoru a občané Švýcarska (dále jen „občané EU“), mají právo volného pohybu a pobytu, které je garantováno Smlouvou o fungování EU. Občané EU mohou na území ČR vstupovat a pobývat zde po neomezenou dobu na základě cestovního dokladu či dokladu totožnosti. Nejsou povinni žádat o jakoukoliv formu oprávnění k pobytu. Nicméně zákon i pro tyto cizince vytvořil pobytové tituly – potvrzení o přechodném pobytu a povolení k trvalému pobytu. Žádat o povolení některého z uvedených druhů pobytu nemají občané EU stanoveno jako povinnost, ale jako právo. Pokud chce občan EU na území pobývat po dobu delší než 90 dnů, má právo požádat o vydání potvrzení o přechodném pobytu, které má za cíl zejména ulehčit občanům EU jednání s úřady a institucemi v ČR.³

Cizinci ze třetích zemí jsou povinni mít pro vstup a pobyt (do 90 dnů) na území ČR vízum.⁴ Pro dlouhodobý pobyt (nad 90 dnů) v ČR musí mít cizinci ze třetích zemí vždy vízum k pobytu nad 90 dnů, případně povolení k pobytu. Vízum k pobytu nad 90 dnů opravňuje cizince pobývat v ČR po dobu 1 roku. Následně může požádat o povolení k dlouhodobému pobytu za podmínky, že trvá stejný účel pobytu. Cizinec však může požádat o udělení povolení k dlouhodobému pobytu, aniž by předtím na území ČR pobýval, na základě víza k pobytu nad 90 dnů za konkrétním účelem (například společného soužití rodiny na území, studia na území, vědeckého výzkumu, za účelem zaměstnání – zaměstnanecká karta nebo modrá karta, rezident jiného členského státu EU).⁵

Trvalý pobyt

Povolení k trvalému pobytu mohou obecně získat všichni cizinci po 5 letech nepřetržitého pobytu na území ČR. Ve speciálních zákonem stanovených případech lze trvalý pobyt získat i za kratší dobu – po 4 letech,⁶ respektive 2 letech⁷ nepřetržitého pobytu na území ČR.⁸

Azyl

Azyl je specifickým druhem pobytu,⁹ který může být přiznán cizinci, který zažádal o udělení mezinárodní ochrany. Jedná se o ochranný status, který stát poskytuje státnímu příslušníku třetí země

³ Zpráva o situaci v oblasti migrace a integrace cizinců na území České republiky, MV ČR, 2019

⁴ To se netýká cizinců, jimž je vízová povinnost zrušena v rámci jednotné vízové politiky EU, a v dalších zákonem stanovených případech (např. držitelé dokladu o povolení k pobytu na území jiného schengenského státu apod.).

⁵ Zpráva o situaci v oblasti migrace a integrace cizinců na území České republiky, MV ČR, 2019

⁶ Po ukončení řízení o udělení mezinárodní ochrany při splnění zákonných podmínek nebo bez podmínky předchozího nepřetržitého pobytu na území ČR, např. z humanitárních důvodů.

⁷ Např. rodinný příslušník občana ČR v případě, že rodinná vazba na občana ČR trvá alespoň jeden rok.

⁸ Zpráva o situaci v oblasti migrace a integrace cizinců na území České republiky, MV ČR, 2019

⁹ Upraven zákonem č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů

nebo osobě bez státní příslušnosti v souvislosti s rizikem pronásledování z důvodů vyjmenovaných v mezinárodních i národních právních nástrojích (v ČR v zákoně o azylu). Azyl rozsahem práv a povinností cizince odpovídá povolení k trvalému pobytu. Cizinec, kterému byl udělen azyl, je označován jako azylant.

Dočasná ochrana

Krizový mechanismus EU upravený směrnicí o dočasné ochraně 2001/55/ES, který se aktivuje za výjimečných okolností v případě hromadného příchodu osob s cílem poskytnout jim kolektivní ochranu a zmírnit tlak na vnitrostátní azylové systémy zemí EU. Dočasná ochrana je v České republice poskytována zejména těmto osobám:

- a) Občanům Ukrajiny, kteří přede dnem 24. února 2022 pobývali na Ukrajině a Ukrajinu následně opustili.
- b) Cizincům ze třetích zemí a osobám bez státní příslušnosti, kterým byla před datem 24. února 2022 na Ukrajině poskytnuta mezinárodní ochrana nebo odpovídající vnitrostátní ochrana.
- c) Rodinným příslušníkům osob uvedených v bodě 1–2, kteří společně s nimi pobývali na Ukrajině před datem 24. února 2022 a následně společně Ukrajinu opustili. Rodinným příslušníkem se rozumí manžel/manželka, registrovaný partner, nezletilé svobodné dítě osoby uvedené v bodě 1–2 nebo nezletilé svobodné dítě manžela takové osoby anebo jiný tzv. blízký příbuzný závislý na péči a žijící v rodině takové osoby.
- d) Cizincům, kteří byli ke dni 24. února 2022 držiteli platného povolení k trvalému pobytu na území Ukrajiny a jejich vycestování do státu, jehož jsou státním občanem, nebo části jeho území, není možné z důvodu hrozby skutečného nebezpečí podle § 179 odst. 2 zákona o pobytu cizinců na území České republiky.

Dlouhodobý pobyt

Druh dočasného povolení k pobytu, uděluje se cizinci, který hodlá na území pobývat po dobu delší než jeden rok.

Krátkodobý pobyt

Pobyt v maximální délce 90 dní v jakémkoli 180denním období, kterým se rozumí období 180 dnů bezprostředně předcházející každému dni pobytu. Evropská legislativa pro účely krátkodobých pobytů rozlišuje třetí země na ty, jejichž občané pro vstup a krátkodobý pobyt na území států uplatňujících společnou vízovou politiku musejí disponovat vízem a na ty, kteří jsou od tohoto požadavku osvobozeni.

Legislativní změny v roce 2023 a 2024

Novela zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území ČR a o změně některých zákonů, nabyla účinnosti dne 1. července 2023, přinesla řadu změn. Hlavní změnou byla transpozice nové směrnice EU o modrých kartách (směrnice 2021/1883 o podmínkách pro vstup a pobyt státních příslušníků ze třetích zemí za účelem výkonu zaměstnání vyžadujícího vysokou kvalifikaci). Změny se týkají rychlejších postupů, pružnějších kritérií pro přijímání a v neposlední řadě také rozsáhlejších práv držitelů modré karty, včetně snadnější mobility uvnitř EU. Spočívají v rozšíření působnosti zákona, ve změně mzdových limitů, v uznávání odborných dovedností jako dokladu vysoké kvalifikace nebo zjednodušení žádosti o vnitrounitní mobilitu. Žádost o vydání modrých karet může nově podat také azylant, osoba požívající doplňkové ochrany, víza za účelem sezónního zaměstnání nebo osoba, která je rodinným příslušníkem občana EU, a to v případě, že má postavení rodinného příslušníka v jiném členském státě EU a chtěla by se sama nebo s občanem EU přemístit do ČR. Nově se modrá karta vydává s dobou platnosti až na 3 roky. Novela zákona o pobytu cizinců přinesla změny v okruhu osob, které mohou žádat o dlouhodobý pobyt za účelem společného soužití rodiny (žádost již nemůže podat zletilý cizinec, i když by byl nezaopatřený).

Druhá novela zákona o pobytu cizinců, která nabyla účinnosti dne 20. září 2023, zrušila monopol komerčního pojištění cizinců s dlouhodobým pobytem pro Pojišťovnu VZP. Nově si mohou žadatelé o dlouhodobé vízum nebo dlouhodobý pobyt sjednat cestovní zdravotní pojištění v rozsahu komplexní zdravotní péče i s jinými pojišťovnami, které jsou oprávněny toto pojištění na území ČR poskytovat. Změnila se také výše pojistného plnění na 400 000 EUR.

Od 1. července 2023 je účinná poměrně rozsáhlá **novela zákona č. 325/1999 Sb., o azylu**, ve znění pozdějších předpisů (dále jen zákon o azylu). Změny se týkají efektivitu řízení o mezinárodní ochraně, a to včetně navazujícího soudního přezkumu krajskými soudy a Nejvyšším správním soudem a přijímacích podmínek žadatelů o udělení mezinárodní ochrany.

Přijat byl zákon č. 408/2023 Sb., kterým se mění zákon č. 435/2004 Sb., **o zaměstnanosti**, který má dopad na zahraniční zaměstnanost. Přijatými změnami, které mají účinnost v roce 2024, došlo zejména k úpravě definice nelegální práce, rozšíření důvodů pro nezařazení místa do evidence volných míst obsaditelných držiteli zaměstnaneckých a modrých karet, rozšíření důvodů pro nevydání povolení k zaměstnání, úpravě evidence volných pracovních míst (max. lhůta v evidenci – 6 měsíců), rozšíření povinně hlášených údajů o volném pracovním místě, včetně kódu podle skupin klasifikace zaměstnání (CZ-ISCO) zveřejněné Českým statistickým úřadem a rozšíření okruhu cizinců s tzv. volným přístupem na trh práce s cílem zrychlit přístup zahraničních pracovníků na trh práce.

Dále byla schválena **vyhláška č. 205/2023 Sb., o seznamu zaměstnání**, u nichž se vysoká kvalifikace dokládá vyšší odbornou dovedností, a minimální době požadované odborné praxe k doložení odborné

dovednosti. V případě zájmu zaměstnavatele může být v některých odvětvích, pro účely žádosti a následné vydání modré karty, vysoká kvalifikace prokázána vyššími odbornými dovednostmi.

V souvislosti s příchodem osob z Ukrajiny je stěžejní právní úpravou **soubor zákonů tzv. Lex Ukrajina**. Jedná se o **zákon č. 65/2022 Sb.**, o některých opatřeních v souvislosti s ozbrojeným konfliktem na území Ukrajiny vyvolaným invazí vojsk Ruské federace, ve znění pozdějších předpisů – upravuje rozsah a podmínky poskytované dočasné ochrany; **zákon č. 66/2022 Sb.**, o opatřeních v oblasti zaměstnanosti a oblasti sociálního zabezpečení v souvislosti s ozbrojeným konfliktem na území Ukrajiny vyvolaným invazí vojsk Ruské federace – upravuje podmínky zaměstnávání cizinců s dočasnou ochranou a poskytování humanitárních dávek; **zákon č. 67/2022 Sb.**, o opatřeních v oblasti školství v souvislosti s ozbrojeným konfliktem na území Ukrajiny vyvolaným invazí vojsk Ruské federace – upravuje všechny oblasti vzdělávání, tedy předškolní, základní, střední, vyšší odborné i jiné vzdělávání i pro studium na vysokých školách.

- Dne 23. ledna 2023 vešla v účinnost zákonem č. 20/2023 Sb. (tzv. lex Ukrajina IV) novela, která upravila zejména postup pro prodloužení dočasné ochrany o další jeden rok, tedy do 31. 3. 2024.
- Od dubna 2023 je účinná novela zákona č. 65/2022 Sb., ve znění pozdějších předpisů (tzv. lex Ukrajina V), která zavedla změny v nastavení sociálních dávek, v poskytování ubytování osobám s udělenou dočasnou ochranou, jakož i přechod zajišťování zázemí pro příjem a vyřizování žádostí o dočasnou ochranu na ministerstvo vnitra.
- S účinností od října 2023 novelou zákona č. 65/2022 Sb., ve znění pozdějších předpisů byl zaveden tzv. registr ukrajinských vozidel.
- **Prodloužení poskytování dočasné ochrany o další jeden rok, tj. do 31. března 2025 na základě novely zákona č. 65/2022 Sb., s účinností od 1. 1. 2024. (zákon č. 454/2023 Sb.).** Změny týkající se poskytování ubytování s účinností od září 2024.

Vláda dne 12. června 2024 schválila **novelu zákona Lex Ukrajina 7**, která umožní ukrajinským uprchlíkům, kteří jsou ekonomicky soběstační a nezávislí na dávkovém systému, získat běžný pobytový status. Místo dočasné ochrany tak budou moci nově získat dlouhodobý pobyt podle zákona o pobytu cizinců. Z dočasné ochrany bude možné přejít do dlouhodobého pobytu pouze za vymezených podmínek, které musí běžně splnit jakýkoliv jiný cizinec, aby získal pobyt v ČR (zejm. bezúhonnost, ekonomická soběstačnost, nezávislost na dávkovém systému, min. délka pobytu v systému dočasné ochrany v ČR více než dva roky). Ti, kteří dané podmínky nesplní nebo nevyužijí možnost získat dlouhodobý pobyt, budou moci setrvat v režimu dočasné ochrany.

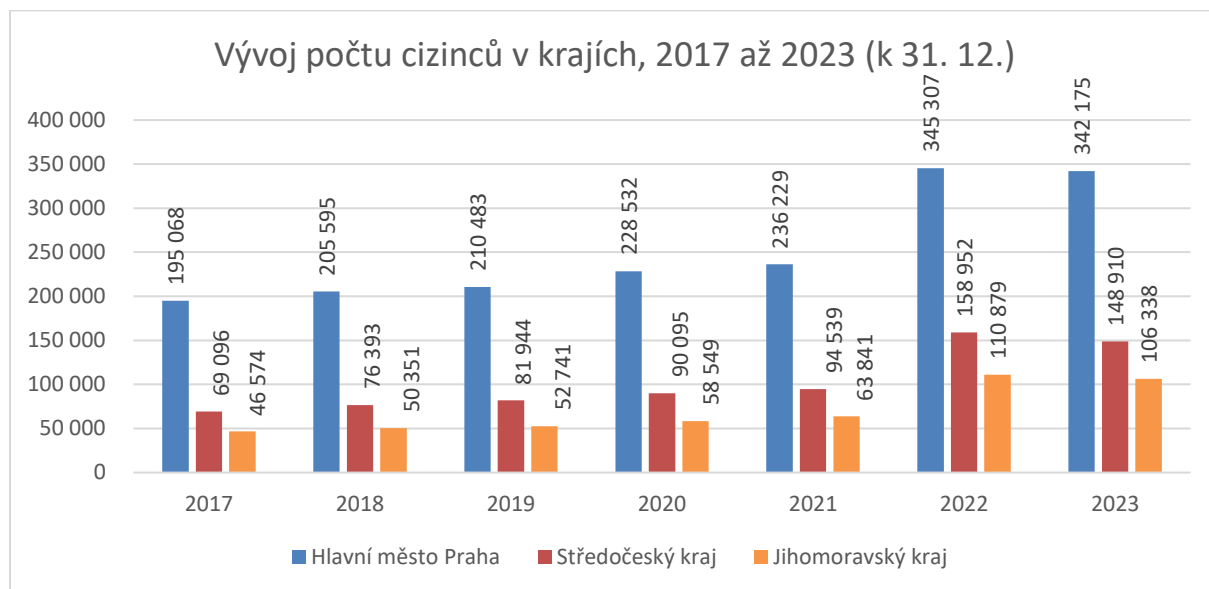
Dne 14. května 2024 členské státy EU definitivně schválily **reformu evropského migračního a azylového systému**, která sestává z balíčku 10 legislativních návrhů upravujících rámec pro řízení migrace a azylu. Schválené iniciativy **Paktu o migraci a azylu** zavádějí souhrn pravidel, jež mají za cíl

zefektivnit evropský azylový systém a zvýšit solidaritu mezi členskými státy. Má zajistit efektivnější kontroly migrantů a rychlejší navrácení neúspěšných žadatelů o azyl do zemí původu. Zavádí také princip, že těm zemím Unie, které jsou přetíženy migračním tlakem, ostatní pomohou buď tím, že od nich část migrantů převezmou, anebo je podpoří finančně či materiálně. Pakt tak má zajistit spravedlivější a silnější migrační systém, nová legislativa začne platit v roce 2026.

Vláda dne 28. srpna 2024 schválila **nový zákon upravující vstup a pobyt cizinců** na území České republiky. Hlavní změnou je digitalizace pobytové agendy, nový systém registrace občanů EU či posílení role tzv. garanta. Účinnost nového zákona je navržena na 1. ledna 2026.

1.1.1 Širší kontext: cizinci v krajích a okresech v ČR

Graf 1: Vývoj počtu cizinců ve třech krajích ČR s nejvyšším počtem cizinců, 2017–2023 (k 31. 12.)

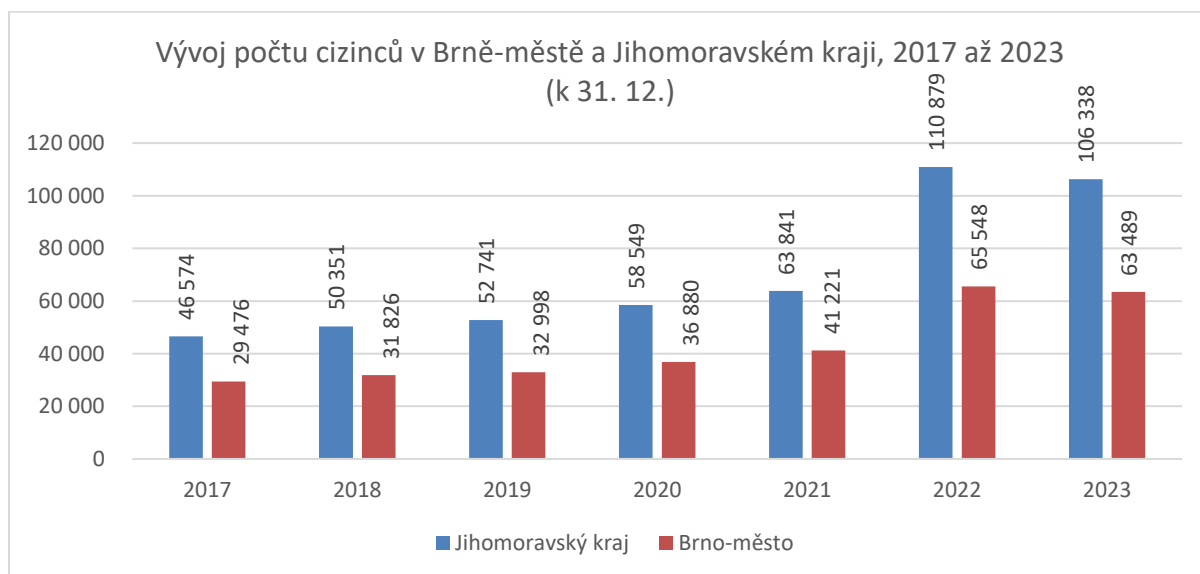

Zdroj: ČSÚ, *Cizinci podle státního občanství, územní srovnání, 2017–2023*

- **Hlavní město Praha, Středočeský kraj a Jihomoravský kraj patří dlouhodobě mezi tři kraje s nejvyšším počtem cizinců.**
 - Na konci roku 2023 žilo v hl. m. Praha 342 175 cizinců, ve Středočeském kraji 148 910 cizinců a v Jihomoravském kraji 106 338 cizinců.¹⁰
- **Vývoj počtu cizinců ve třech krajích s jejich nejvyšším početním zastoupením mezi roky 2017 až 2023 nám prozrazuje, že v nich cizinců každoročně přibývá.**
 - V Jihomoravském kraji je tento nárůst **relativně největší**.
 - Za posledních pět let se v hl. m. Praha počet cizinců zvýšil o 66 %, ve Středočeském kraji o 95 % a v **Jihomoravském kraji o 111 %**.
 - Zásadní měrou se na tomto přírůstku podepsal příliv uprchlíků z válkou postižené Ukrajiny.
 - Mezi lety 2022 a 2023 došlo k mírnému poklesu ve všech sledovaných krajích.

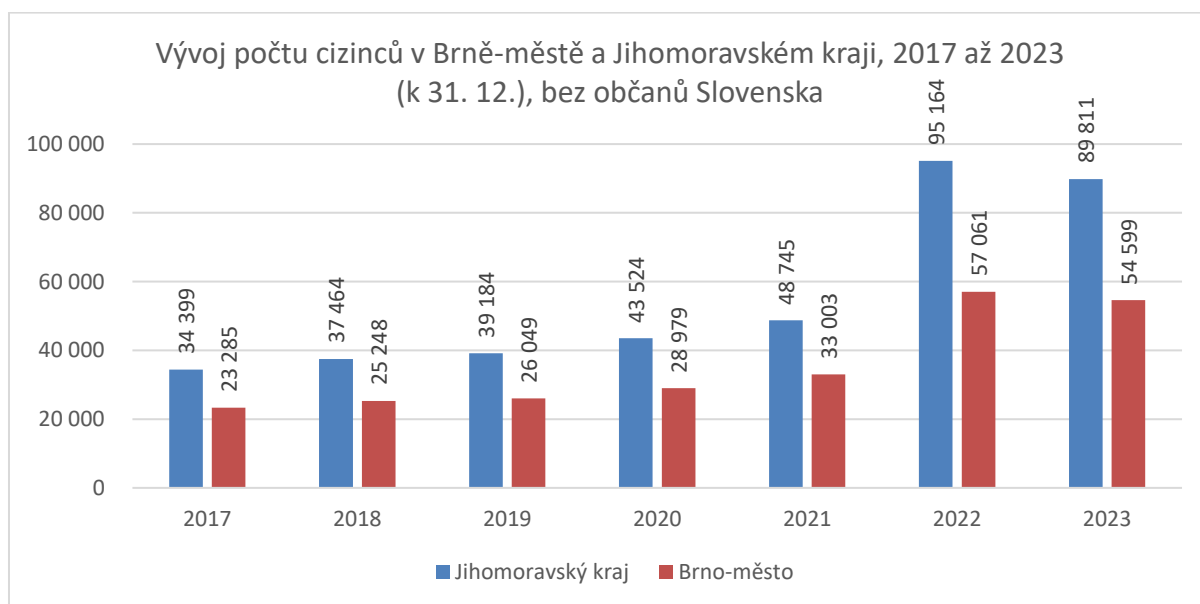
¹⁰ Data bez azylantů

Graf 2: Vývoj počtu cizinců v Brně-městě a Jihomoravském kraji, 2017–2023 (k 31. 12.)

Zdroj: ČSÚ, Cizinci podle státního občanství, územní srovnání, 2017–2023

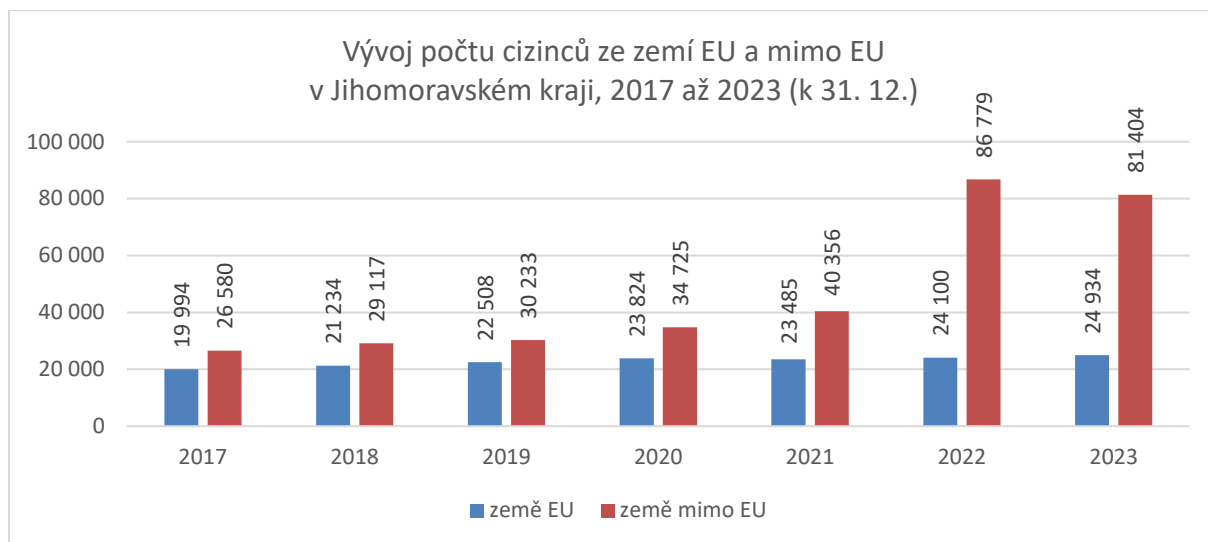
**Graf 3: Vývoj počtu cizinců v Brně-městě a Jihomoravském kraji, 2017–2023 (k 31. 12.),
bez občanů Slovenska**

Zdroj: ČSÚ, Cizinci podle státního občanství, územní srovnání, 2017–2023

- **V okrese Brno-město pobývaly na konci roku 2023 téměř tři pětiny cizinců žijících Jihomoravském kraji (59,7 %).**

Graf 4: Vývoj počtu cizinců ze zemí EU a mimo EU v Jihomoravském kraji, 2017–2023
(k 31. 12.)

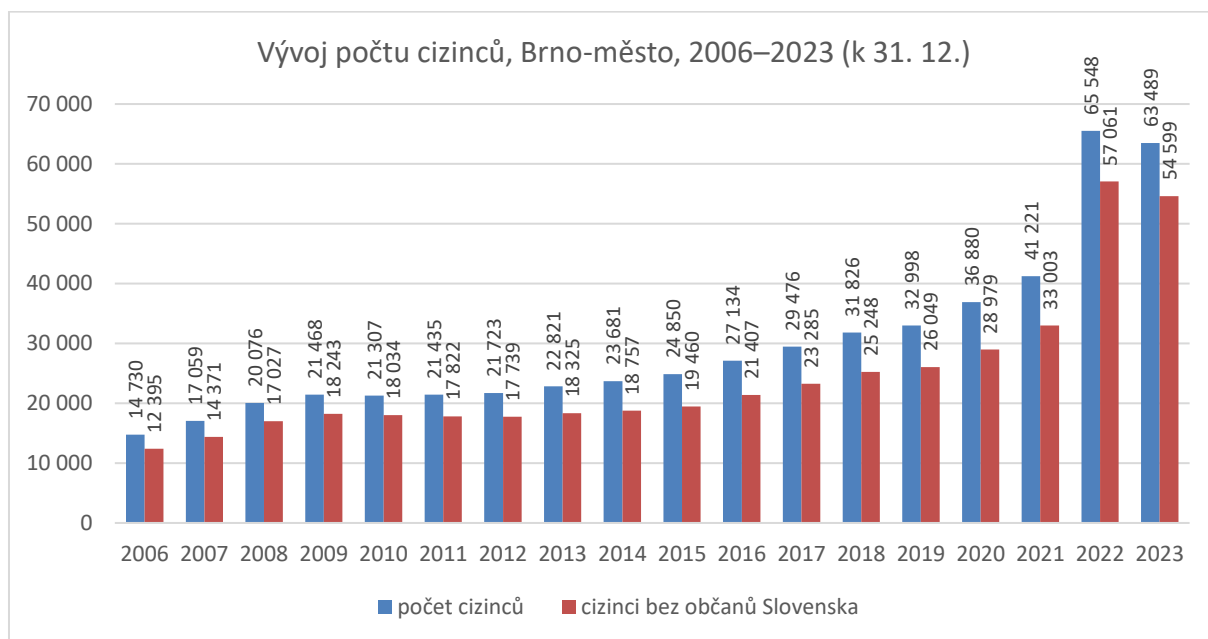
Zdroj: ČSÚ, *Cizinci podle státního občanství, územní srovnání, 2017–2023*

- Z hlediska státního občanství lze cizince rozdělit do dvou kategorií – na ty, kteří mají státní občanství státu EU a ty, kteří mají státní občanství jiného státu (cizinci ze třetích zemí). **Mezi cizinci žijícími v Jihomoravském kraji k 31. 12. 2021 pocházelo 24 934 cizinců ze zemí EU 27 (23,4 %) a 81 404 ze třetích zemí (76,6 %).**
 - V předešlých letech (před rokem 2022) byl tento podíl, zhruba dvě pětiny cizinců ze zemí EU a necelé tři pětiny ze zemí mimo EU.

1.2 Vývoj počtu cizinců v Brně-městě

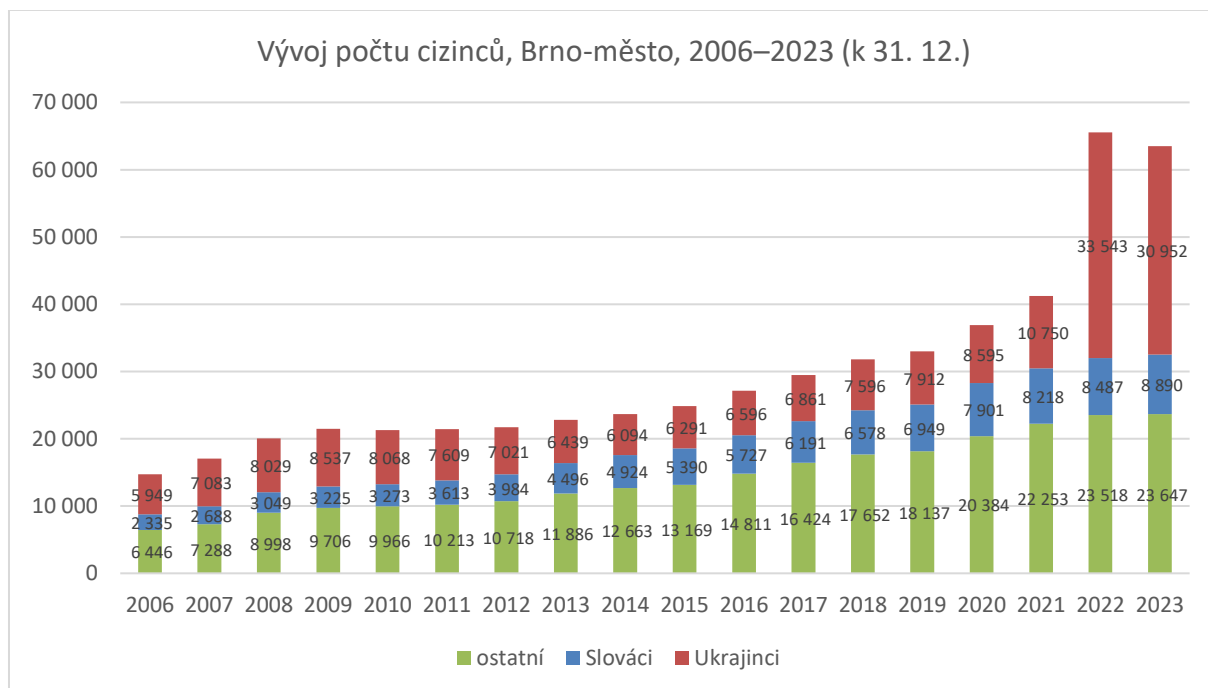
- **Počet cizinců v Brně-městě v čase narůstá.**
 - Za posledních 15 let (od roku 2008) se jejich počet ztrojnásobil (z 20 076 osob na 63 489 osob).
 - Mezi posledními dvěma sledovanými roky se počet cizinců lehce snížil, především díky snížení počtu občanů Ukrajiny.
 - Tento výkyv je ale dle prozatímních údajů Ministerstva vnitra jen dočasný. K 30. listopadu 2024 bylo v Brně-městě evidováno 33 041 osob z Ukrajiny. (MVČR; *Cizinci s povoleným pobytem, informativní přehled k 30. 11. 2024*).

Graf 5: Vývoj počtu cizinců v Brně-městě v letech 2006 až 2023 (k 31. 12.)

Zdroj: ČSÚ, Cizinci podle státního občanství, územní srovnání, 2006–2023

Graf 6: Vývoj počtu cizinců v Brně-městě v letech 2006 až 2023 (k 31. 12.)

Zdroj: ČSÚ, Cizinci podle státního občanství, územní srovnání, 2006–2023

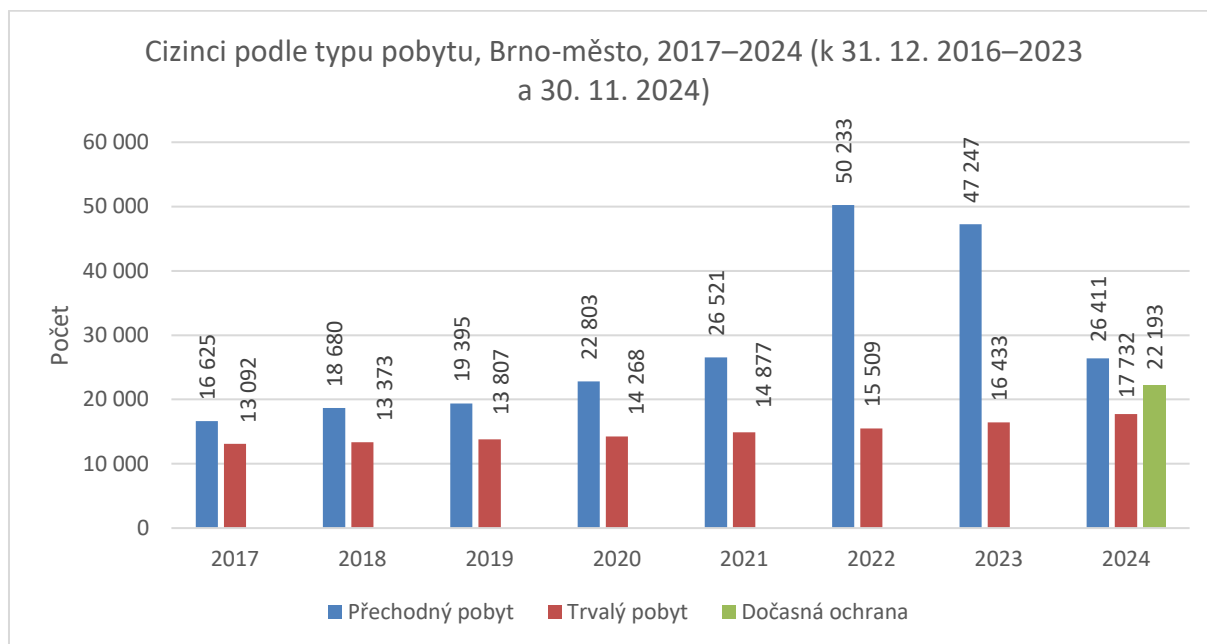
- **Cizinci tvořili na konci roku 2023 téměř 16 % obyvatel města (15,8 %; 63 489 cizinců a 400 566 obyvatel).**
 - V hl. m. Praha byl podíl cizinců téměř čtvrtinový (24,7 %).

- O čtyři roky dříve, k 31. 12. 2017 jejich podíl dosahoval 7,8 %. V roce 2021 před migrační vlnou z Ukrajiny byl tento podíl 10,9 %.

■ **V Brně-městě pobývali k 30. 11. 2024 cizinci ze 155 států.**

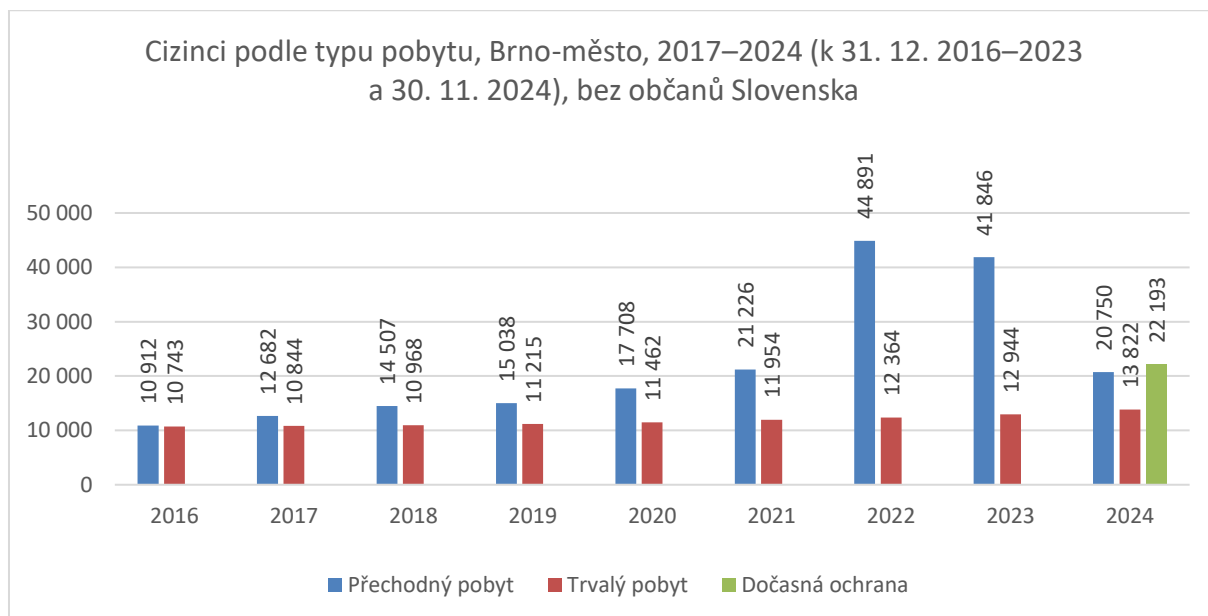
- Počet zemí původu cizinců žijících v Brně se v průběhu sledovaných let 2017–2024 pohybuje nad počtem 150 států.

Graf 7: Cizinci podle typu pobytu, Brno-město, 2017–2024 (k 31. 12. 2016–2023 a 30. 11. 2024)

Zdroj: MVČR; Cizinci s povoleným pobytem, informativní přehledy 31. 12. 2017–2023; 30. 11. 2024; POZN. do roku 2023 byla dočasná ochrana statisticky vedena jako součást přechodného pobytu

Graf 8: Cizinci podle typu pobytu, Brno-město, 2017–2024 (k 31. 12. 2016–2023 a 30. 11. 2024), bez občanů Slovenska

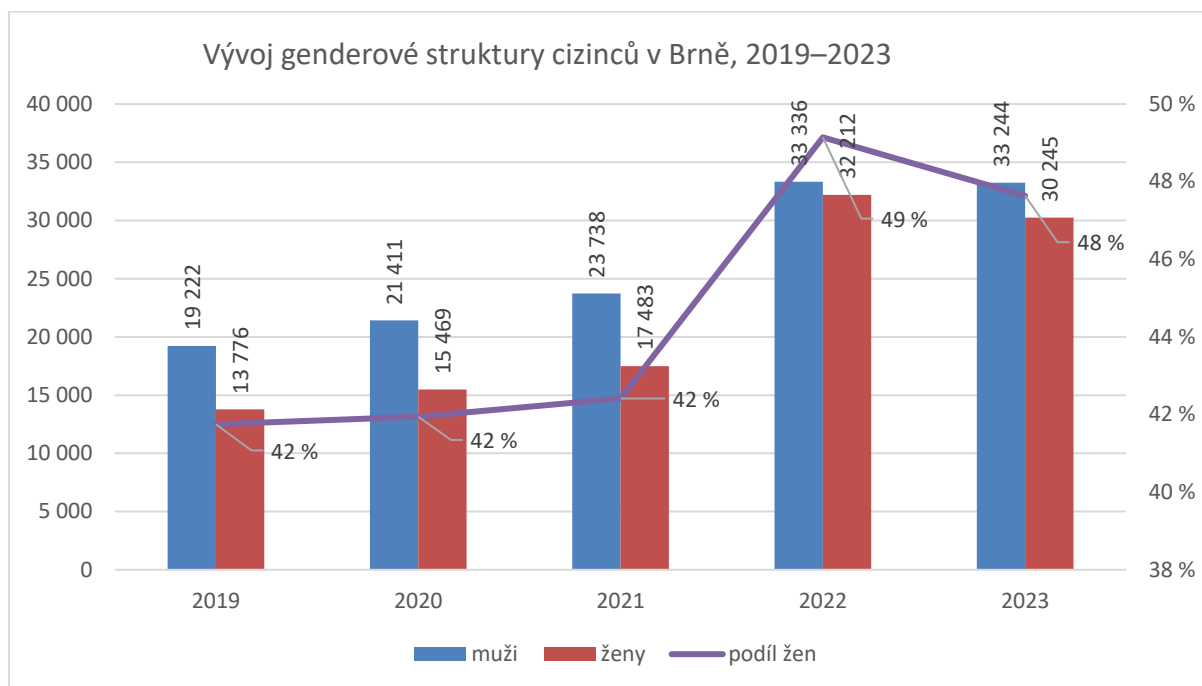
Zdroj: MVČR; Cizinci s povoleným pobytem, informativní přehledy 31. 12. 2017–2023; 30. 11. 2024; POZN. do roku 2023 byla dočasná ochrana statisticky vedena jako součást přechodného pobytu

- **K 31. 11. 2024 pobývalo v Brně 26 411 cizinců s přechodným pobytem**
 - **22 193 cizinců mělo udělenou dočasnou ochranu.**
 - Do roku 2023 byli tito cizinci vedeni ve statistikách jako cizinci s přechodným pobytem.
 - 22 154 cizinců s udělenou dočasnou ochranou mělo Ukrajinské občanství.
 - Ze zbylých 39 cizinců mělo 24 občanství Ruské.
 - **17 732 cizinců mělo v Brně trvalý pobyt.**

1.3 Cizinci v Brně-městě podle pohlaví a věku

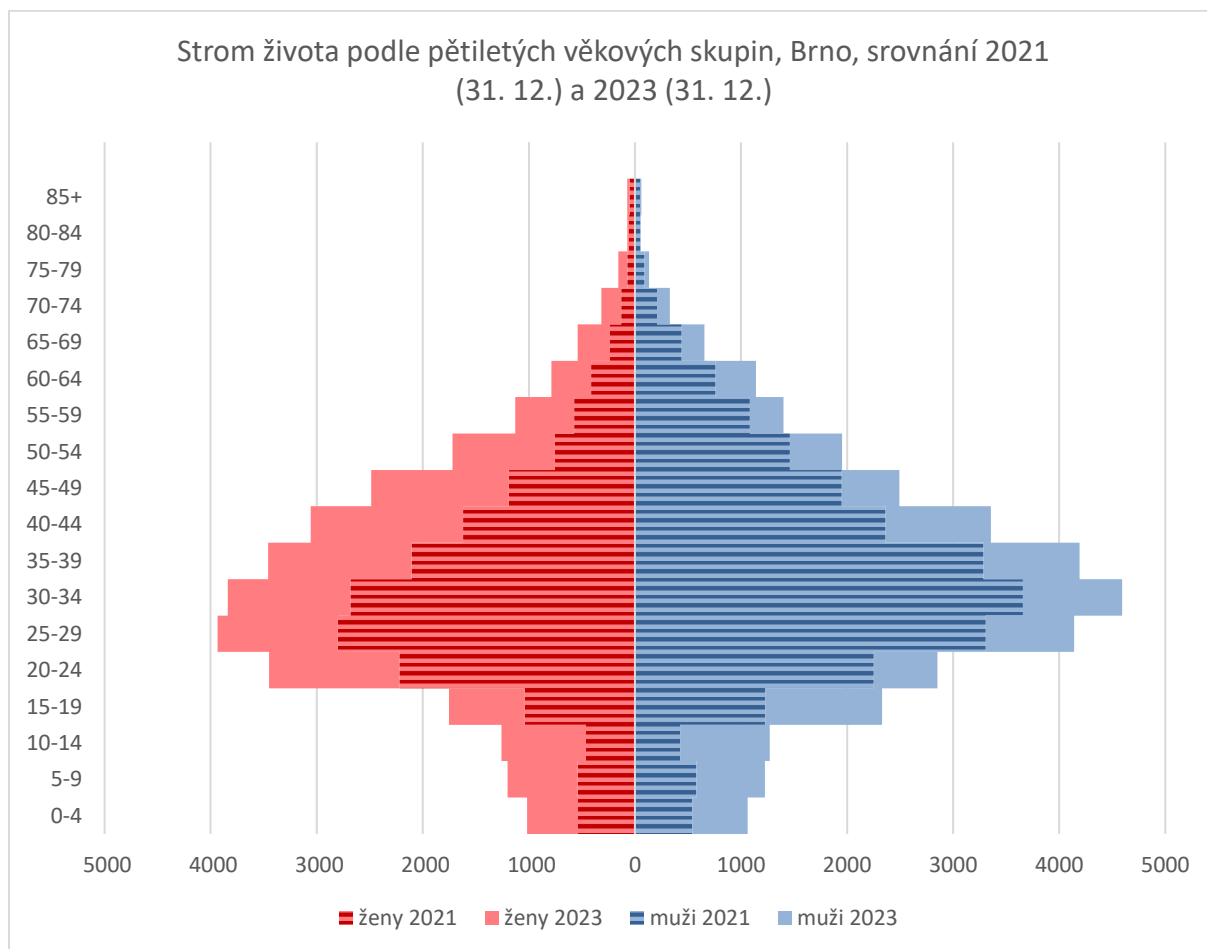
- **K 31. 12. 2023 žilo v Brně 33 244 mužů cizinců a 30 245 žen cizinek.**
- Dlouhodobě byl mezi cizinci v Brně vyšší podíl mužů než žen (zhruba tři pětiny) avšak po roce 2022 a přílivu uprchlíků z Ukrajiny se podíly obou pohlaví vyrovnaly (podíl mužů je 51 %)

Graf 9: Vývoj genderové struktury cizinců v Brně, 2019–2023 (k 31. 12.)

Zdroj: ČSÚ, Cizinci – otevřená data, 2019–2023

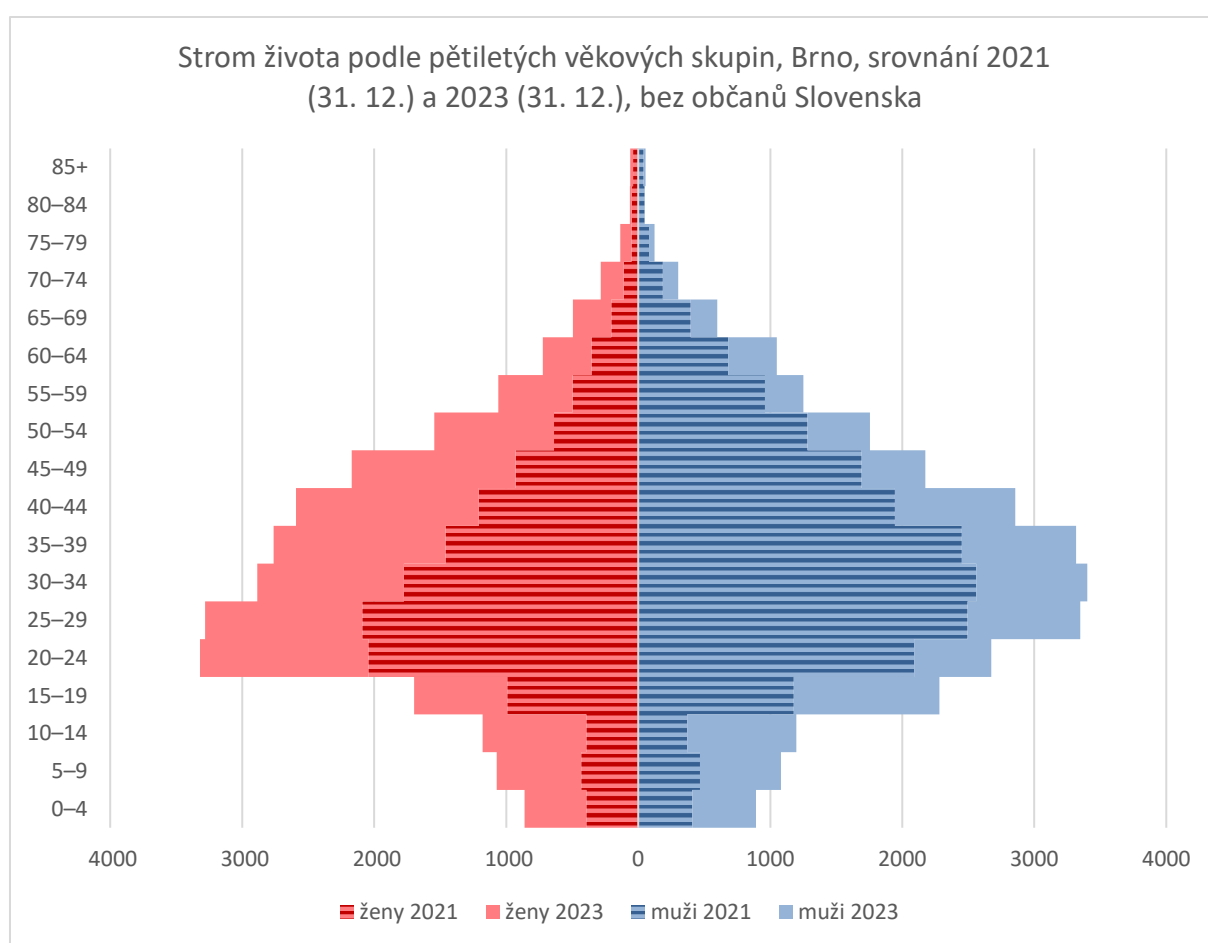
Graf 10: Strom života podle pětiletých věkových skupin, Brno-město, srovnání 2021 a 2023

Zdroj: ČSÚ, Cizinci – otevřená data, 2021–2023

- Nejpočetněji zastoupenou věkovou kategorií cizinců byli na konci roku 2021 cizinci ve věku 30–34 let, kterou zastupovalo 6 341 osob.
 - Druhou nejčetnější kategorií byly osoby ve věku 25–29 let, která čítala 6 110 osob.
 - Na třetí pozici se zde umístili cizinci ve věkové kategorii 35–39 let, jejichž počet dosahoval 5 392 osob.

Graf 11: Strom života podle pětiletých věkových skupin, Brno-město, srovnání 2021 a 2023, bez občanů Slovenska

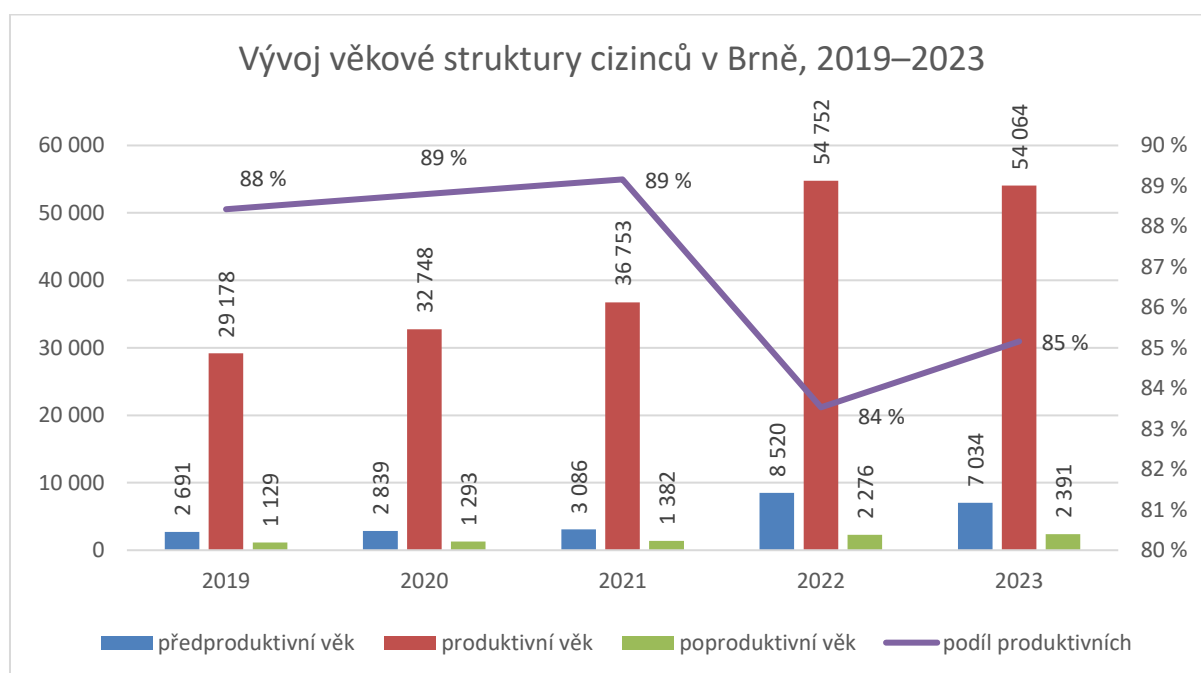

Zdroj: ČSÚ, Cizinci – otevřená data, 2021–2023

- Z hlediska hlavních věkových skupin – předproduktivní, produktivní a poproduktivní, byla mezi cizinci na konci roku 2023 nejsilněji zastoupena skupina osob v produktivním věku, která čítala 54 064 osob (28 452 mužů a 25 612 žen).
 - Počet osob v předproduktivním věku (do 15 let) výrazně narostl mezi lety 2021 a 2022, především díky uprchlíkům z Ukrajiny.

- Nejčastěji zastoupenými pětiletými věkovými skupinami mezi muži cizinci v Brně byli na konci roku 2023 muži ve věku 30 až 34 let (4 593 osob), ve věku 35–39 let (4 193 osob) a ve věku 25–29 let (4 140 osob).
- Mezi ženami byly na konci roku 2023 nejpočetněji zastoupeny tyto pětileté věkové kategorie: 25–29 let (3 935 osob), 30–34 let (3 838 osob) a věková kategorie 35–39 let (3 459 osob).

Graf 12: Vývoj věkové struktury cizinců v Brně, 2019–2023 (k 31. 12.)

Zdroj: ČSÚ, Cizinci – otevřená data, 2019–2023

1.4 Cizinci v Brně-městě podle státní příslušnosti

- **V Brně žilo k 30. 11. 2024 státní příslušnost Ukrajiny (33 041 osob), Slovenska (9 571 osob), Vietnamu (2 996 osob), Ruska (2 099) a Indie (1 275 osob).**
 - Při porovnání jejich počtu na konci roku 2018 a k 30. 11. 2024 zjistíme, že relativně nejvíce přibýlo Ukrajinců (nárůst o 334 %) Indů (nárůst o 118 %).
 - Velmi výrazně přibýlo Filipínců (nárůst na třináctinásobek z 65 v roce 2018 na 858 v roce 2024).
 - O polovinu se zvedl i počet občanů Slovenska, Kazachstánu a Spojených Států.
 - Počet Rusů a Rumunů spíše stagnuje.
 - Počet Vietnamců stoupá mírně, zato však vytrvale (nárůst o 9 %).

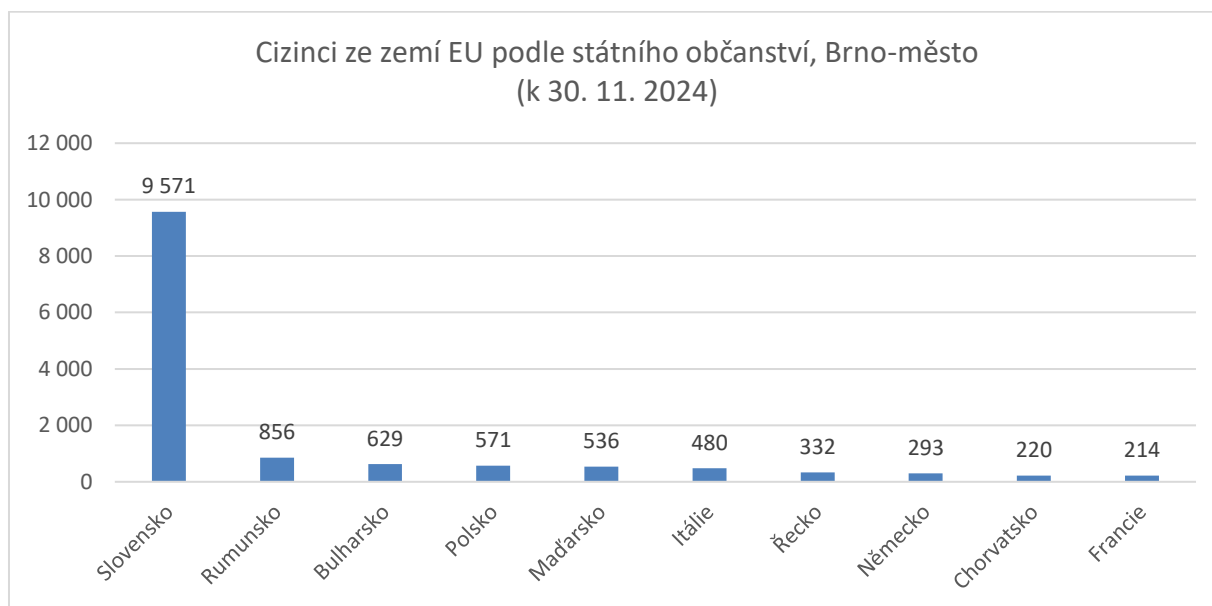
Tabulka 1: Deset nejčastějších státních občanství cizinců ze zemí EU a mimo EU, Brno-město, srovnání let 2017–2024 (k 31. 12. 2017–2023, 31. 11. 2024)

2018		2020		2022		2024 (30. 11.)	
Stát	Počet	Stát	Počet	Stát	Počet	Stát	Počet
Ukrajina	7 610	Ukrajina	8 612	Ukrajina	33 568	Ukrajina	33 041
Slovensko	6 578	Slovensko	7 901	Slovensko	8 487	Slovensko	9 571
Vietnam	2 752	Vietnam	2 774	Rusko	2 880	Vietnam	2 996
Rusko	2 099	Rusko	2 566	Vietnam	2 864	Rusko	2 151
Rumunsko	876	Rumunsko	956	Indie	1 173	Indie	1 275
Bulharsko	608	Indie	826	Rumunsko	885	Filipíny	858
Indie	584	Bulharsko	645	Turecko	822	Rumunsko	856
Polsko	521	Turecko	614	Kazachstán	723	Turecko	714
Spojené Státy	504	Polsko	588	Bulharsko	656	Spojené Státy	701
Kazachstán	463	Spojené Státy	564	Spojené Státy	635	Kazachstán	689

Zdroj: MVČR; Cizinci s povoleným pobytem, informativní přehledy 31. 12. 2018–2023; 30. 11. 2024

- Nejčastějším státním občanstvím cizinců pocházejících z EU bylo k 30. 11. 2024 občanství Slovenska (9 571 osob), které výrazně převyšuje ostatní státní občanství.

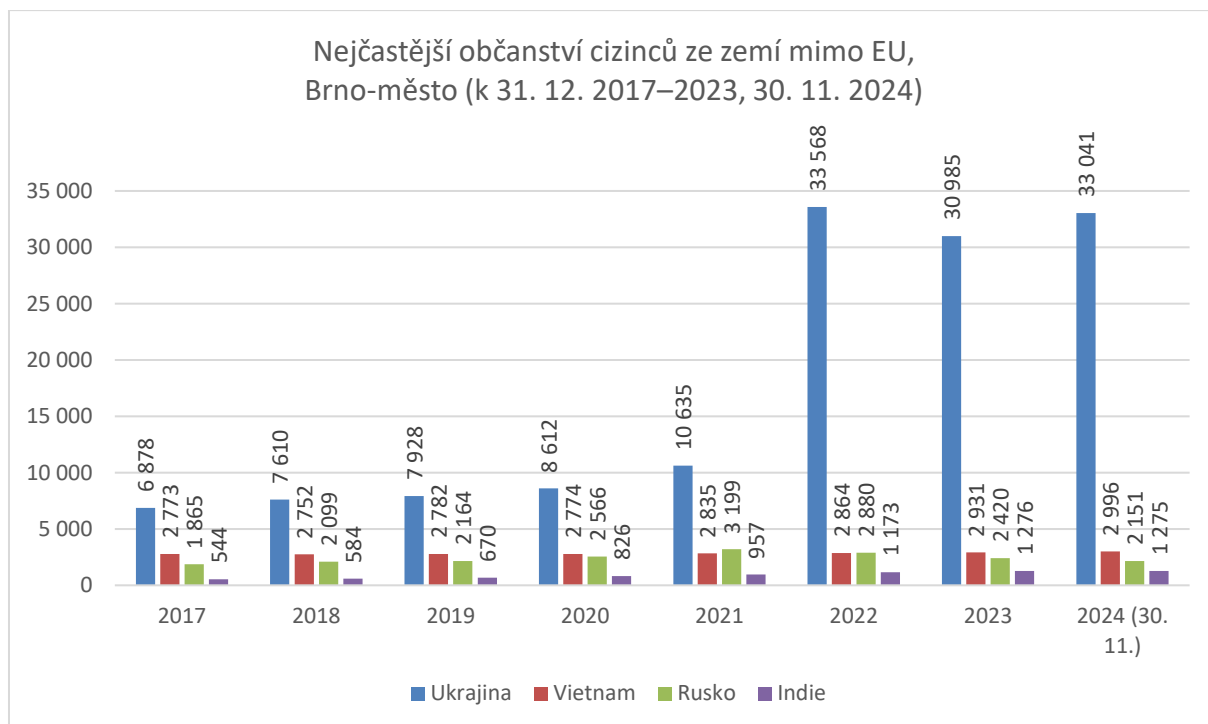
Graf 13: Nejčastější občanství cizinců ze zemí EU, Brno-město, 2024 (k 30. 11.)

Zdroj: MVČR; Cizinci s povoleným pobytem, informativní přehledy, 30. 11. 2024

- **Nejčastějším státním občanstvím cizinců pocházejících z tzv. třetích zemí, bylo k 30. 11. 2024 občanství Ukrajiny (33 041 osob).** Více než 2 000 osob žilo v Brně se státním občanstvím Vietnamu (2 996 osob) a Ruska (2 151 osob).

Graf 14: Čtyři nejčastější občanství cizinců ze zemí mimo EU, Brno-město, 2017–2024
(k 31. 12. 2017–2023, 30. 11. 2024)

Zdroj: MVČR; Cizinci s povoleným pobytem, informativní přehledy 31. 12. 2017–2023; 30. 11. 2024

- Dlouhodobě patří mezi první tři nejčastější státní občanství cizinců ze třetích zemí občanství Ukrajiny, Ruska a Vietnamu a na čtvrtém místě se během celého sledovaného období umísťuje Indie.

**Tabulka 2: Deset nejčastějších státních občanství cizinců ze zemí mimo EU, Brno-město,
srovnání let 2017–2024 (data k 31. 12. 2017–2023, 30. 11. 2024)**

2018		2020		2022		2024 (30. 11.)	
Stát	Počet	Stát	Počet	Stát	Počet	Stát	Počet
Ukrajina	7 610	Ukrajina	8 612	Ukrajina	33 568	Ukrajina	33 041
Vietnam	2 752	Vietnam	2 774	Rusko	2 880	Vietnam	2 996
Rusko	2 099	Rusko	2 566	Vietnam	2 864	Rusko	2 151
Indie	584	Indie	826	Indie	1 173	Indie	1 275
Spojené státy	504	Turecko	614	Turecko	822	Filipíny	858
Kazachstán	463	Spojené státy	564	Kazachstán	723	Turecko	714
Turecko	435	Kazachstán	508	Spojené Státy	635	Spojené Státy	701
Bělorusko	412	Bělorusko	449	Filipíny	600	Kazachstán	689
Bosna a Hercegovina	317	Srbsko	374	Velká Británie	573	Velká Británie	556
Srbsko	296	Bosna a Hercegovina	356	Bělorusko	533	Srbsko	448

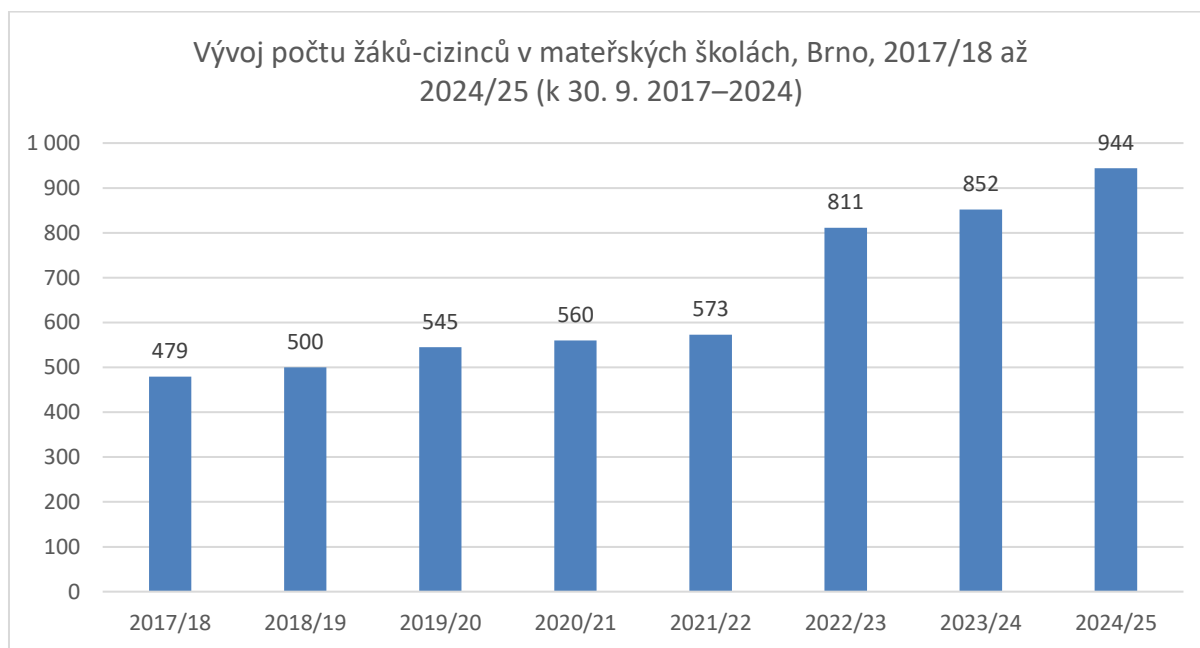
Zdroj: MVČR; Cizinci s povoleným pobytem, informativní přehledy 31. 12. 2018–2023; 30. 11. 2024

Vzdělávání dětí cizinců do 18 let věku – vzdělávání na MŠ, ZŠ a SŠ

2.1 Mateřské školy

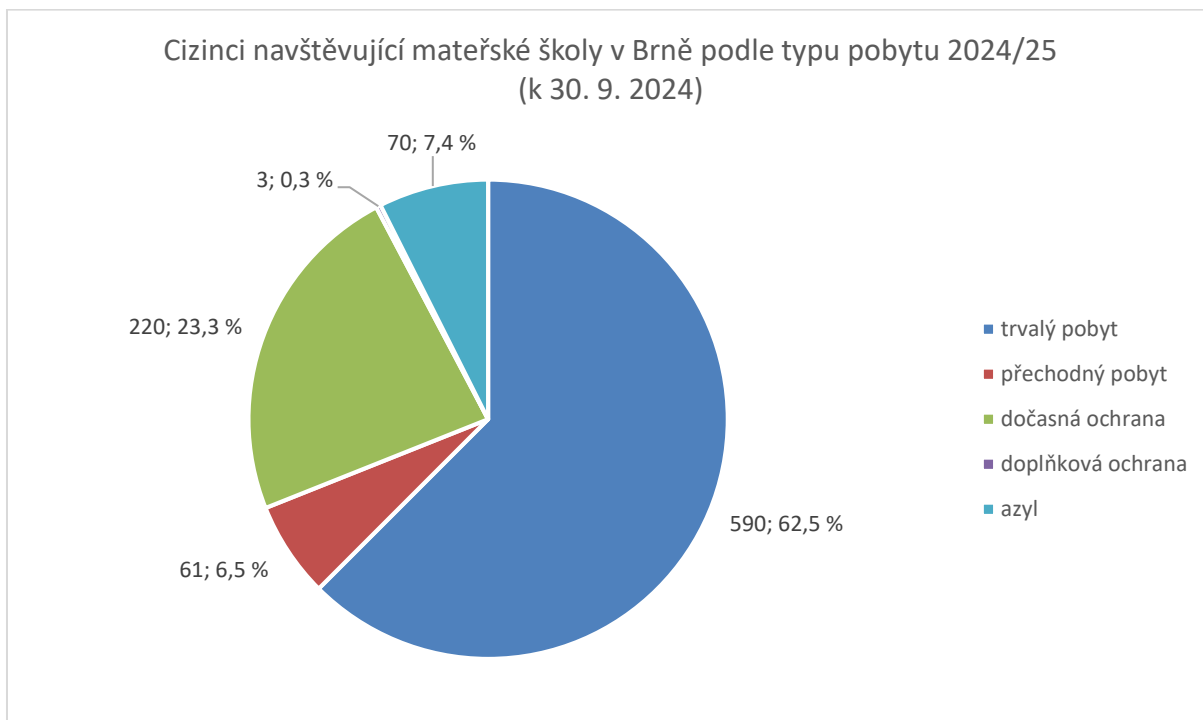
- Ve školním roce 2024/25 navštěvovalo mateřské školy 944 cizinců.
 - Z celkového počtu všech dětí v mateřských školách představovali cizinci 7,6 %.
 - Největší část z nich měla trvalý pobyt (62,5 %, 590 dětí).
 - Cizinců s přechodným typem pobytu bylo 61 (6,5 %).
 - Cizinců s udělenou dočasnou ochranou bylo 220 (23,3 %).
 - Cizinců s uděleným azylem bylo 70 (7,4 %) a tři měli udělenou doplňkovou ochranu (0,3 %).

Graf 15: Vývoj počtu žáků-cizinců v mateřských školách, Brno, školní roky 2017/18–2024/25 (k 30. 9.)

Zdroj: MŠMT, statistické ročenky školství, výkonové ukazatele 2017/18–2024/25

Graf 16: Cizinci navštěvující mateřské školy v Brně podle typu pobytu, 2024/25 (k 30. 9. 2024)

Zdroj: MŠMT, statistické ročenky školství, výkonové ukazatele 2024/25

- Srovnáním stavu s předchozími lety od školního roku 2017/2018 zjistíme, že se počet dětí cizinců v MŠ takřka zdvojnásobil – ze 479 cizinců v roce 2017/2018, na 944 cizinců v roce 2024/2025.
 - Skokový nárůst lze zaznamenat v září 2022 kdy přibyli děti z Ukrajiny a jejich počet od té doby stále stabilně stoupá.
- Mezi tři nejčastější státní občanství patřilo stejně, jako v předcházejících dvou letech, ukrajinské (475 dětí), slovenské (175 dětí) a vietnamské (109 dětí).

**Tabulka 3: Nejčetnější státní občanství žáků-cizinců v MŠ, okres Brno-město, školní rok 2024/25
(k 30. 9. 2024)**

2024/2025	
Stát	Počet dětí-cizinců
Ukrajina	475
Slovensko	175
Vietnam	109
Indie	28
Rumunsko	18
Egypt	13
Polsko	9
Bulharsko	7
Chorvatsko	6
Tunisko	6
Nepál	6
Rusko	6
<i>Ostatní</i>	86
CELKEM	944

Zdroj: MŠMT, statistické ročenky školství, výkonové ukazatele 2024/25

**Tabulka 4: Mateřské školy podle počtu žáků s cizím státním občanstvím v okrese Brno-město,
školní rok 2024/25 (k 30. 9. 2024)**

2024/25			
Adresa	Zřizovatel	Počet dětí-cizinců	
		celkem	bez občanů Slovenska
Křenová 300/76a	obec	26	25
Jihomoravské náměstí 1296/4	obec	16	15
Rybníček 329/9	obec	18	15
ulice Kosmonautů 629/2	obec	17	15
Laštůvkova 830/57	obec	14	14
Klásterského 100/14	obec	13	13
Kneslova 701/7	obec	14	13
Koperníkova 9/6	obec	18	13
náměstí Svornosti 2567/8	obec	15	13
Hněvkovského 71/62	obec	13	12
Krondlova 913/1	obec	12	12
Nádvorní 704/3	obec	16	12
<i>Ostatní</i>	---	752	597
CELKEM	---	944	769

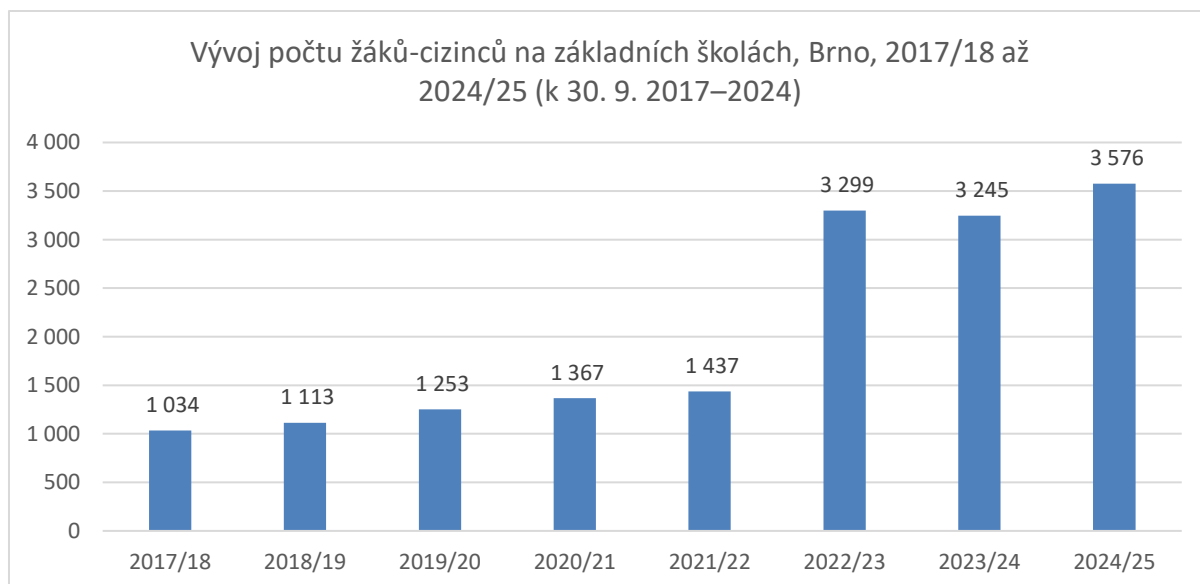
Zdroj: MŠMT, statistické ročenky školství, výkonové ukazatele 2024/25

- Mezi cizinci nejnavštěvovanější mateřské školy v Brně-městě ve školním roce 2024/25 patřily školy vedené na adrese Křenová 300/76a (26 dětí), Rybníček 329/9 a Koperníkova 9/6 (shodně 18 dětí).
- Pokud nebudeme počítat s občany Slovenska je nejvíce dětí cizinců ve školách na adresách Křenová 300/76a (25 dětí), Jihomoravské náměstí 1296/4, Rybníček 329/9 a Kosmonautů 629/2 (shodně 15 dětí).

2.2 Základní školy

- **Základní školy v Brně ve školním roce 2024/25 navštěvovalo 3 576 cizinců, kteří tak představovali 9,7 % žáků základních škol.**
 - Největší část z nich měla udělenou dočasnou ochranu (53,7 %, 1 921 dětí).
 - Cizinců s trvalým pobytem bylo 1 192 (33,3 %).
 - Cizinců s přechodným typem pobytu bylo 435 (12,2 %).
 - Cizinců s uděleným azylem bylo 6 a 22 mělo udělenou doplňkovou ochranu.

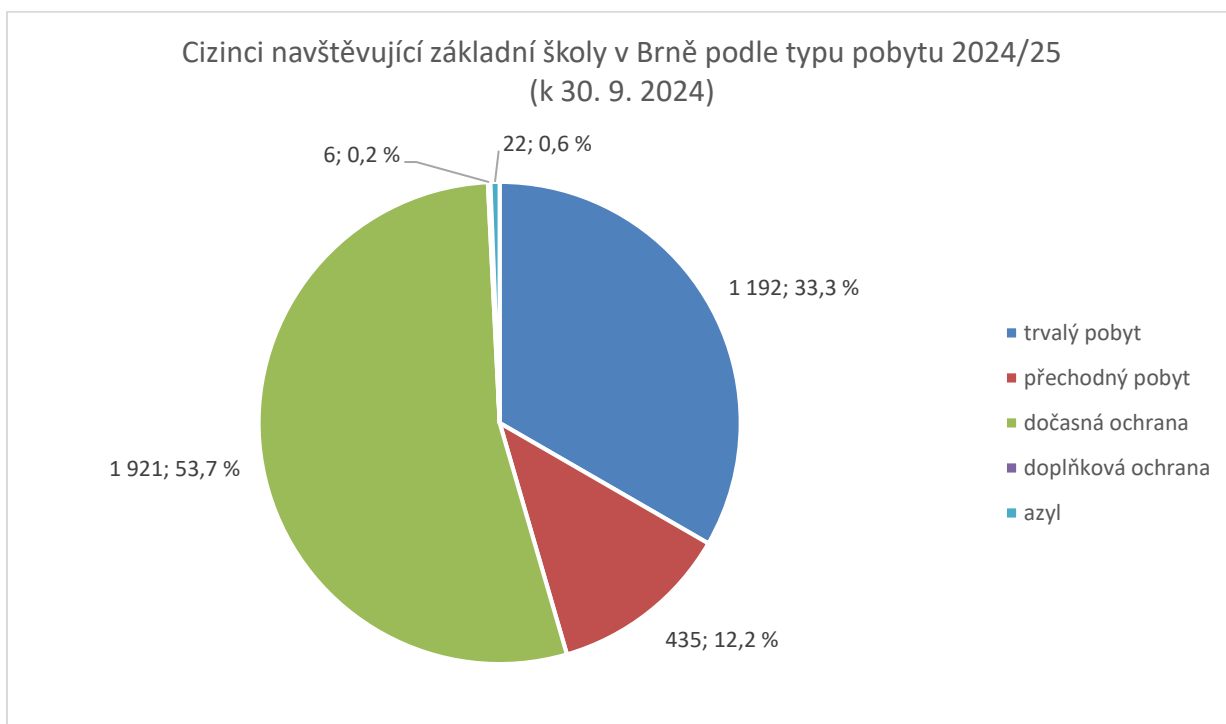
Graf 17: Vývoj počtu žáků-cizinců na základních školách, Brno, školní roky 2017/18–2024/25 (k 30. 9.)

Zdroj: MŠMT, statistické ročenky školství, výkonové ukazatele 2017/18–2024/25

- Při srovnání s předchozími školními roky se ukazuje, že počet žáků-cizinců základních škol se zvýšil od roku 2017 na více než trojnásobek, z 1 034 žáků na 3 576 žáků-cizinců v roce 2024/25.
 - Skokový nárůst lze zaznamenat v září 2022 kdy přibyli děti z Ukrajiny a jejich počet od té doby spíše stagnuje.

Graf 18: Cizinci navštěvující základní školy v Brně podle typu pobytu 2024/25 (k 30. 9. 2024)

Zdroj: MŠMT, statistické ročenky školství, výkonové ukazatele 2024/25

- **Podíl dívek a chlapců je poměrně vyrovnaný.** V roce 2024/25 bylo v Brněnských základních školách 1 806 dívek (50,5 %) a 1 770 chlapců (49,5 %).
- **Mezi tři nejčastější státní občanství cizinců na základních školách ve školním roce 2024/25 patřila státní občanství Ukrajiny (2 385 žáků), Slovenska (351 žáků) a Vietnamu (284 žáků).**

**Tabulka 5: Nejčtenější státní občanství žáků-cizinců v ZŠ, okres Brno-město, školní rok 2024/25
(k 30. 9. 2024)**

2024/2025	
Stát	Počet dětí-cizinců
Ukrajina	2 385
Slovensko	351
Vietnam	284
Rusko	56
Rumunsko	50
Indie	45
Maďarsko	26
Egypt	25
Čína	23
Mongolsko	19
<i>Ostatní</i>	312
CELKEM	3 576

Zdroj: MŠMT, statistické ročenky školství, výkonové ukazatele 2024/25

- Mezi cizinci nejnavštěvovanější základní školy v Brně-městě ve školním roce 2024/25 patřily školy vedené na adrese Staňkova 327/14 (361 žáků), Jihomoravské náměstí 1089/2 a Gajdošova 1282/3 (shodně 124 žáků).
- Pokud nebudeme počítat s občany Slovenska je nejvíce dětí cizinců ve školách na stejných adresách: Staňkova 327/14 (358 žáků), Jihomoravské náměstí 1089/2 (118 žáků) a Gajdošova 1282/3 (108 žáků).

**Tabulka 6: Základní školy podle počtu žáků s cizím státním občanstvím v okrese Brno-město,
školní rok 2024/25 (k 30. 9. 2024)**

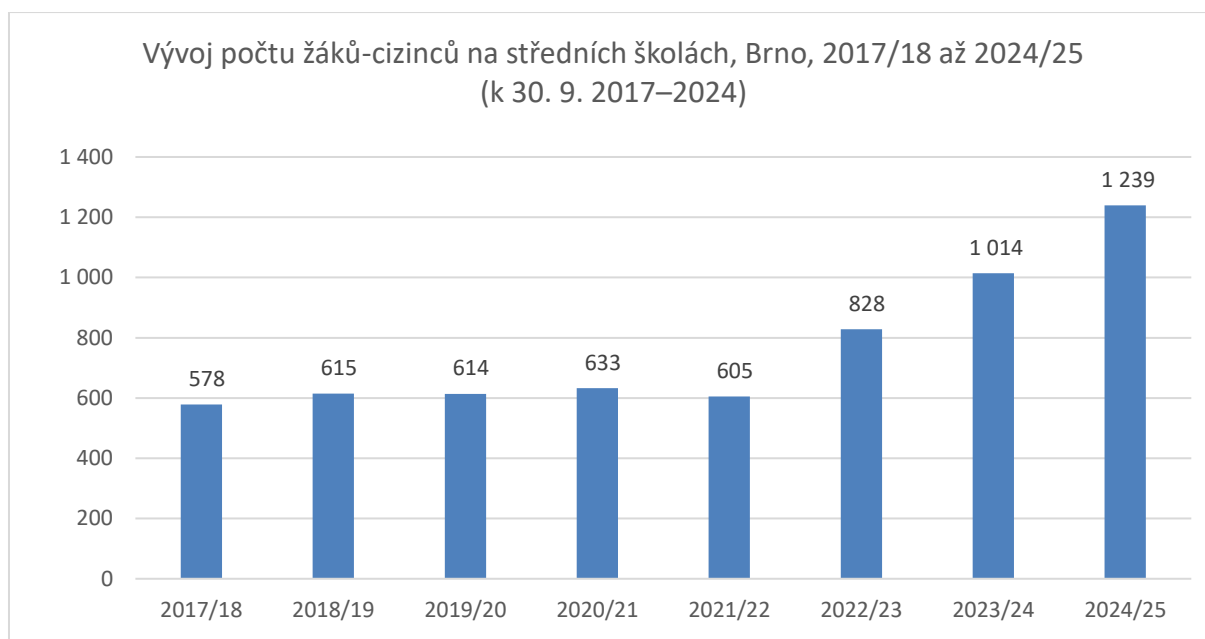
2024/25			
Adresa	Zřizovatel	Počet dětí-cizinců	
		celkem	bez občanů Slovenska
Staňkova 327/14	obec	361	358
Jihomoravské náměstí 1089/2	obec	124	118
Gajdošova 1282/3	obec	124	108
náměstí Republiky 1536/10	obec	101	100
Kneslova 697/28	obec	98	96
Křídlovická 513/30b	obec	104	86
Tuháčkova 23/25	obec	85	83
Merhautova 932/37	obec	89	82
náměstí Svornosti 2571/7	obec	87	80
náměstí 28. října 1902/22	obec	85	77
Slovanské náměstí 1218/2	obec	75	73
Jana Broskvy 388/3	obec	79	71
Kotlářská 655/4	obec	80	69
Měšťanská 459/21	obec	70	67
Košinova 661/22	obec	68	66
Horní 742/16	obec	66	64
Horácké náměstí 1493/13	obec	61	60
Řehořova 1020/3	obec	63	60
Laštůvkova 920/77	obec	60	55
Vedlejší 655/10	obec	60	53
Husova 219/17	obec	55	51
Masarova 2360/11	obec	61	50
<i>Ostatní</i>	---	1 520	1 298
CELKEM	---	3 576	3 225

Zdroj: MŠMT, statistické ročenky školství, výkonové ukazatele 2024/25

2.3 Střední školy

- Ve školním roce 2024/25 navštěvovalo střední školy v Brně 1 239 cizinců, kteří představovali 4,2 % všech žáků středních škol.
 - Téměř polovina z nich měla trvalý pobyt (49,6 %; 615 žáků), cizinců s udělenou přechodnou ochranou byla třetina (33,3 %; 412 žáků) a cizinci s přechodným pobytem představovali 16,5 % žáků-cizinců středních škol (204 žáků).
- Denní formy vzdělávání ve školním roce 2024/25 využívala naprostá většina cizinců (1 231 žáků), zbylých 8 využívalo ostatní formy vzdělávání.
- Podíl dívek a chlapců byl prakticky do roku 2022/21 vyrovnaný, v posledních třech letech tvoří dívky menší podíl žáků středních škol (47 % v roce 2024/25).

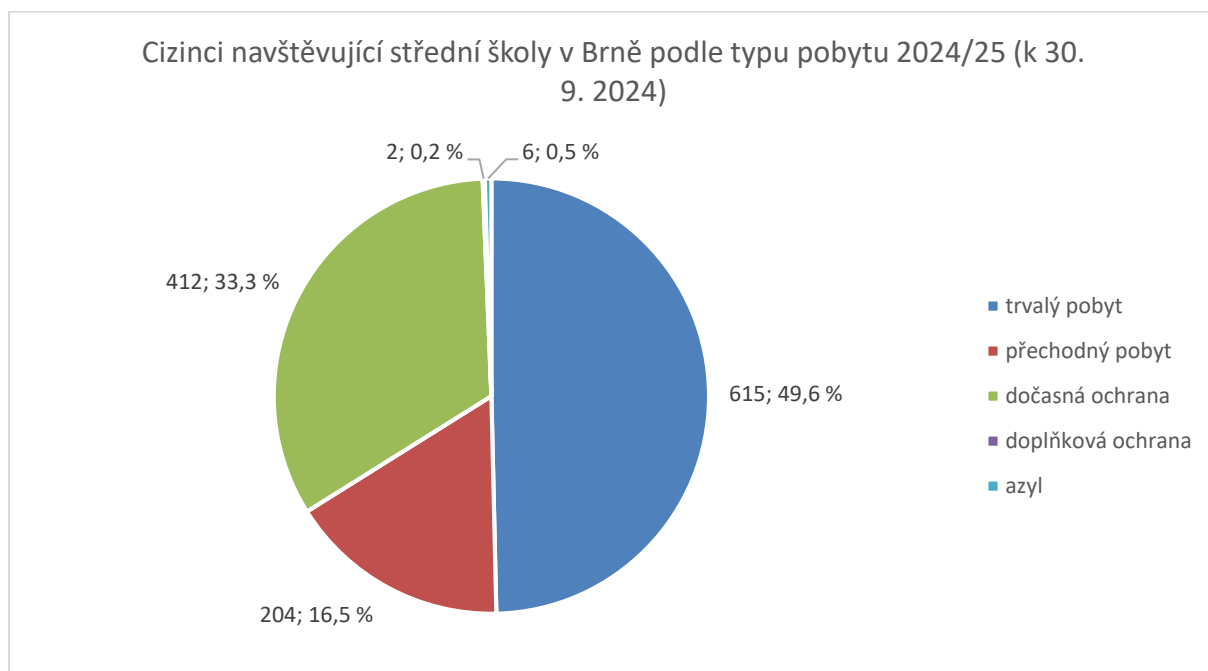
Graf 19: Vývoj počtu žáků-cizinců na středních školách, Brno, školní roky 2017/18–2024/25
(k 30. 9.)

Zdroj: MŠMT, statistické ročenky školství, výkonové ukazatele 2017/18–2024/25

- Při srovnání s předchozími školními roky se ukazuje, že počet žáků-cizinců středních škol se zvýšil od roku 2017 na dvojnásobek, z 578 žáků na 1 239 žáků-cizinců v roce 2024/25.
 - Postupný nárůst lze zaznamenat od září 2022 kdy přibyli děti z Ukrajiny a jejich počet od té doby postupně narůstá.

Graf 20: Cizinci navštěvující střední školy v Brně podle typu pobytu 2024/25 (k 30. 9. 2024)

Zdroj: MŠMT, statistické ročenky školství, výkonové ukazatele 2024/25

- Mezi tři nejčastější státní občanství ve školním roce 2024/25, stejně jako v letech předchozích, patřilo státní občanství Ukrajiny (804 žáků) Slovenska (172 žáků) a Vietnamu (105 žáků).

Tabulka 7: Nejčtenější státní občanství žáků-cizinců v SŠ, okres Brno-město, školní rok 2024/25 (k 30. 9. 2024)

2024/2025	
Stát	Počet dětí-cizinců
Ukrajina	804
Slovensko	172
Vietnam	105
Rusko	24
Bulharsko	12
Rumunsko	11
Mongolsko	11
Indie	9
Bělorusko	8
Moldavsko	7
<i>Ostatní</i>	76
CELKEM	1 239

Zdroj: MŠMT, statistické ročenky školství, výkonové ukazatele 2024/25

- Mezi tři cizinci nejnavštěvovanější střední školy v Brně ve školním roce 2024/24 patřily školy vedené na adresách Charbulova 1072/106 (174 žáků) Čichnova 982/23 (159 žáků), a Trnkova 2482/113 (82 žáků).

Tabulka 8: Střední školy podle počtu žáků s cizím státním občanstvím v okrese Brno-město, školní rok 2024/25 (k 30. 9. 2024)

2024/25			
Adresa	Zřizovatel	Počet dětí-cizinců	
		celkem	bez občanů Slovenska
Charbulova 1072/106	kraj	174	169
Čichnova 982/23	kraj	159	154
Trnkova 2482/113	kraj	82	77
Střední 552/59	soukromý	64	57
Pražská 636/38b	kraj	52	51
Olomoucká 1140/61	kraj	52	46
Jílová 164/36g	kraj	47	41
Bosonožská 381/9	soukromý	32	30
Šmahova 364/110	kraj	33	30
Křižíkova 106/15	soukromý	33	29
Ostatní	---	511	383
CELKEM	---	1 239	1 067

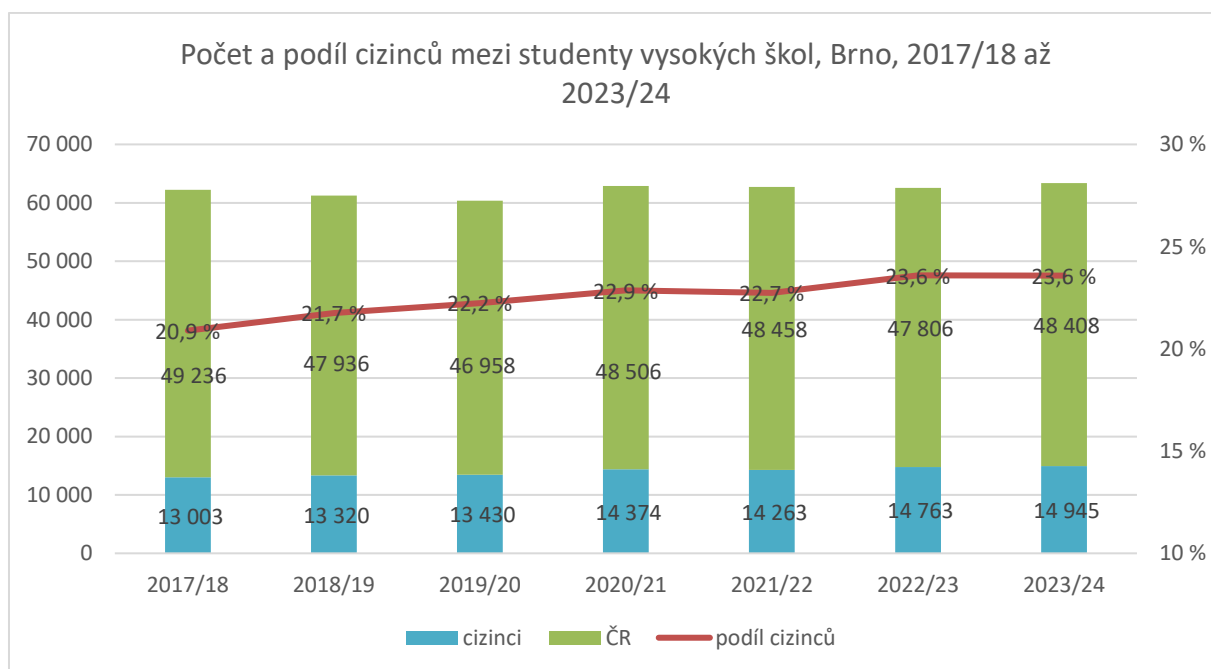
Zdroj: MŠMT, statistické ročenky školství, výkonové ukazatele 2024/25

Vzdělávání dospělých cizinců a kvalifikovaní cizinci v Brně

3.1 Vzdelávání dospělých cizinců – vysoké školy

- **Vysoké školy s místem výuky v okrese Brno-město evidovaly v akademickém roce 2023/24 celkem 63 353 studentů, z nichž cizinci představovali více než jednu pětinu (23,6 %, 14 945 osob).**
 - Studenti-cizinci častěji navštěvují veřejné školy (98 %, 14 674 osob), soukromé školy navštěvovalo pouze 2 % cizinců-studentů (297 osob).¹¹
 - Muži byli mezi studenty-cizinci v roce 2021/22 zastoupeni více než polovinou (52 %, 7 771 osob) a ženy představovaly necelou polovinu (48 %, 7 174 osob).

Graf 21: Počet a podíl cizinců mezi studenty VŠ, Brno, srovnání let 2017/18 až 2021/22 (k 31. 12.)

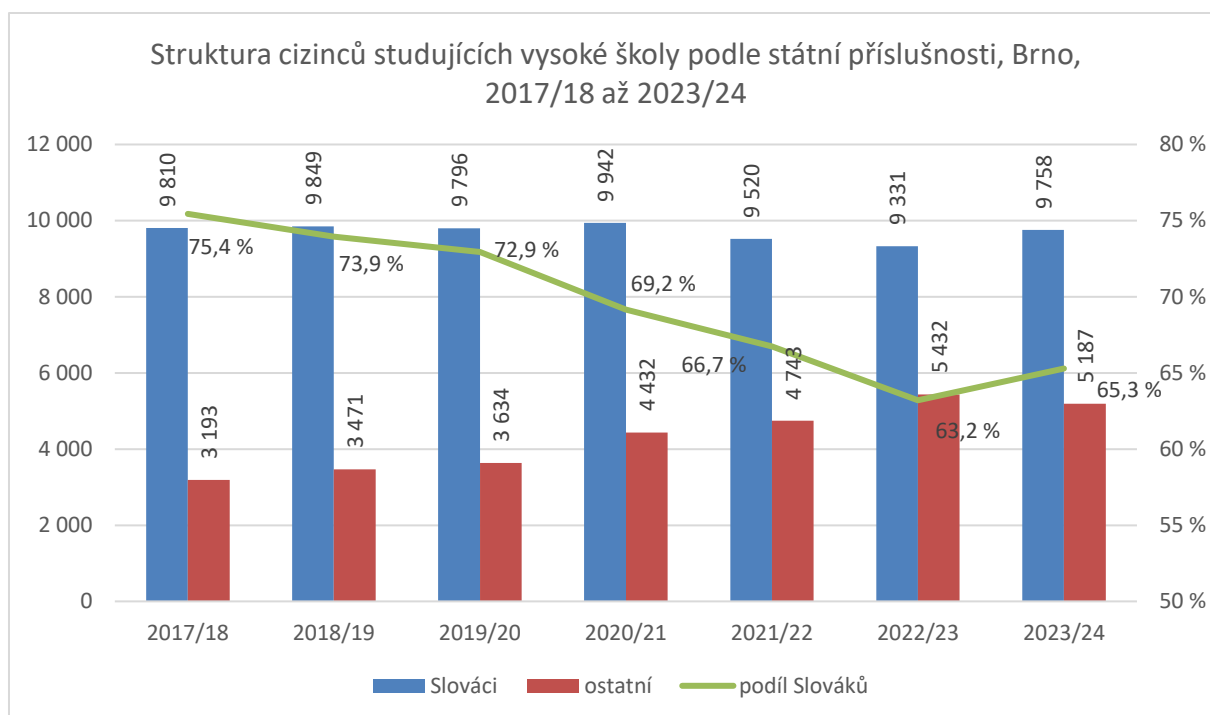
Zdroj: MŠMT, statistika výkonových ukazatelů veřejných a soukromých vysokých škol ČR za akademický rok 2017/18–2023/24

¹¹ Součet studentů na veřejných a soukromých vysokých školách je vyšší než počet studentů celkem. Někteří studenti studují na více vysokých školách souběžně.

- **Počet studentů-cizinců na vysokých školách v Brně v průběhu sledovaných akademických let mírně narůstal.**

- V roce 2023/24 zde studovalo 14 945 studentů-cizinců..
- Zatímco počet studentů se slovenským státním občanstvím dlouhodobě spíše stagnuje, počet studentů z ostatních zemí dlouhodobě narůstá (třebaže oproti minulému roku došlo v této kategorii k poklesu).

Graf 22: Struktura cizinců studujících vysoké školy podle státní příslušnosti, Brno, 2017/18 až 2023/24 (k 31. 12.)

Zdroj: MŠMT, statistika výkonových ukazatelů veřejných a soukromých vysokých škol ČR za akademický rok 2017/18–2023/24

- **Procentuální rozložení mužů a žen mezi studenty-cizinci vysokých škol se ve sledovaných letech nijak významně nemění.**
- **Mezi studenty vysokých škol, kteří jsou cizinci, vévodili v akademickém roce 2023/24 občané Slovenska (63,3 %; 9 758 osob).**
 - Druhým nejpočetněji zastoupeným státním občanstvím je státní občanství Ukrajiny (7,2 %; 1 074 osob).
 - Počet Ukrajinců studujících v Brně skokově narostl mezi školními roky 2021/22 a 2022/23.

- Třetím nejpočetněji zastoupeným státním občanstvím je státní občanství Ruska (5,8 %; 868 osob).
 - V posledních dvou letech dochází k prudkému poklesu studentů z Ruska.
- Více než 100 vysokoškolských studentů jsme zaznamenali se státním občanstvím Kazachstánu, Indie, Běloruska, Bangladéše, Německa, Itálie a Ghany.
 - Nejvíce ve sledovaném období přibýlo studentů z Indie a Bangladéše.

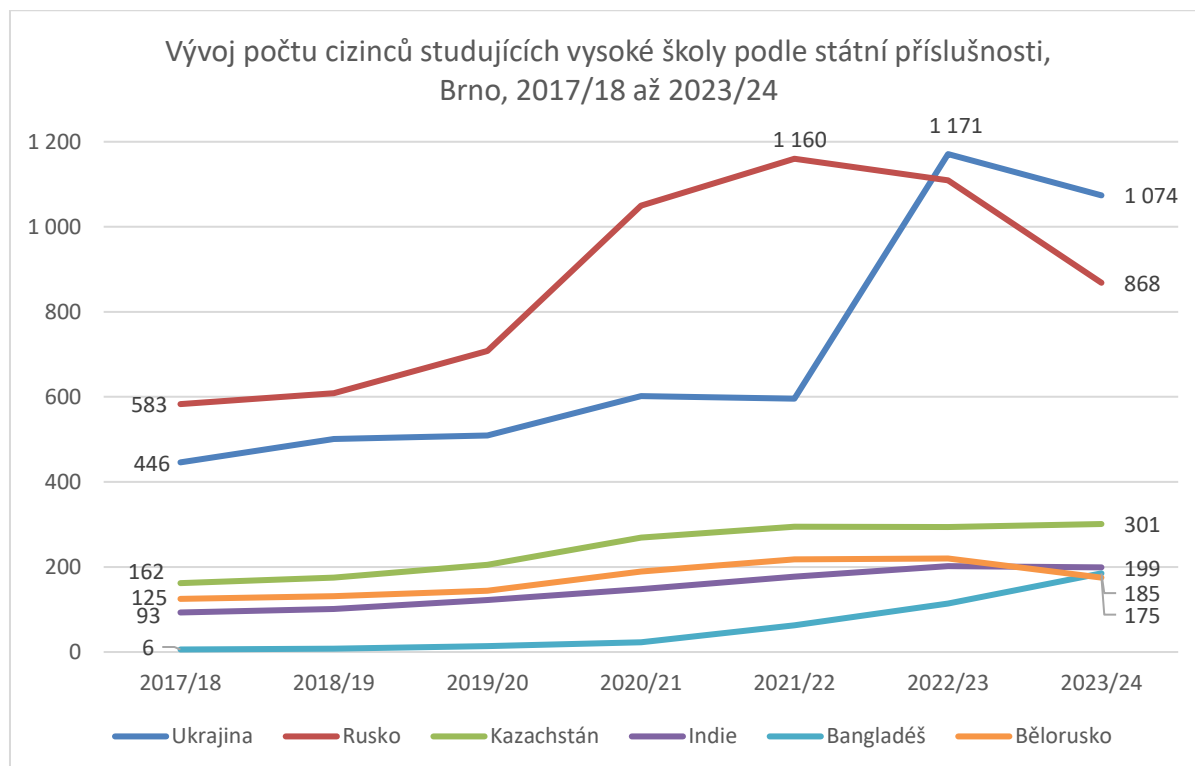
Tabulka 9: Nejčtenější státní občanství studentů-cizinců na VŠ s místem výuky v Brně-městě, akademický rok 2023/24 (k 31. 12. 2023)

2023/24	
Stát	Počet studentů-cizinců
Slovensko	9 758
Ukrajina	1 074
Rusko	868
Kazachstán	301
Indie	199
Bělorusko	175
Bangladéš	185
Německo	159
Itálie	148
Ghana	120
<i>Ostatní</i>	1 958
CELKEM	14 945

Zdroj: MŠMT, statistika výkonových ukazatelů veřejných a soukromých vysokých škol ČR za akademický rok 2023/24

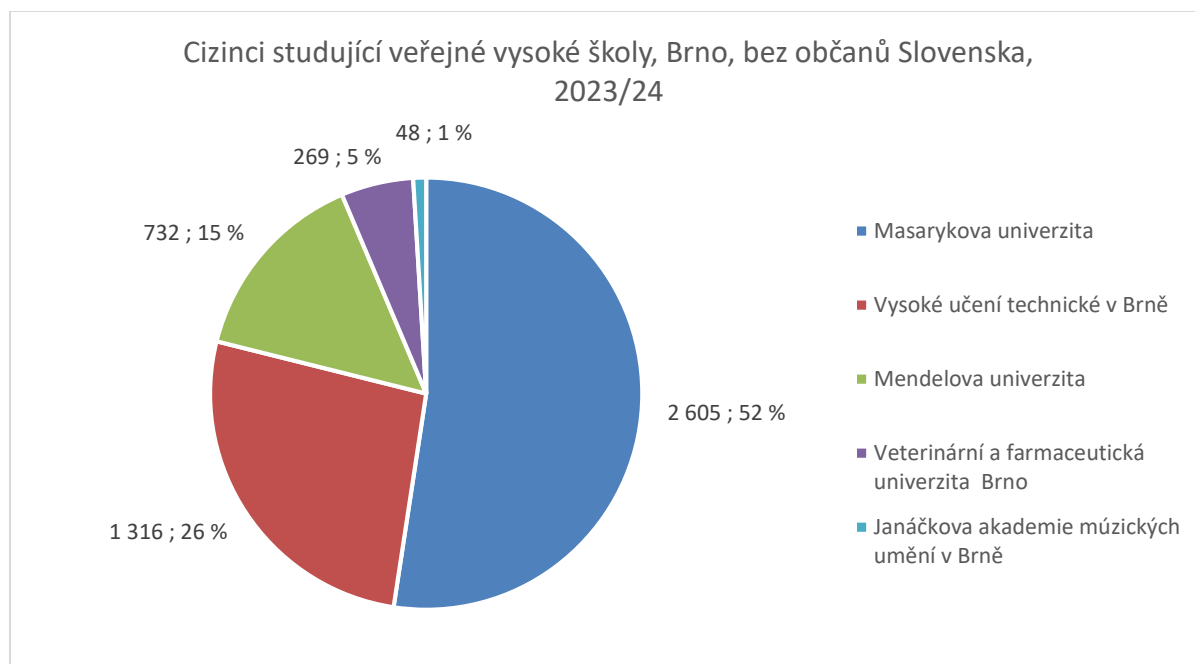
- Třemi cizinci nejnavštěvovanějšími vysokými školami v Brně byly v akademickém roce 2023/24 Masarykova univerzita, Vysoké učení technické v Brně a Mendelova univerzita.
 - Tyto tři vysoké školy pojmulý, stejně jako v předchozích dvou letech, naprostou většinu zahraničních studentů (93 %).

Graf 23: Vývoj počtu cizinců studujících vysoké školy podle státní příslušnosti, Brno, 2017/18 až 2023/24 (k 31. 12.)

Zdroj: MŠMT, statistika výkonových ukazatelů veřejných a soukromých vysokých škol ČR za akademický rok 2017/18–2023/24

Graf 24: Cizinci studující veřejné vysoké školy, Brno, bez občanů Slovenska, 2023/24 (k 31. 12.)

Zdroj: MŠMT, statistika výkonových ukazatelů veřejných a soukromých vysokých škol ČR za akademický rok 2023/24

3.2 Vysoce kvalifikovaní cizinci a expatrioti

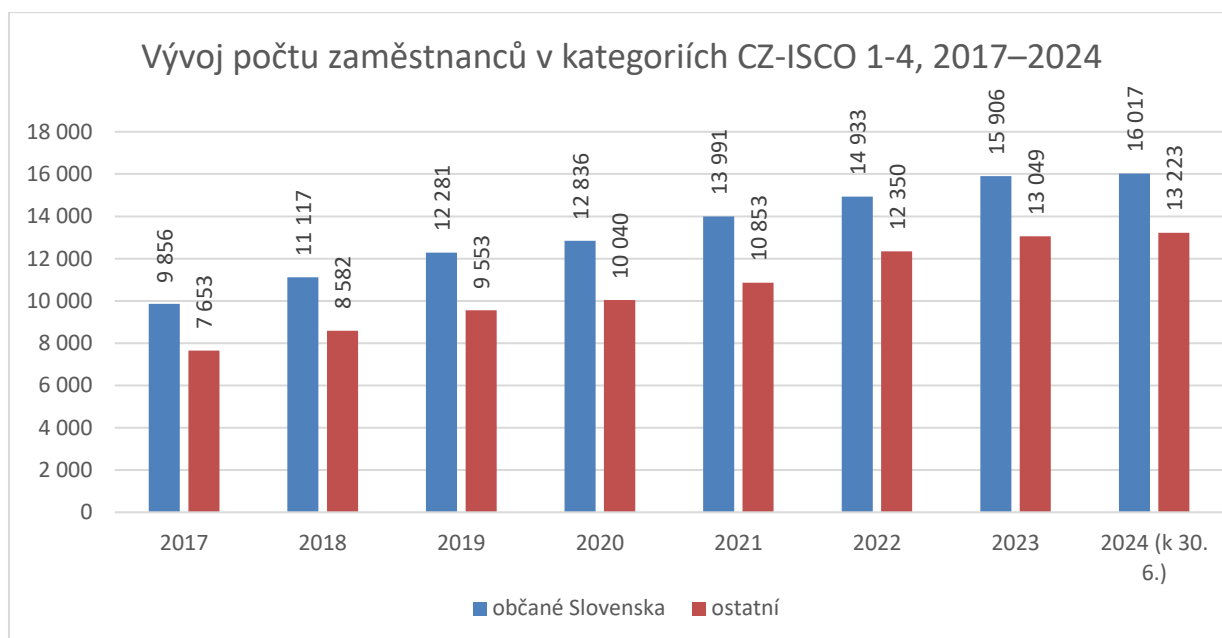
- V naracích místních expertů je hojně užívaná klasifikace, která rozlišuje cizince do dvou základních kategorií. Žádoucí vysoce kvalifikovaná pracovní síla versus ostatní cizinci, jejichž ekonomický přínos je zpochybňován nebo upozadčován (např. azylanti, pracovníci s nízkou kvalifikací, nižším vzděláním, zastávající manuální a dělnické profese).
- V odborné literatuře expatrioti tvoří užší kategorii, která se od „běžných“ vysoce kvalifikovaných imigrantů liší tím, že není definována délka jejich pobytu v nové destinaci. Vodítkem pro vymezení vysoce kvalifikovaných cizinců je mimo jiné informace ohledně vyššího dosaženého vzdělání a odborný profil cizinců.
- Podle dat Úřadu práce ČR k 30. 6. 2024 dosáhlo 12 973 cizinců registrovaných Úřadem práce v okrese Brno-město nejvyššího dosažitelného vzdělání (zahrnuje magisterské/inženýrské a vyšší). **Představovali zhruba pětinu cizinců registrovaných Úřadem práce (20,5 %).**
- **Počet cizinců registrovaných Úřadem práce v okrese Brno-město s nejvyšším dosažitelným vzděláním při srovnání s předchozími roky roste. Od konce roku 2017 se jejich počet zvýšil o polovinu (z 8 796 osob na 12 973 v polovině roku 2024 (o 47,5 %).**
 - Jejich procentuální podíl na celkovém počtu cizinců registrovaných Úřadem práce dosahuje konstantně v letech 2017–2019 vždy překonával 25% hranici
 - V posledních sledovaných obdobích však tento podíl klesá (24,3 % v roce 2020, 20,5 % v polovině roku 2024).
- O odborném profilu vypovídá varianta mezinárodní kategorizace zaměstnání CZ-ISCO, konkrétně pak její čtyři první kategorie: (1) zákonodárci a řídící pracovníci, (2) specialisté, (3) techničtí a odborní pracovníci a (4) úředníci.
 - **Pokud se zaměříme na cizince registrované Úřadem práce ve výše uvedených kategoriích CZ-ISCO 1 až 4, zjistíme, že v polovině roku 2024 (k 30. 6.) bylo registrováno 29 240 těchto cizinců.**
 - **Více než polovina těchto osob má Slovenské občanství (16 017 osob v roce 2024, 54,8 %).**
- Při srovnání počtu cizinců v jednotlivých kategoriích CZ-ISCO 1 až 4 na konci roku 2017 a v polovině roku 2024 zjistíme, že ve všech kategoriích počet cizinců rovnoměrně narůstá. Dynamiku nezměnil ani příliv uprchlíků z Ukrajiny.

Tabulka 10: Počet cizinců registrovaných Úřadem práce v kategoriích CZ-ISCO 1-4 původu a pohlaví, Brno-město, 30. 6. 2024

		Zákonodárci a řídící pracovníci	Specialisté	Techničtí a odborní pracovníci	Úředníci
občané Slovenska	celkem	506	8 840	4 195	2 476
	ženy (%)	28	37	47	65
bez občanů Slovenska	celkem	503	6 249	2 649	3 822
	ženy (%)	26	34	37	49
CELKEM	celkem	1 009	15 089	6 844	6 298
	ženy (%)	27	36	44	55

Zdroj: ÚP Brno-město; data k 30. 6. 2024

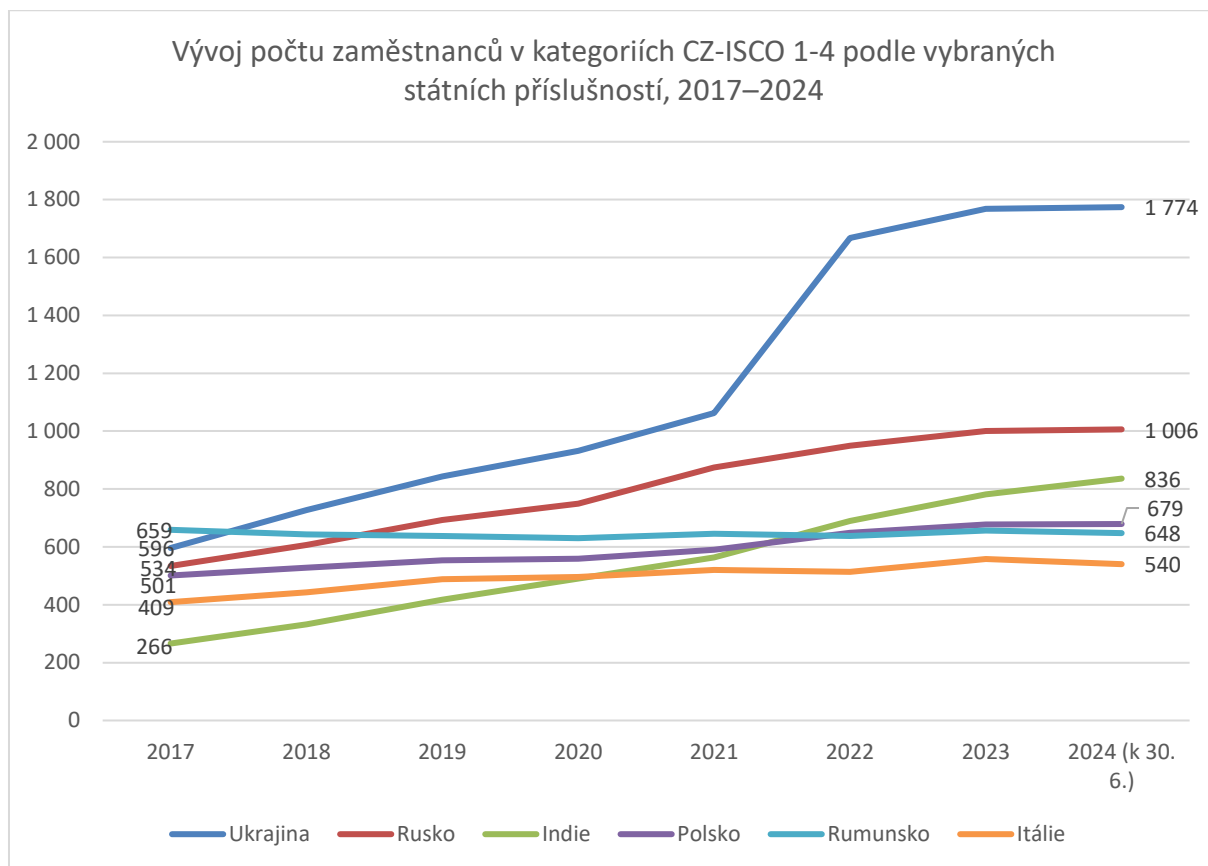
Graf 25: Vývoj počtu zaměstnanců v kategoriích CZ-ISCO 1-4, 2017–2024

Zdroj: ÚP Brno-město; data k 2017–2023 (31. 12.) a 30. 6. 2024

- **Procentuální zastoupení žen a mužů v kategoriích CZ-ISCO 1 až 4, zůstalo do roku 2021 dobu shodné – muži byly zastoupeni téměř dvěma třetinami a ženy více než jednou třetinou.**
 - V současnosti se poměr posunul více ve prospěch žen (41,9 % žen v polovině roku 2024).

Graf 26: Vývoj počtu zaměstnanců v kategoriích CZ-ISCO 1-4 podle vybraných státních příslušností, 2017–2024

Zdroj: ÚP Brno-město; data k 2017–2023 (31. 12.) a 30. 6. 2024

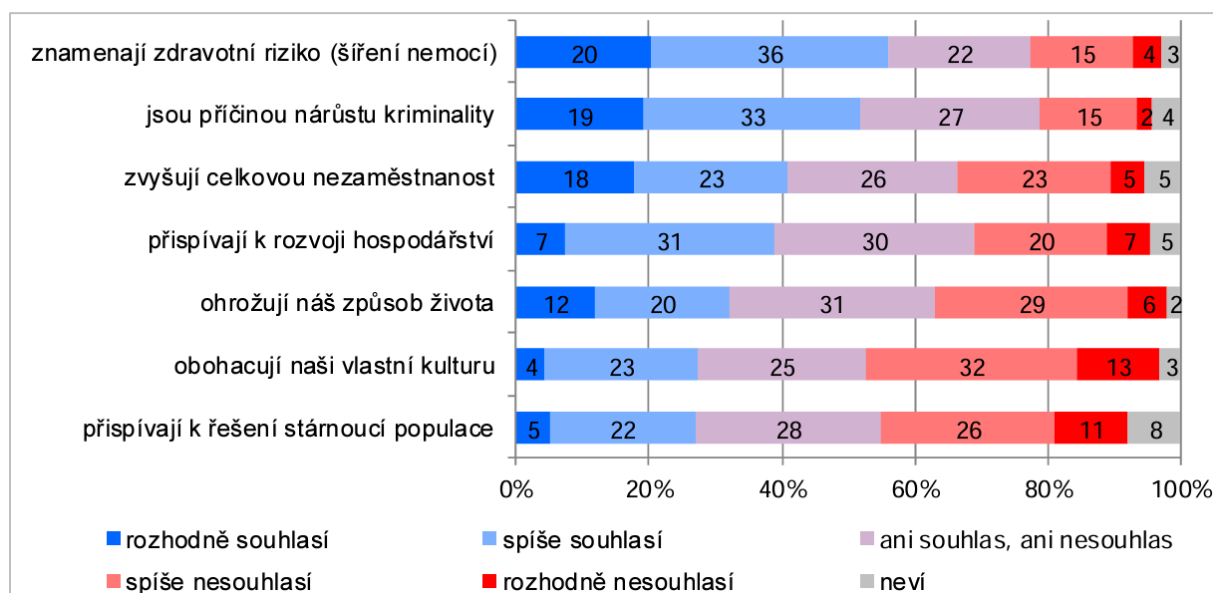
- Z hlediska státního občanství dominovali ve zmíněných kategoriích CZ-ISCO v půli roku 2024 občané Slovenska (54,8 %, 16 017 osob), následovali státní občané Ukrajiny (6,1 %, 1 774 osob) a Ruska (3,4 %, 1 006 osob).
 - Nejrychleji přibývá Ukrajinců a Indů (nárůst na trojnásobek během sledovaného období).

Rozvíjení vzájemných vztahů

Každoročně pokládá Centrum pro výzkum veřejného mínění SOÚ AV ČR veřejnosti sadu otázek týkajících se **postojů k cizincům**. (CVVM; *Postoje české veřejnosti k cizincům*, březen 2017–2023)

- V březnu 2023 polovina respondentů (50 %) uvedla, že považuje **nově příchozí občany jiných národností za problém v rámci celé České republiky**.
 - Pro srovnání uvedme, že v roce 2017 nově příchozí cizince považovaly za problém v rámci ČR více než tři pětiny dotázaných (64 %).
- Pokud však respondenti hodnotili, zda **nově příchozí cizinci představují problém v místě jejich bydliště**, pak se to domnívala jen téměř čtvrtina dotázaných (24 %), a více než polovina respondentů (59 %) uvedla, že nově příchozí cizinci v místě jejich bydliště nepředstavují problém. Necelá desetina dotázaných (9 %) se vyjádřila, že v místě jejich bydliště cizinci nežijí.
 - V roce 2017 považovala čtvrtina dotázaných (25 %) nově příchozí cizince za problém v místě jejich bydliště.

Graf 27: Názory na cizince dlouhodobě žijící v ČR (v %)

Zdroj: CVVM; *Postoje české veřejnosti k cizincům*, březen 2023

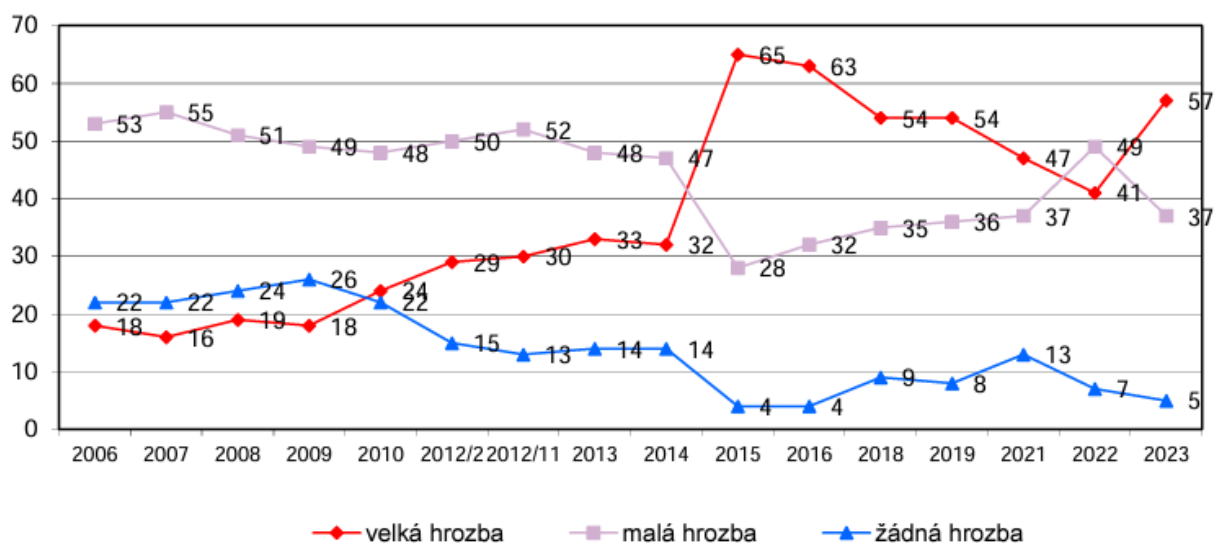
- Dále byly veřejnosti kladeny otázky vztahující se k cizincům dlouhodobě žijícím v České republice.
 - Nejvyšší míru souhlasu (56 %) vyjádřili dotázaní s tím, že cizinci představují **zdravotní riziko (šíření nemocí)**. Nedomnívala se to téměř pětina dotázaných (19 %).

- Podíl těch, kteří se domnívají, že cizinci představují zdravotní riziko, se od roku 2017 snížil o 8 procentních bodů.
- O něco více než polovina dotázaných (52 %) se domnívá, že cizinci jsou **příčinou nárůstu kriminality**. S tímto názorem nesouhlasila více než desetina respondentů (12 %).
- Ještě v roce 2017 s názorem, že cizinci jsou příčinou nárůstu kriminality, souhlasilo téměř sedm desetin dotázaných (67 %).
- Více než dvě pětiny respondentů (41 %) souhlasily s tím, že cizinci žijící v ČR **zvyšují celkovou nezaměstnanost**. S tvrzením nesouhlasily tři desetiny respondentů (28 %).
- Téměř dvě pětiny respondentů (38 %) souhlasily s tím, že cizinci žijící v ČR **přispívají k rozvoji hospodářství**. S tvrzením nesouhlasilo o něco více než čtvrtina respondentů (27 %).
- S názorem, že cizinci **ohrožují náš způsob života**, vyjádřila souhlas téměř třetina respondentů (32 %) a více než třetina respondentů s názorem nesouhlasila (35 %).
 - Ještě v roce 2017 s názorem, že cizinci ohrožují náš způsob života, souhlasilo téměř polovina dotázaných (49 %), v roce 2020 44 %.
- Veřejnost se také vyjadřovala k tomu, zda souhlasí s názorem, že cizinci **obohacují naši vlastní kulturu**. Více než čtvrtina respondentů (27 %) se domnívala, že tomu tak je. Téměř polovina dotázaných (48 %) uvedla, že s tímto názorem nesouhlasí.
 - V roce 2017 s tímto tvrzením souhlasilo 16 % respondentů.
- Každoročně jsou Centrem pro výzkum veřejného mínění SOÚ AV ČR zjišťovány také **postoje obyvatel České republiky k různým skupinám obyvatel**. V rámci výzkumu se dotázaní vyjadřují k otázce, koho by nechtěli mít z daných skupin lidí za sousedy. V roce 2023 téměř polovina dotázaných (49 %) uvedla, že by nechtělo mít **za sousedy muslimy**.
 - V roce 2020, kdy byla otázka na muslimy zařazena poprvé, je nechtělo mít za sousedy 66 % respondentů.
 - Šestina dotázaných (15 %) by nechtěla mít za sousedy **lidi jiné barvy pleti** a o něco méně dotázaných (14 %) **cizince**.
 - V roce 2020 byl v obou případech podíl výrazně vyšší. 36 % v případě osob jiné barvy pleti a 24 % v případě cizinců.

- Stejně jako v předchozích letech zkoumalo v roce 2020 Centrum pro výzkum veřejného mínění Sociologického ústavu AV ČR **postoje české veřejnosti k integraci cizinců v ČR**. Respondentů se dotazovali, jaké okolnosti jsou důležité pro člověka, který se do ČR přistěhuje ze zahraničí a nechce být lidmi v místě svého bydliště vnímán jako cizinec.
 - Za nejvíce důležité okolnosti pro přijetí cizinců označovala veřejnost **schopnost hovořit česky (93 %), práci v ČR (87 %), znalost české historie a kultury (65 %) a státní občanství ČR (60 %)**.
- V březnu 2020 Centrum pro výzkum veřejného mínění Sociologického ústavu AV ČR v rámci svého pravidelného šetření zkoumalo **názory české veřejnosti na cizince dlouhodobě či trvale žijící v České republice**.
 - Konkrétně byly zjišťovány názory na **množství cizinců** zde žijících, zda a **za jakým účelem by měl být pobyt cizinců v ČR umožněn**. Dvě pětiny dotázaných (40 %) uvedlo, že se domnívají, že v ČR žije příliš mnoho cizinců. Téměř polovina respondentů si myslí, že množství cizinců žijících v ČR je přiměřené (48 %) a 4 % dotázaných se domnívá, že cizinců v ČR žije málo.
 - Na otázku, zda by cizinci měli mít **možnost dlouhodobě pobývat na území ČR**, více než tři čtvrtiny respondentů (77 %) zvolily odpověď „jen za určitých podmínek“. Názor, že by cizinci na území ČR měli mít možnost pobývat bez omezení, zvolilo 7 % dotázaných. Více než desetina dotázaných (14 %) uvedla, že by cizincům nemělo být vůbec umožněno dlouhodobě v ČR pobývat.
 - Pokud by dotázaní měli souhlasit s pobytem cizinců v ČR, pak jako nejpřijatelnější důvody uvedli studium a praxi (82 %) a sloučení rodiny (65 %). Více než polovina respondentů vyjádřila souhlas s pobytem cizinců z důvodu zaměstnání (63 %), z důvodu války, hladomoru nebo přírodních katastrofám v jejich zemi (57 %) a z důvodu pronásledování z náboženských, rasových, politických či dalších podobných důvodů (51 %). Polovina dotázaných (50 %) by umožnila cizinci pobyt také za účelem podnikání (50 %).
- **Veřejnost o svých obavách a bezpečnostních rizicích pro Českou republiku – červen 2023**
 - Za velkou bezpečnostní hrozbu pro ČR považuje více než polovina občanů uprchlíky (57 %), téměř polovina mezinárodní organizovaný zločin (49 %), teroristy (48 %), více než dvě pětiny radikální náboženská hnutí (44 %). Necelá pětina pokládá za velkou hrozbu cizince žijící v ČR (34 %).

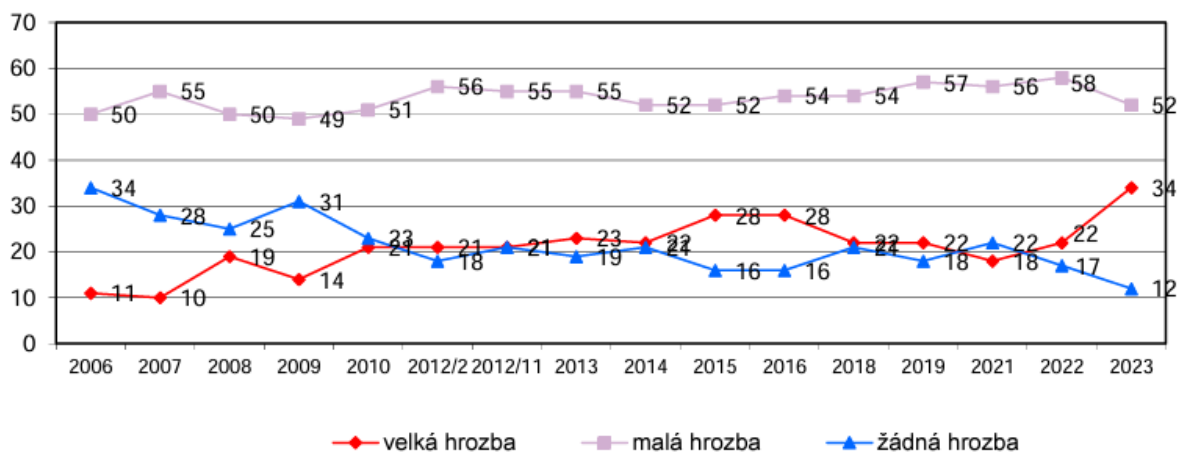
- Od roku 2022 tato čísla prudce stoupla.
- Ještě v roce 2022 vnímaly uprchlíky jako bezpečnostní hrozbu jen dvě pětiny (41 %) respondentů.
- Ještě v roce 2022 vnímala uprchlíky jako bezpečnostní hrozbu jen pětina (22 %) respondentů.

Graf 28: Vnímání hrozby pro ČR – uprchlíci (v %)

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost, 2023

Graf 29: Vnímání hrozby pro ČR – cizinci žijící na území ČR (v %)

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost, 2023

Prevence negativních sociálních jevů a dopadů migrace

- Na konci roku 2023 bylo v brněnských vazebních věznicích a věznicích evidováno 48 cizinců, kteří byli obviněni (46 mužů a 2 ženy). Všech 48 obviněných cizinců bylo dospělých, žádný z nich nebyl mladistvý.
- Odsouzených cizinců bylo k 31. 12. 2023 v brněnských vazebních věznicích a věznicích evidováno 18 osob. Všichni odsouzení cizinci byli dospělí muži.

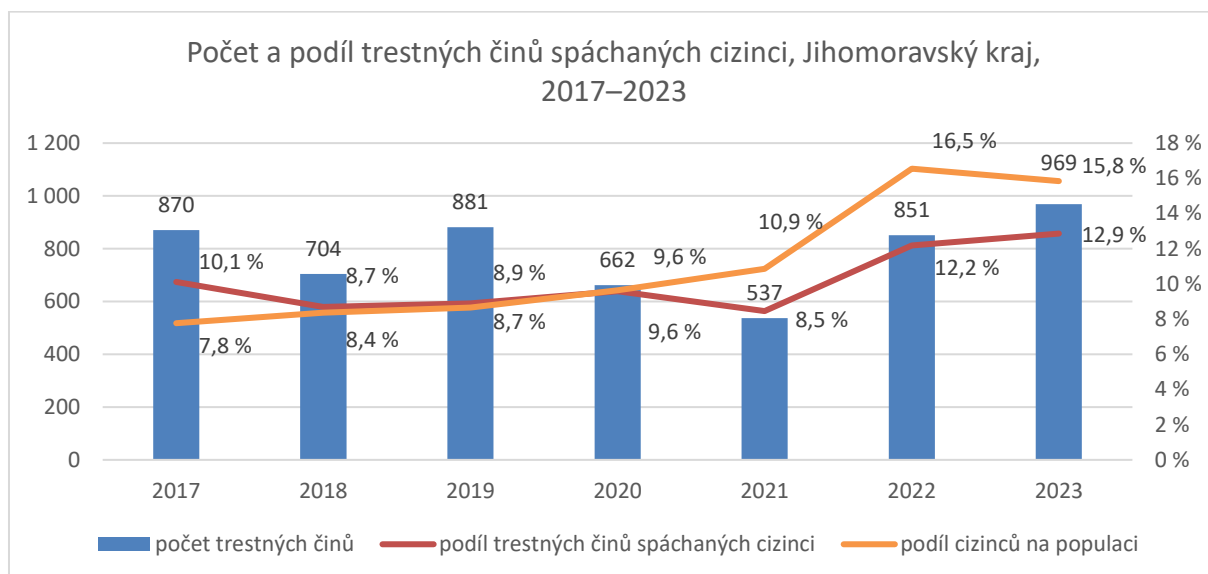
Tabulka 11: Kriminalita: spáchané a objasněné skutky v Jihomoravském kraji, 2023

2023				
	Registrováno	Objasněno celkem		
Klasifikace	Celkový počet	Celkový počet	Spácháno cizinci (%)	
			v %	počet
násilná kriminalita	1 407	834	12,1	101
z toho vraždy	15	15	46,7	7
mravnostní kriminalita	264	123	13,8	17
majetková kriminalita	10 228	2 733	7,7	211
z toho krádeže vloupáním	2 781	664	7,5	50
z toho krádeže prosté	3 587	1 511	7,1	107
z toho ostatní majetková kriminalita	3 860	558	9,7	54
ostatní kriminalita	2 673	1 702	14,9	254
zbývající kriminalita	2 137	1 636	13,5	221
hospodářská kriminalita	1 258	507	32,5	165
vojenské a protiústavní činy	1	0	0,0	0
CELKOVÁ KRIMINALITA	17 970	7 535	12,9	969

Zdroj: Policie ČR, Statistické přehledy kriminality za rok 2023

- Za rok 2023 bylo v Jihomoravském kraji evidováno Policií ČR 17 970 kriminálních skutků.
 - Objasněno z nich bylo 7 535 skutků, přičemž 12,9 % (969) z nich bylo spácháno cizinci.

Graf 30: Počet a podíl trestných činů spáchaných cizinci, Jihomoravský kraj, 2017–2023

Zdroj: Policie ČR, Statistické přehledy kriminality za rok 2017–2023

- **Od roku 2017 stoupla kriminalita cizinců o 2,8 procentních bodů, což do značné míry kopíruje i nárůst podílu cizinců na populaci kraje.**

Ekonomická soběstačnost cizinců

- Na konci června 2024 bylo Úřadem práce v Brně-městě registrováno 63 203 cizinců.
 - O něco méně než tři pětiny z nich představovali cizinci ze zemí EU/EHP či Švýcarska (56,7 %, 35 814 osob).
 - Téměř třetinu tvořili cizinci mimo EU/EHP a Švýcarsko nepotřebující povolení (31,9 %, 20 190 osob).
 - Cizinců s povolením bylo 7 199 osob (11,4 %).
 - Mezi cizinci registrovanými Úřadem práce početně převažovali muži, kterých byly téměř tři pětiny (58 %), žen bylo více než dvě pětiny (42 %).

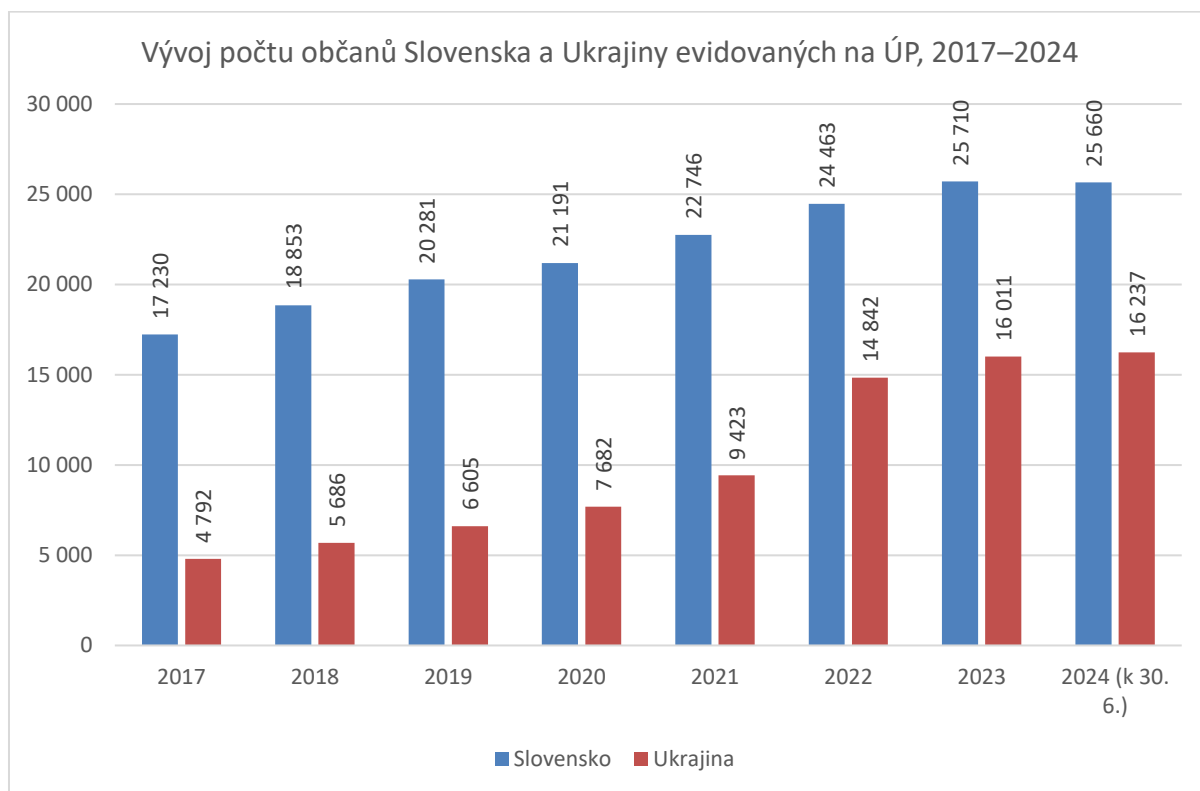
Tabulka 12: Počet cizinců registrovaných ÚP – Cizinci z EU/EHP a Švýcarska a třetích zemí podle typu povolení a pohlaví (k 30. 6. 2024)

	2024 (k 30. 6.)		
	celkem	ženy	ženy (%)
Cizinci z EU/EHP, Švýcarska	35 814	13 604	38 %
Cizinci (mimo EU/EHP, Švýcarsko) nepotřebující povolení	20 190	10 931	54 %
Cizinci s povolením – celkem	7 199	1 973	27 %
z toho			
zaměstnanecké karty	6 837	1 883	28 %
pracovní povolení	238	68	29 %
modré karty	124	22	18 %
CELKEM cizinci registrovaní ÚP	63 203	26 508	42 %

Zdroj: ÚP Brno-město; data k 30. 6. 2024

- V polovině roku 2024 měly dvě pětiny cizinců registrovaných Úřadem práce státní občanství Slovenska (40,5 %, 25 660 osob).
 - Druhým nejčetnějším státním občanstvím bylo občanství Ukrajiny (25,7 %, 16 237 osob) a třetí nejpočetnější byli státní občané Rumunska (4,0 %, 2 508 osob).
 - Zastoupení více než 1 000 osob mají také státní občané Ruska, Bulharska, Maďarska a Polska.

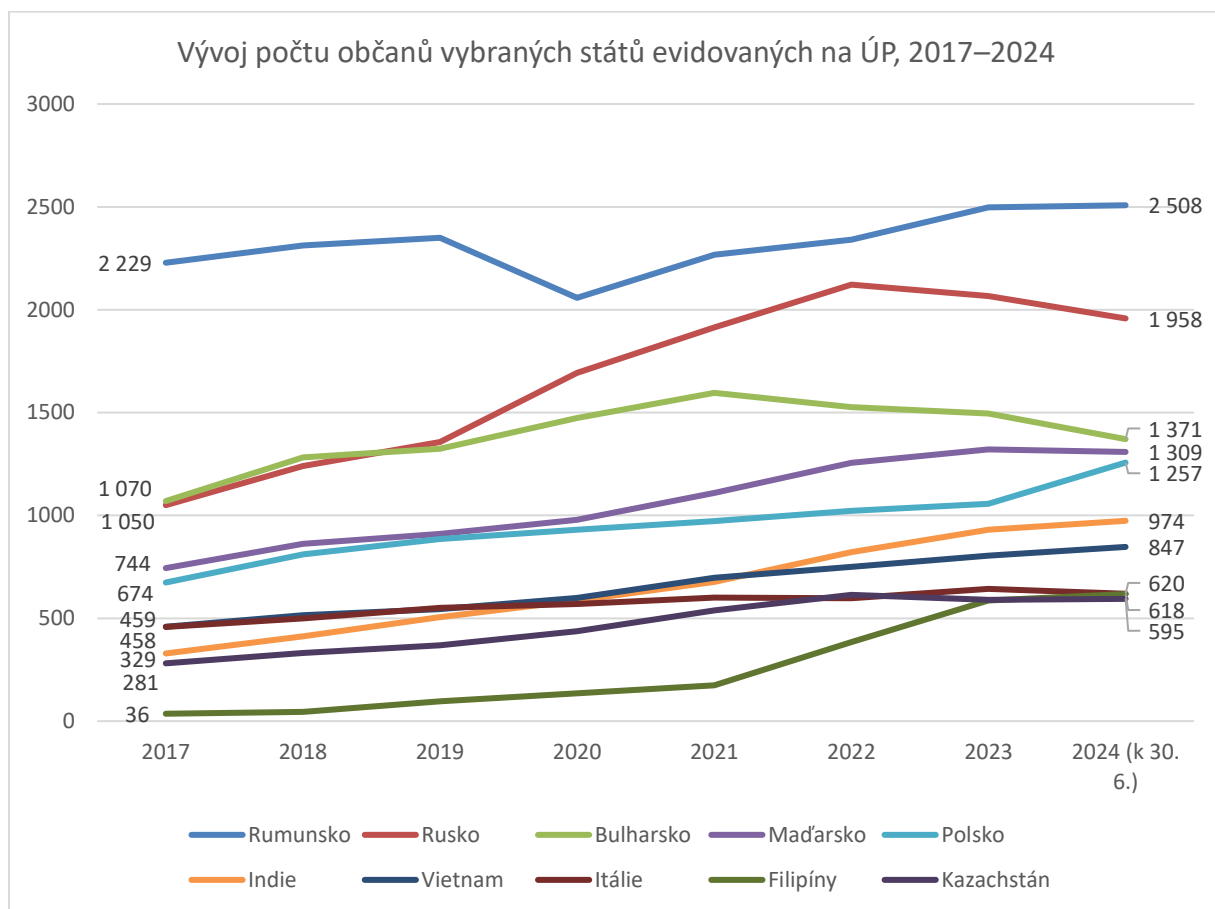
Graf 31: Vývoj počtu občanů Slovenska a Ukrajiny evidovaných na ÚP, 2017–2024

Zdroj: ÚP Brno-město; data k 2017–2023 (31. 12.) a 30. 6. 2024

- **V průběhu sledovaných let 2017 až červen 2024 se nejčastější státní občanství cizinců registrovaných Úřadem práce téměř neměnilo, až na drobné změny v jejich pořadí.**
 - Nejrychleji rostou počty Ukrajinců, Indů a Filipínců.
 - V posledních třech letech pravidelně klesají počty Rusů a Bulharů.

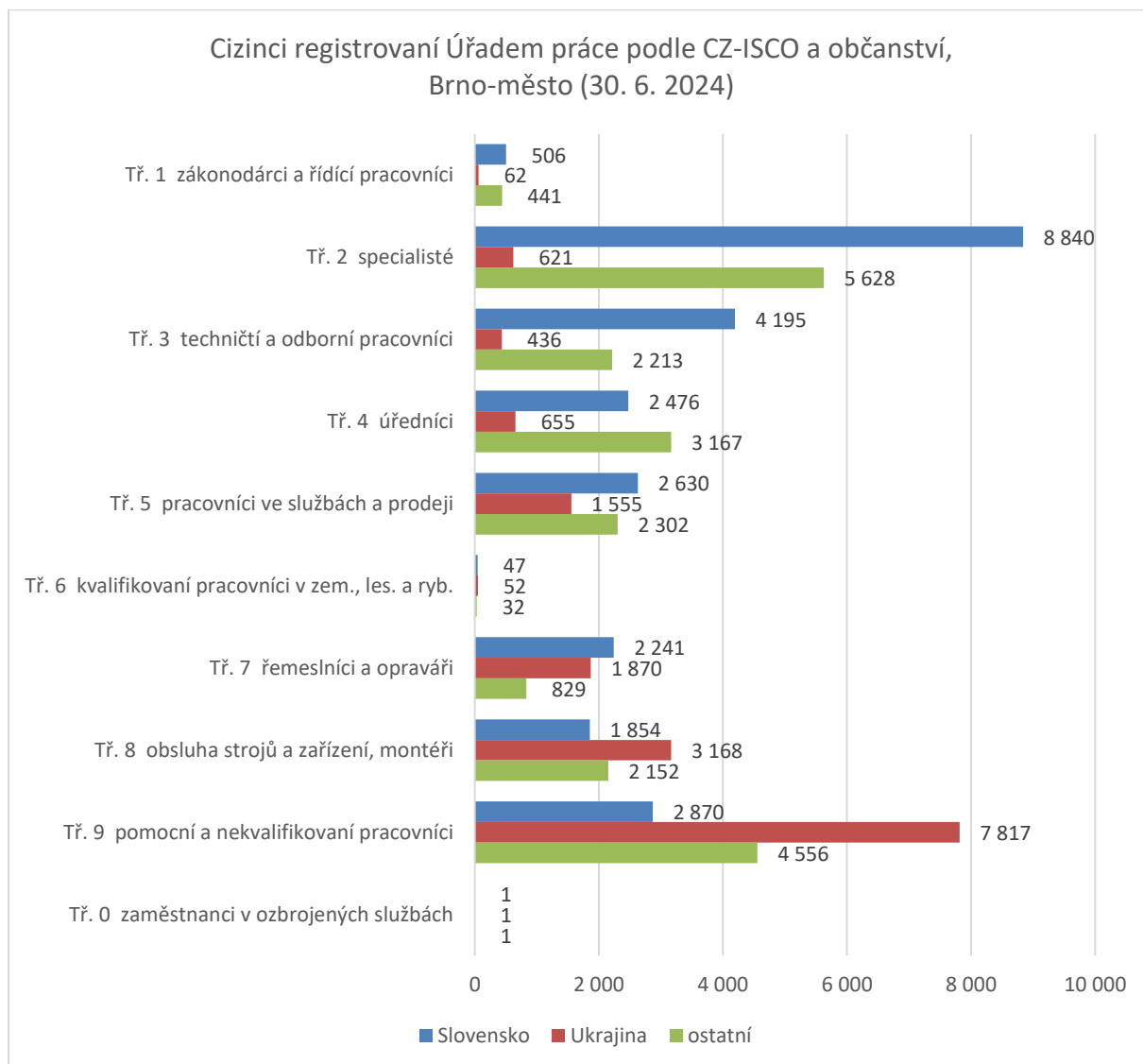
Graf 32: Vývoj počtu občanů vybraných států evidovaných na ÚP, 2017–2024

Zdroj: ÚP Brno-město; data k 2017–2023 (31. 12.) a 30. 6. 2024

- V polovině roku 2024 bylo podle kategorií CZ-ISCO nejvíce cizinců evidováno v kategorii deváté – pomocní a nekvalifikovaní pracovníci (15 243 osob) a v kategorii druhé – specialisté (15 089 cizinců). Třetí nejpočetnější kategorií byla kategorie osmá – obsluha strojů a zařízení, montéři (6 297 osob) a čtvrtou kategorií – techničtí a odborní pracovníci (5 887 osob).
 - Občanů Slovenska je nejvíce zaměstnáno v kategorii druhé – specialisté.
 - Občanů Ukrajiny je nejvíce zaměstnáno v kategorii deváté – pomocní a nekvalifikovaní pracovníci.

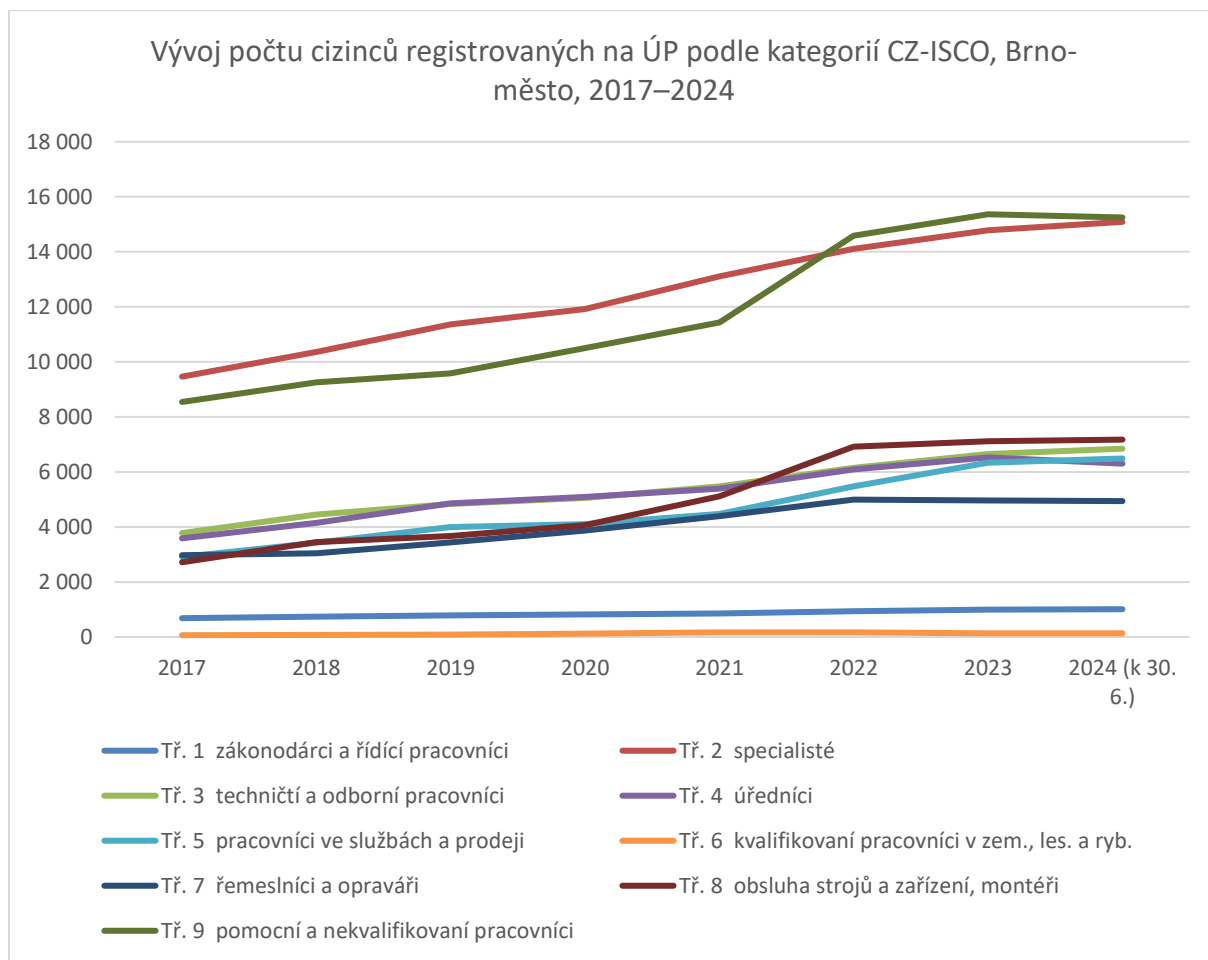
Graf 33: Cizinci registrovaní Úřadem práce podle CZ-ISCO a občanství, Brno-město (30. 6. 2024)

Zdroj: ÚP Brno-město; data k 2017–2023 (31. 12.) a 30. 6. 2024

- Při srovnání stavu na konci roku 2017 a v polovině roku 2024 zjišťujeme, že za sledované období početně nejvíce cizinců přibýlo v kategoriích: specialisté, pomocní a nekvalifikovaní pracovníci, obsluha strojů a zařízení, montéři.
 - Poslední dvě jmenované kategorie zaznamenaly skokový nárůst v souvislosti s příchodem uprchlíků z Ukrajiny.

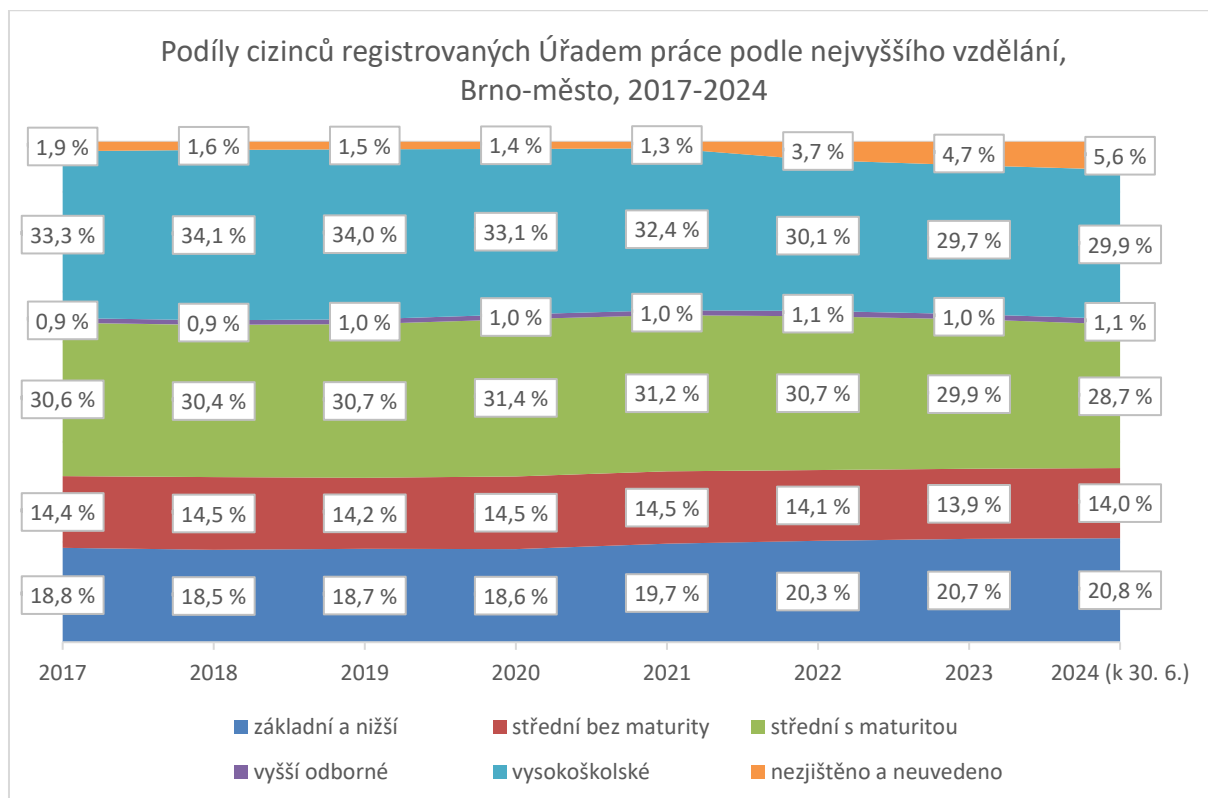
Graf 34: Vývoj počtu cizinců registrovaných na ÚP podle kategorií CZ-ISCO, Brno-město, 2017–2024

Zdroj: ÚP Brno-město; data k 2017–2023 (31. 12.) a 30. 6. 2024

- **Bezmála tři pětiny cizinců (59,6 %, 37 666 osob), kteří byli k 30. 6. 2024 registrováni Úřadem práce, dosáhly vzdělání s maturitou nebo vyššího (úplné střední všeobecné nebo odborné s maturitou, vyšší odborné, bakalářské, magisterské, doktorské).**
- **Vzdělání bez maturity** (bez vzdělání, neukončené základní a základní, nižší střední nebo střední s výučním listem, střední bez maturity) **dosáhla více než třetina z nich (34,8 %, 21 986 osob).**
 - Vzdělání nebylo zjištěno či uvedeno u 3 528 osob registrovaných Úřadem práce (5,6 %).
- Podíl vysokoškolsky vzdělaných cizinců v Brně po roce 2021 klesl zhruba o 3 procentní body.
 - Podobně klesl i podíl středoškolsky vzdělaných osob s maturitou.

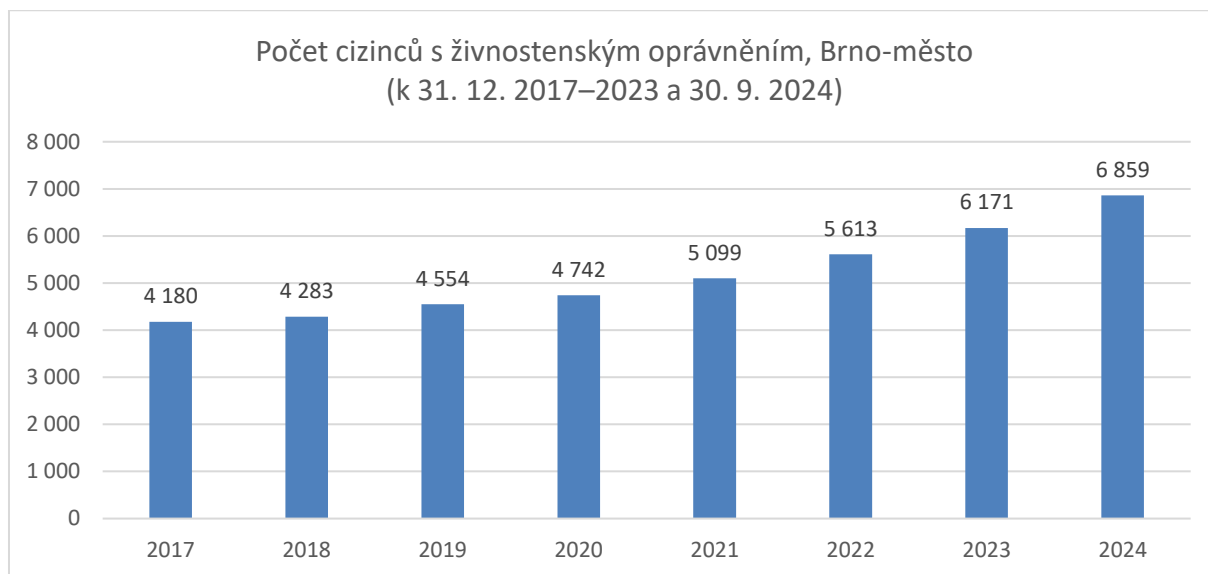
Graf 35: Podíly cizinců registrovaných Úřadem práce podle nejvyššího vzdělání, Brno-město, 2017–2024

Zdroj: ÚP Brno-město; data k 2017–2023 (31. 12.) a 30. 6. 2024

- **Na konci září 2024 bylo v okrese Brno-město registrováno 6 859 cizinců s živnostenským oprávněním.**
 - Počet cizinců s živnostenským oprávněním meziročně neustále narůstá, od konce roku 2017 do třetího kvartálu roku 2024 se jejich počet zvýšil o zhruba polovinu.

Graf 36: Počet cizinců s živnostenským oprávněním, Brno-město, 2017–2024 (k 31. 12. 2017–2023, 30. 9. 2024)

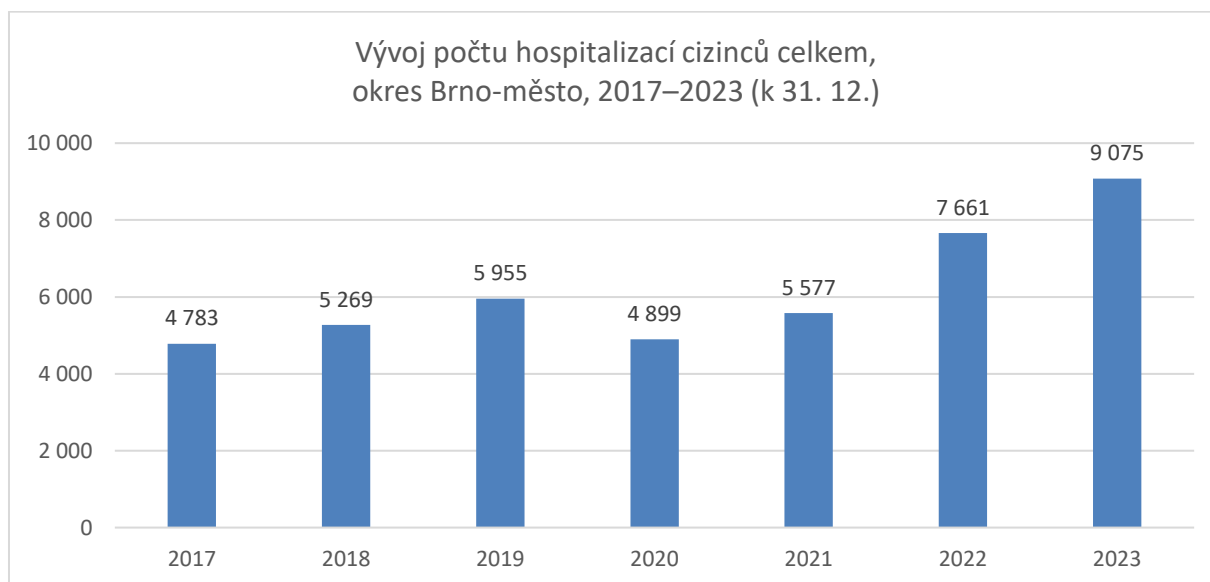

Zdroj: ČSÚ; Cizinci s platným živnostenským oprávněním, data k 31. 12. 2017–2023 a 30. 9. 2024

Zdraví jako hodnota

- V průběhu roku 2023 bylo v okrese Brno-město zaznamenáno 9 075 hospitalizací cizinců.
 - Více než polovinu představovaly hospitalizace žen (52,1 %, 4 727 osob) a méně než polovinu hospitalizace mužů (47,9 %, 4 348 osob).
 - Téměř dvě pětiny hospitalizací představují hospitalizace cizinců ze zemí EU (38,5 %, 3 493 osob) a více než tři pětiny hospitalizace cizinců z ostatních zemí (61,5 %, 5 582 osob).
- Srovnáním počtu hospitalizací cizinců v průběhu roku 2017 až 2021 dospějeme ke zjištění, že jejich počet narůstá, a to přes mírný dočasný pokles v roce 2020.

Graf 37: Vývoj počtu hospitalizací cizinců celkem, okres Brno-město, 2017–2023 (k 31. 12.)

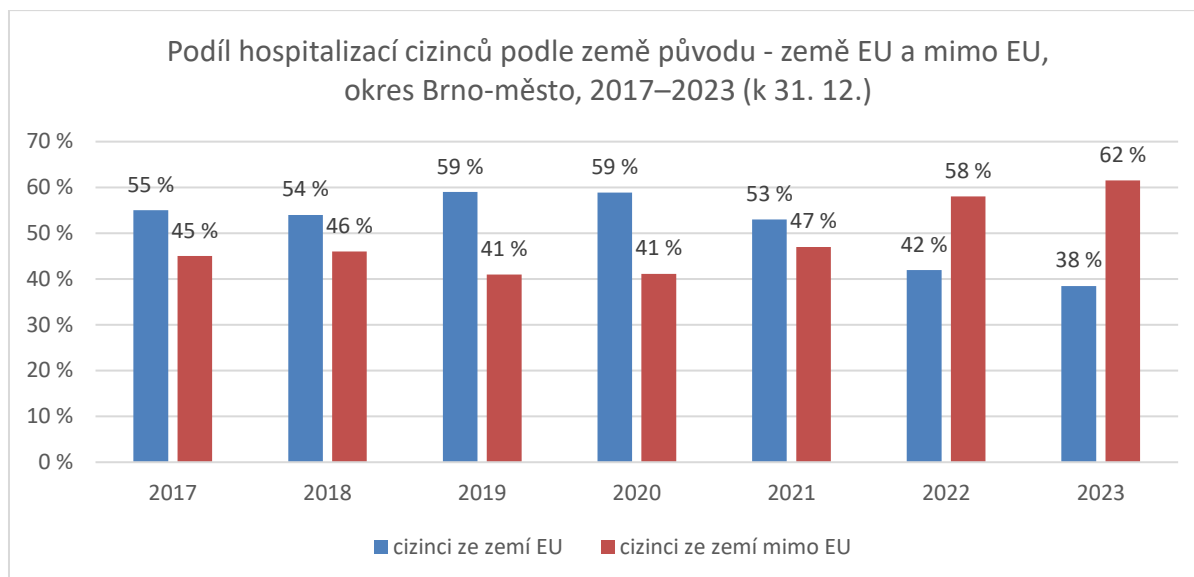
Zdroj: ÚZIS, Národní registr hospitalizovaných (NRHOSP¹²), 2017–2023

- Hospitalizované cizince v průběhu všech sledovaných let 2017 až 2023 vždy více než polovinu představují ženy.

¹² Data z NRHOSP se týkají pouze hospitalizovaných cizinců a byla zahrnuta všechna lůžková zařízení se sídlem v okrese Brno-město. NRHOSP nerozlišuje způsob úhrady péče a zahrnuje primárně péči hrazenou z veřejného zdravotního pojištění.

- V průběhu let 2017 až 2021 byli častěji hospitalizováni cizinci ze zemí EU, než cizinci z jiných zemí.
- Po roce 2022 se tento poměr obrátil, především díky příchodu uprchlíků z Ukrajiny.

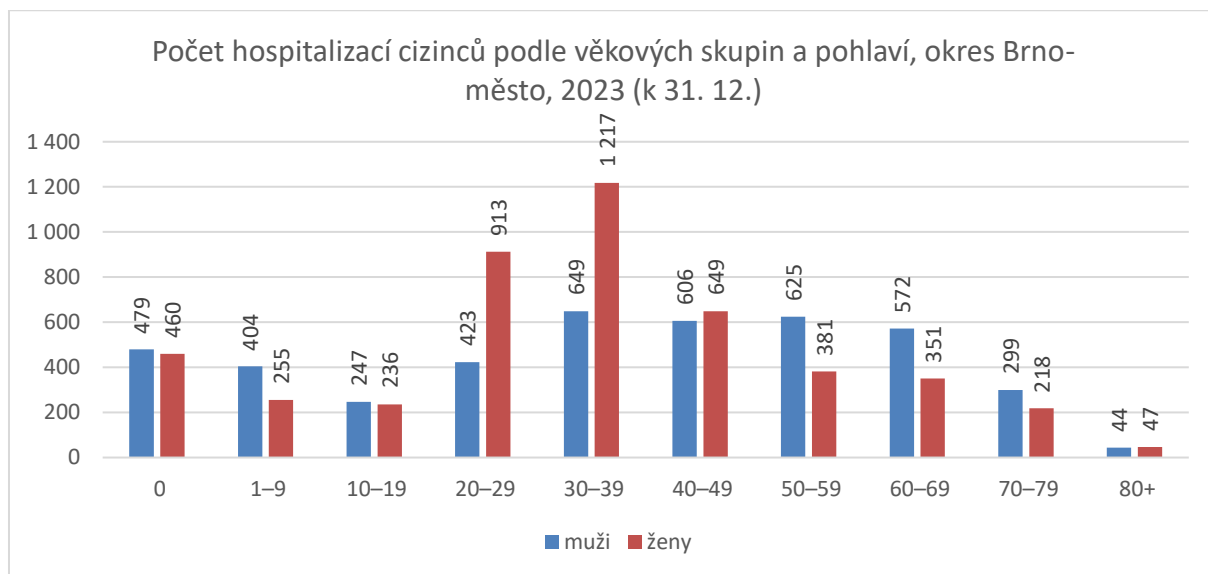
Graf 38: Podíl hospitalizací cizinců podle státní příslušnosti – země EU a mimo EU, okres Brno-město, 2017–2023 (k 31. 12.)

Zdroj: ÚZIS, Národní registr hospitalizovaných (NRHOSP), 2017–2023

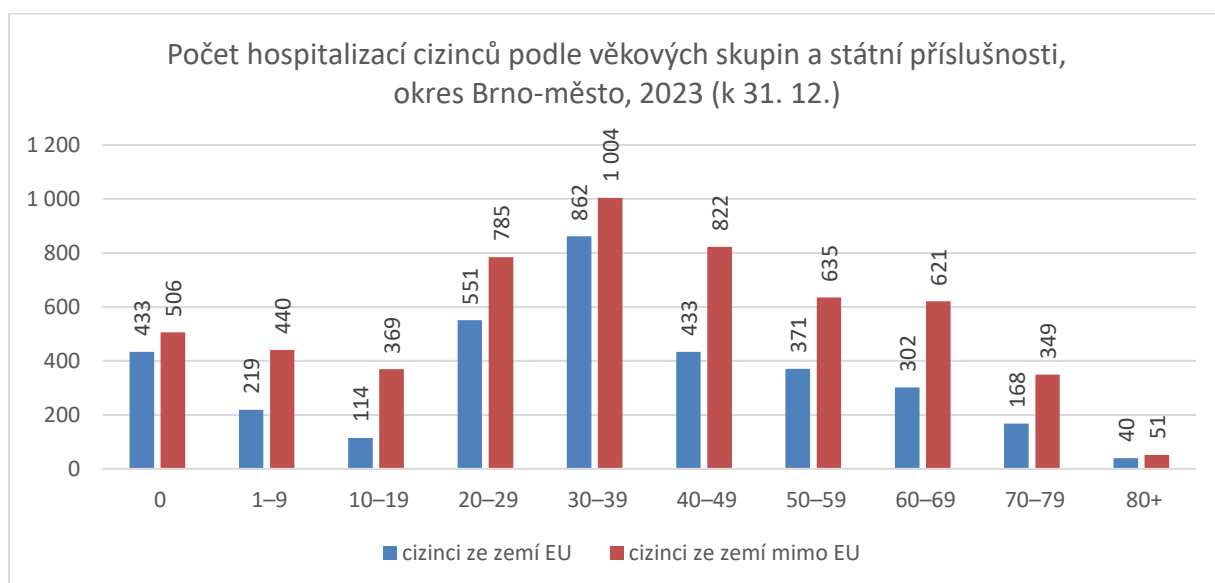
- Nejvíce hospitalizací v roce 2023 se týkalo cizinců ve věku 20–39 let, jejichž podíl na celkovém počtu hospitalizovaných cizinců přesahoval jednu třetinu (35,2 %; 3 202 případů).
 - V této kategorii jsou také výrazně častěji hospitalizovány ženy.

**Graf 39: Počet hospitalizací cizinců podle věkových skupin a pohlaví,
okres Brno-město, 2023 (k 31. 12.)**

Zdroj: ÚZIS, Národní registr hospitalizovaných (NRHOSP), 2023

**Graf 40: Počet hospitalizací cizinců podle věkových skupin a státní příslušnosti,
okres Brno-město, 2023 (k 31. 12.)**

Zdroj: ÚZIS, Národní registr hospitalizovaných (NRHOSP), 2023

- **Zdravotní péči v Jihomoravském kraji v roce 2023 čerpalo 26 539 cizinců.¹³**
- **Cizinci v roce 2023 nejčastěji hradili poskytnutou zdravotní péči platbou v hotovosti ze zahraničního pojištění (41,8 %; 11 090 osob) či využili zahraničního pojištění 24,7 %; 6 549 osob).**
- V posledních letech výrazně stoupá hrazení v hotovosti, ze smluvního pojištění a hrazení státními orgány na úkor zahraničního pojištění.
- Zdravotní péči neuhradilo 293 cizinců (1,1 %), z toho v 273 případech byla platba na konci roku 2023 po lhůtě splatnosti.

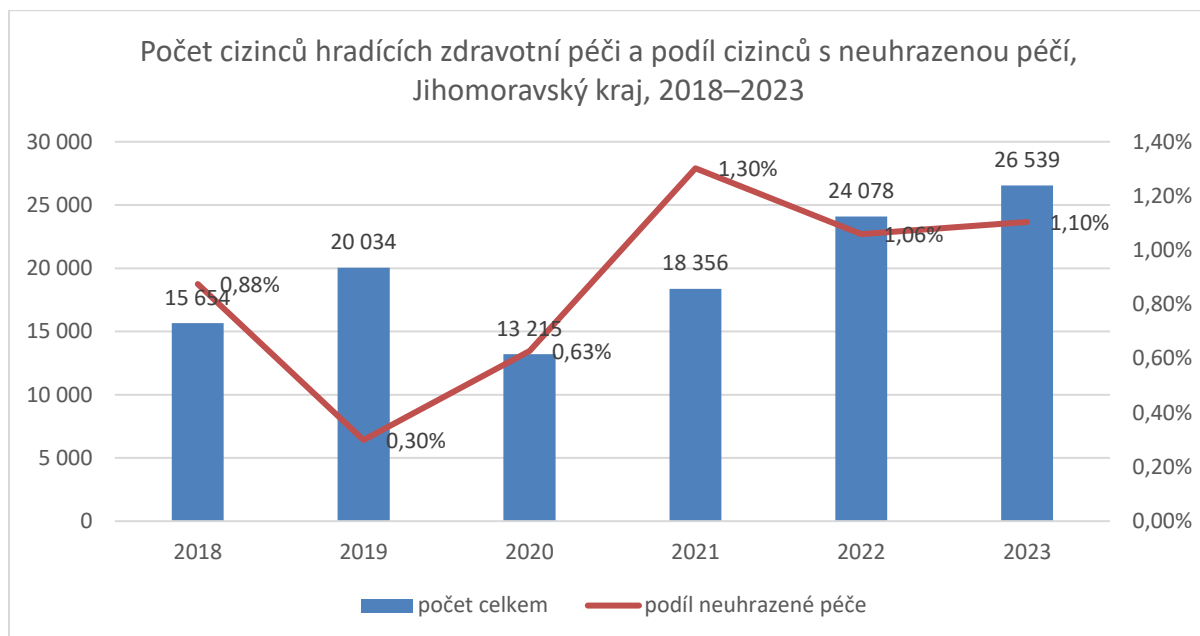
Tabulka 13: Počty cizinců dle úhrady zdravotní péče v Jihomoravském kraji, 2018–2023

Rok	Úhrada				Neuhrazeno	
	Smluvní pojištění	Zahraníční pojištění	Hotově	Státní orgány	Celkem	Po lhůtě splatnosti
2018	3 033	5 216	6 012	1 393	137	36
2019	3 256	7 683	7 615	1 480	60	33
2020	2 019	4 759	5 737	700	83	50
2021	2 936	8 842	5 949	629	239	61
2022	3 504	9 965	9 001	1 608	255	94
2023	5 023	6 549	11 090	3 694	293	273

Zdroj: ÚZIS, Národní registr hospitalizovaných (NRHOSP), 2018–2023

¹³ Data o poskytnuté zdravotní péči zahrnují pouze péči o pacienty a náklady, které nejsou hrazeny ze zákonného veřejného zdravotního pojištění a poskytují je pouze poskytovatelé akutní lůžkové péče typu nemocnice bez ohledu na formu péče, tj. lůžkovou či ambulantní.

Graf 41: Počet cizinců hradících zdravotní péči a podíl cizinců s neuhrazenou péčí, Jihomoravský kraj, 2018–2023

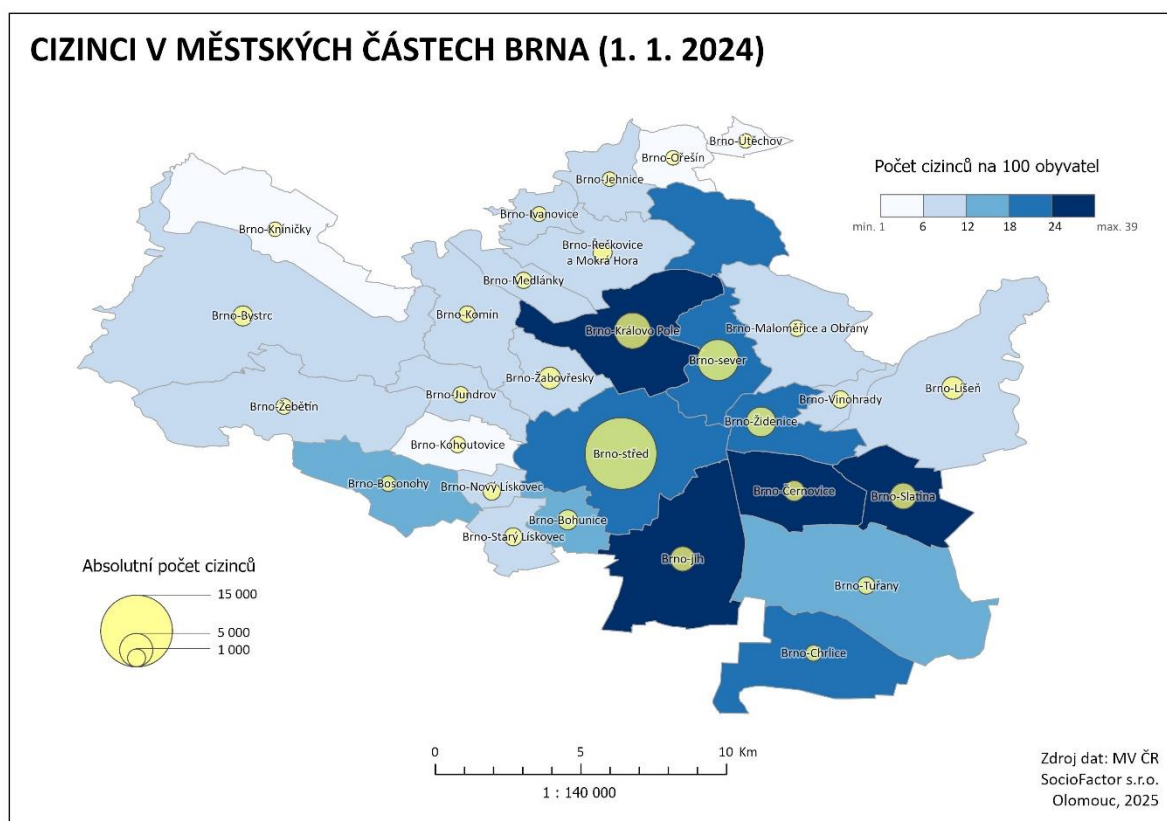

Zdroj: ÚZIS, Národní registr hospitalizovaných (NRHOSP), 2018–2023

Bydlení a veřejný prostor

- Nejvíce cizinců žilo k 1. 1. 2024 v městské části Brno-střed (16 853 osob).
- ⊖ Více než čtyři tisíce cizinců pobývaly v městských částech Brno-sever (7 879 osob), Brno-Královo Pole (6 340 osob) a v části Brno-Židenice (4 252 osob).

Mapa 1: Počet cizinců v městských částech Brna, 2024 (k 1. 1.)

Tabulka 14: Počet cizinců v městských částech Brna, srovnání let 2018–2024 (k 1.1.)

Městská část	Počet cizinců k 1.1.							Rozdíl let 2018 a 2024
	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	
Brno-střed	7 116	7 688	9 092	9 261	10 992	18 191	16 853	9 737
Brno-sever	3 217	3 471	3 899	3 908	4 496	7 698	7 879	4 662
Brno-Královo Pole	2 967	3 126	3 789	3 638	4 617	6 846	6 340	3 373
Brno-Židenice	1 615	1 705	1 929	2 033	2 306	4 249	4 252	2 637
Brno-Slatina	1 187	1 355	1 473	1 467	2 379	3 566	3 418	2 231
Brno-Žabovřesky	1 176	1 164	1 327	1 354	1 529	2 289	2 254	1 078
Brno-Líšeň	1 377	1 393	1 427	1 449	1 496	2 401	2 431	1 054
Brno-Černovice	892	920	1 076	1 082	1 204	1 847	1 805	913
Brno-Bystrc	802	827	888	943	1 044	1 623	1 697	895
Brno-jih	2 066	2 239	2 483	2 338	1 525	3 023	2 929	863
Brno-Bohunice	774	810	940	960	1 063	1 424	1 509	735
Brno-Řečkovice a Mokrá Hora	682	703	792	800	887	1 411	1 412	730
Brno-Starý Lískovec	555	636	730	724	790	1 121	1 068	513
Brno-Tuřany	373	384	411	416	439	811	828	455
Brno-Vinohrady	493	506	558	598	628	893	880	387
Brno-Nový Lískovec	471	508	568	584	602	854	843	372
Brno-Maloměřice a Obřany	300	313	339	331	334	710	634	334
Brno-Chrlice	246	266	277	296	306	557	575	329
Brno-Kohoutovice	324	344	353	378	381	981	651	327
Brno-Žebětín	150	170	214	274	290	406	443	293
Brno-Komín	354	361	476	445	436	723	641	287
Brno-Medlánky	371	351	382	395	424	642	613	242
Brno-Bosonohy	146	137	118	139	148	407	383	237
Brno-Jundrov	195	196	242	228	255	394	430	235
Brno-Jehnice	32	31	33	36	38	67	77	45
Brno-Kníničky	28	26	30	28	28	74	64	36
Brno-Ořešín	10	8	10	10	13	37	26	16
Brno-Útěchov	16	19	19	19	13	15	12	-4
Brno-Ivanovice	93	82	80	69	78	107	82	-11
Neurčeno	22	17	19	19	0	0	0	-22
Brno CELKEM	28 050	29 756	33 974	34 222	38 741	63 367	61 029	32 979

Zdroj: MVČR; Informativní počet cizinců v obcích a městských částech 2018–2024; k 1. 1.

- Nejvíce cizinců přibýlo v průběhu let 2018 až 2024 (od 1. 1. 2018 do 1. 1. 2024) v městské části Brno-střed, kde byl zaznamenán nárůst o 9 737 osob (nárůst o 137 %).
 - Další výrazný nárůst zaznamenaly městské části Brno-sever (4 662 osob, 145 %), Brno-Královo Pole (3 373 osob, 114 %), Brno-Židenice (2 637 osob, 163 %) a Brno-Slatina (2 231 osob, 188 %).

Tabulka 15: Počet a podíl cizinců v městských částech Brna, 2024 (k 1. 1.)

městská část	celkem obyvatel	cizinci	podíl cizinců
Brno-jih	7 555	2 929	39 %
Brno-Slatina	9 023	3 418	38 %
Brno-Černovice	6 661	1 805	27 %
Brno-Královo Pole	24 217	6 340	26 %
Brno-Židenice	18 730	4 252	23 %
Brno-střed	84 898	16 853	20 %
Brno-sever	41 903	7 879	19 %
Brno-Chrlice	3 129	575	18 %
Brno-Tuřany	5 108	828	16 %
Brno-Bosonohy	2 411	383	16 %
Brno-Bohunice	12 213	1 509	12 %
Brno-Žabovřesky	19 271	2 254	12 %
Brno-Medlánky	5 259	613	12 %
Brno-Maloměřice a Obřany	5 576	634	11 %
Brno-Řečkovice a Mokrá Hora	13 619	1 412	10 %
Brno-Jundrov	4 325	430	10 %

Zdroj: MVČR; Informativní počet cizinců v obcích a městských částech, 1. 1. 2024

- **Cizinci mají největší podíl na obyvatelstvu městských částí Brno-jih (39 %), Brno-Slatina (38 %), kde přesahují třetinu obyvatelstva.**
 - Zhruba čtvrtinu obyvatelstva pak představují v místních částech Brno-Černovice, Brno-Královo Pole a Brno-Židenice.

Uprchlíci z Ukrajiny

9.1 Vývoj počtu uprchlíků z Ukrajiny

- Na území města Brna bylo k 1. 12. 2024 evidováno 22 237 osob s pobytovým oprávněním v souvislosti s válkou na Ukrajině.

Graf 42: Počty osob s uděleným pobytovým oprávněním v souvislosti s válkou na Ukrajině, Brno, 2022–2024

Zdroj: MVČR, Statistika v souvislosti s válkou na Ukrajině, 2022–2024

- Podle dat Ministerstva vnitra k 1. prosinci 2024 se téměř více než z poloviny jedná o ženy (57,8 %, 12 850 žen) a z více než jedné třetiny o muže (37,3 %, 8 230 mužů).
 - Výkyvy v počtu udělených pobytových oprávnění v souvislosti s válkou na Ukrajině jsou způsobeny měnící se legislativou.

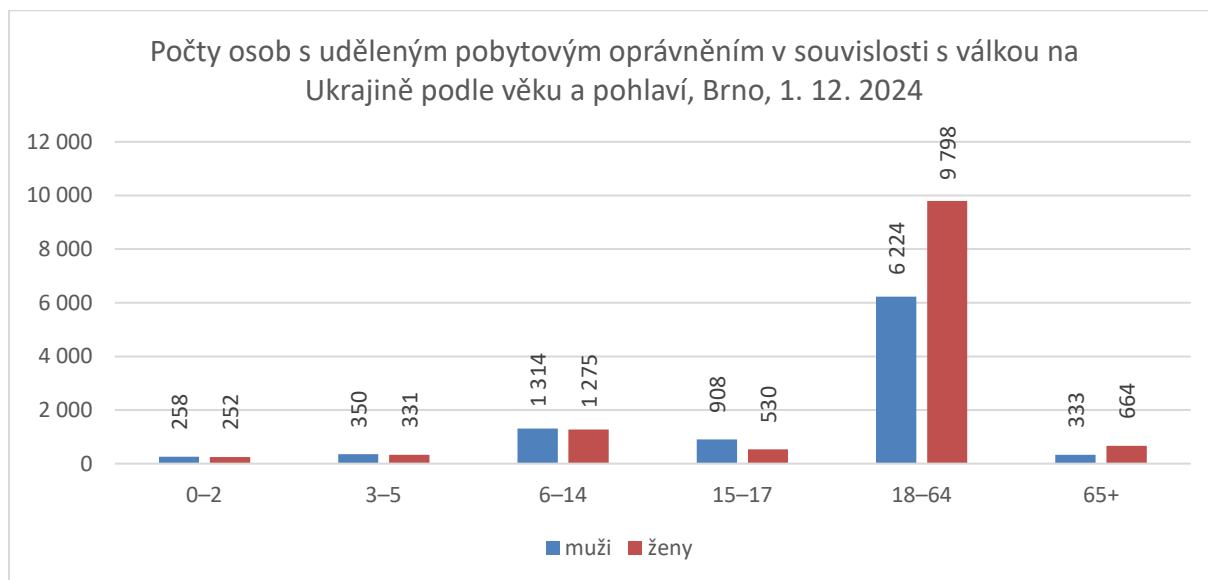
Graf 43: Osoby s uděleným pobytovým oprávněním v souvislosti s válkou na Ukrajině podle pohlaví, Brno, 1. 12. 2024

Zdroj: MVČR, Statistika v souvislosti s válkou na Ukrajině, 1. 12. 2024

- Bezmála jednu čtvrtinu pak tvoří děti do 18 let věku (23,5 %, 5 218 osob), nejpočetnější skupinou jsou pak osoby v ekonomicky aktivním věku mezi 18 a 64 rokem (72,1 %, 16 022 osob) a nejméně početnou skupinou jsou senioři ve věku 65 a více let (4,5 %, 997 osob).

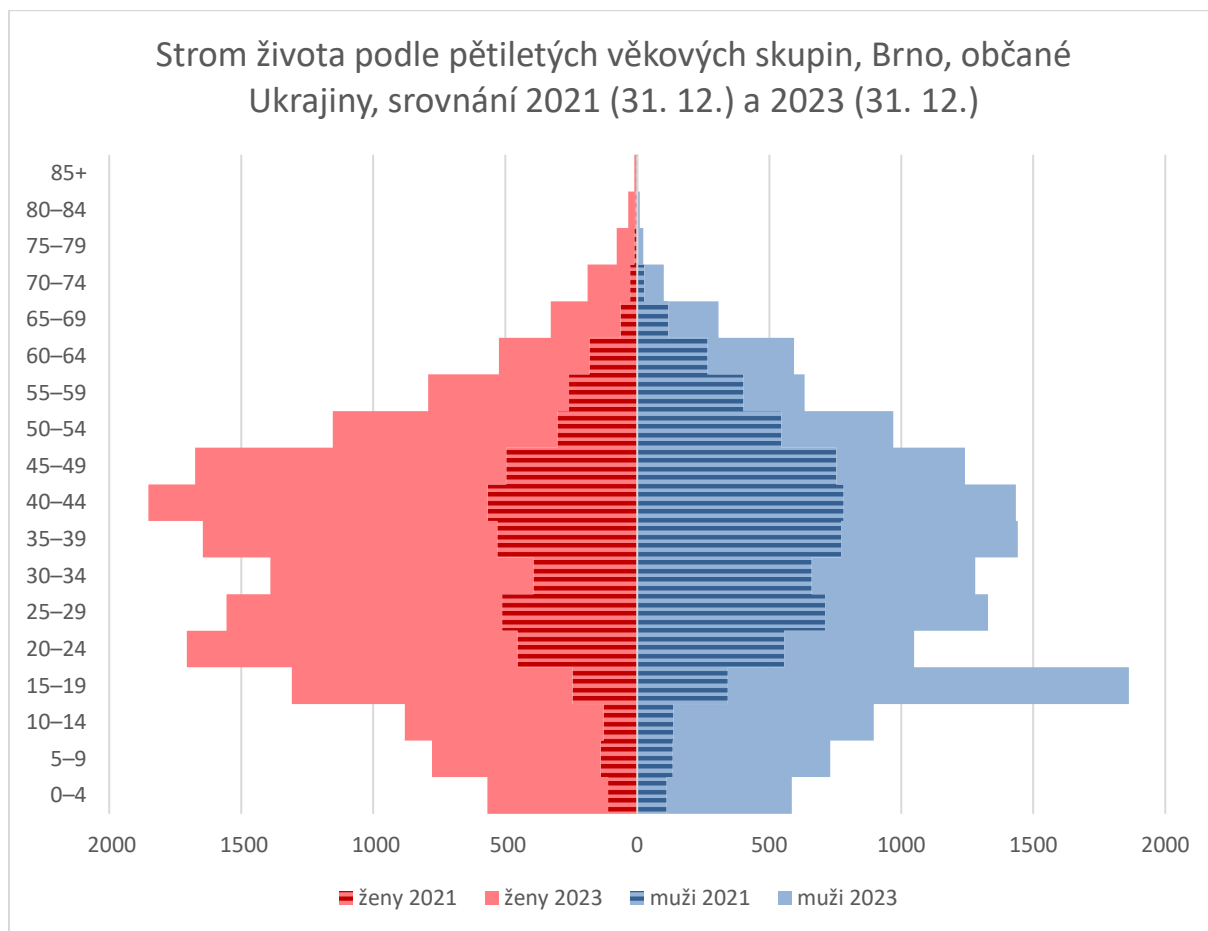
Graf 44: Počty osob s uděleným pobytovým oprávněním v souvislosti s válkou na Ukrajině podle věku a pohlaví, Brno, 1. 12. 2024

Zdroj: MVČR, Statistika v souvislosti s válkou na Ukrajině, 1. 12. 2024

- Více než tři pětiny osob v kategorii 18-64 let jsou ženy (61,2 %), a dvě pětiny tvoří muži (38,8 %).

Graf 45: Strom života podle pětiletých věkových skupin, Brno, občané Ukrajiny, srovnání 2021 (31. 12.) a 2023 (31. 12.)

Zdroj: ČSÚ, Cizinci – otevřená data, 2021–2023

- **Strom života (věková pyramida) občanů Ukrajiny v Brně nám odhalí rozdíly mezi pohlavími v podrobném měřítku.**
 - Nejpočetnější kategorie žen jsou 40-49 let (1 851 žen) a 20-24 let (1 706 žen).
 - Nejpočetnější kategorie mužů je s velkým náskokem kategorie 15-19 let (1 862 mužů).

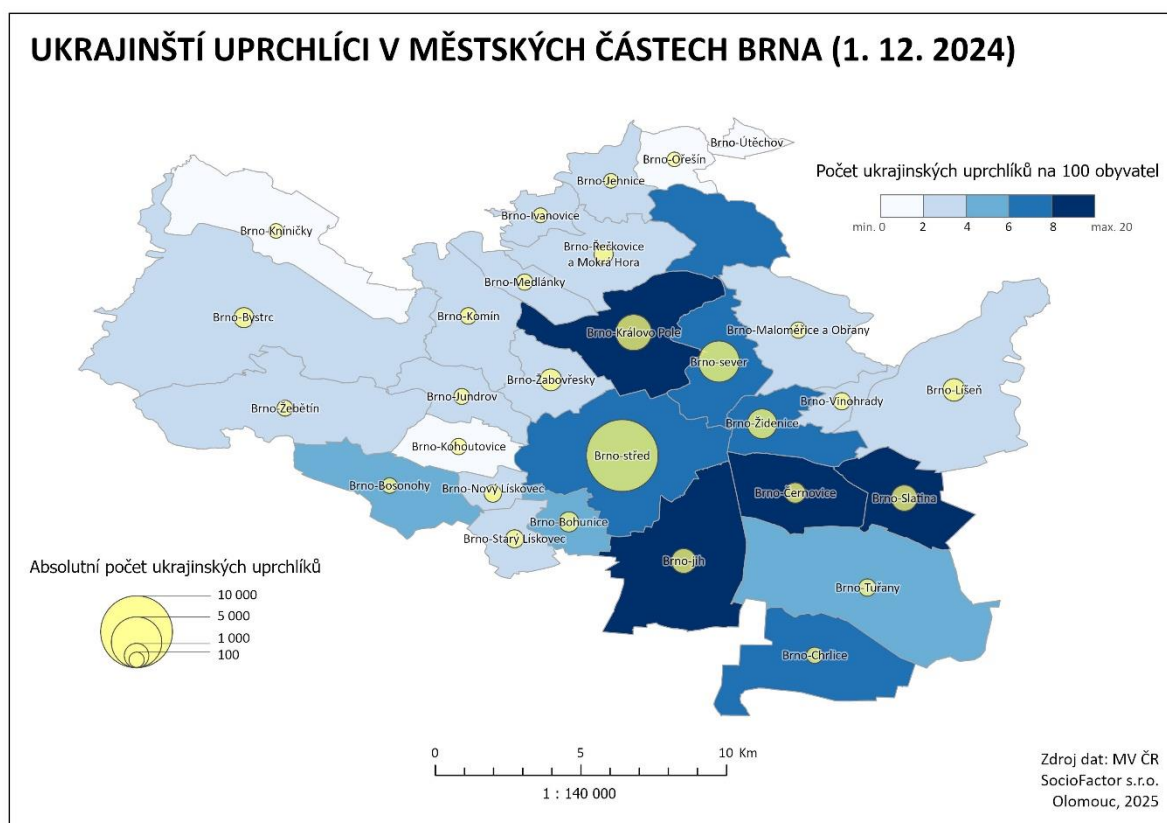
- **Nejvíce osob s uděleným pobytovým oprávněním v souvislosti s válkou na Ukrajině žilo k 1. 12. 2024 v městské části Brno-střed (5 725 osob).**
 - Více než tisíc uprchlíků pobývalo v městských částech Brno-sever, Brno-Židenice, Brno-Královo Pole, Brno-jih a Brno-Slatina.

Tabulka 16: Počet a podíl osob s uděleným pobytovým oprávněním v souvislosti s válkou na Ukrajině v městských částech Brna, 1. 12. 2024

městská část	počet s uděleným pobytovým oprávněním v souvislosti s válkou na Ukrajině			
	celkem	muži	ženy	podíl na obyvatelstvu MČ
Brno-Bohunice	594	243	351	5 %
Brno-Bosonohy	229	101	128	9 %
Brno-Bystrc	447	184	263	2 %
Brno-Černovice	484	201	283	7 %
Brno-Chrlice	262	111	151	8 %
Brno-Ivanovice	114	49	65	6 %
Brno-Jehnice	28	11	17	3 %
Brno-jih	1 500	694	806	20 %
Brno-Jundrov	106	42	64	2 %
Brno-Kníničky	59	28	31	6 %
Brno-Kohoutovice	192	67	125	2 %
Brno-Komín	273	118	155	4 %
Brno-Královo Pole	1 933	862	1 071	8 %
Brno-Líšeň	856	349	507	3 %
Brno-Maloměřice a Obřany	292	121	171	5 %
Brno-Medlánky	146	66	80	3 %
Brno-Nový Lískovec	181	73	108	2 %
Brno-Ořešín	15	8	7	3 %
Brno-Řečkovice a Mokrá Hora	691	295	396	5 %
Brno-sever	3 033	1 259	1 774	7 %
Brno-Slatina	1 438	598	840	16 %
Brno-Starý Lískovec	251	97	154	2 %
Brno-střed	5 725	2 353	3 372	7 %
Brno-Tuřany	380	167	213	7 %
Brno-Vinohrady	222	83	139	0 %
Brno-Žabovřesky	703	322	381	2 %
Brno-Žebětín	93	40	53	4 %
Brno-Židenice	1 990	845	1 145	2 %
Brno CELKEM	22 237	9 387	12 850	11 %

Zdroj: MVČR, Statistika v souvislosti s válkou na Ukrajině, 1. 12. 2024

Mapa 2: Ukrajínští uprchlíci v městských částech Brna, 2024 (k 1. 12.)

9.2 Ukrajinské děti ve školách

- **Mateřské školy v Brně ve školním roce 2024/25 navštěvovalo 475 Ukrajinců, kteří tak představovali polovinu (50,3 %) žáků-cizinců mateřských škol.**
 - **Téměř polovina z nich měla udělenou dočasnou ochranu (45,5 %, 216 žáků).**
 - Mezi nejvíce uprchlíky navštěvované mateřské školy v Brně ve školním roce 2024/25 patřily školy vedené na adresách Křenová 300/76a (15 žáků), Krondlova 913/1 (11 žáků) a náměstí Svornosti 2567/8 (10 žáků).

Tabulka 17: Počet osob s ukrajinským občanstvím v mateřských školách v Brně-městě ve školním roce 2024/25 (k 30. 9. 2024)

2024/25			
Adresa	Zřizovatel	Počet dětí-Ukrajinců	
		celkem	z toho s dočasnou ochranou
Křenová 300/76a	obec	18	15
Krondlova 913/1	obec	11	11
Rybníček 329/9	obec	11	6
Koperníkova 9/6	obec	11	2
Laštůvkova 830/57	obec	11	0
náměstí Svornosti 2567/8	obec	10	10
Černopolní 788/3a	obec	9	7
Hlinky 115/46a	obec	9	0
Proškovo náměstí 150/6	obec	9	0
ulice Kosmonautů 629/2	obec	9	0
<i>Ostatní</i>	---	367	165
CELKEM	---	475	216

Zdroj: MŠMT, statistické ročenky školství, výkonové ukazatele 2024/25

- **Základní školy v Brně ve školním roce 2024/25 navštěvovalo 2 385 Ukrajinců, kteří tak představovali dvě třetiny (66,7 %) žáků-cizinců základních škol.**
 - Plné čtyři pětiny jich měly udělenou dočasnou ochranu (80,2 %, 1 912 žáků).
 - Mezi nejvíce uprchlíky navštěvované základní školy v Brně ve školním roce 2024/25 patřily školy vedené na adresách Staňkova 327/14 (177 žáků), Gajdošova 1282/3 (87 žáků) a Merhautova 932/37 (75 žáků).

Tabulka 18: Počet osob s ukrajinským občanstvím na základních školách v Brně-městě ve školním roce 2024/25 (k 30. 9. 2024)

2024/25			
Adresa	Zřizovatel	Počet dětí-Ukrajinců	
		celkem	z toho s dočasnou ochranou
Staňkova 327/14	obec	233	177
Gajdošova 1282/3	obec	97	87
náměstí Republiky 1536/10	obec	79	71
Merhautova 932/37	obec	77	75
náměstí 28. října 1902/22	obec	73	72
Tuháčkova 23/25	obec	67	59
náměstí Svornosti 2571/7	obec	64	61
Jana Broskvy 388/3	obec	64	44
Křídlovická 513/30b	obec	63	55
Košinova 661/22	obec	58	54
Horácké náměstí 1493/13	obec	57	54
Měšťanská 459/21	obec	50	41
<i>Ostatní</i>	---	1 403	1 062
CELKEM	---	2 385	1 912

Zdroj: MŠMT, statistické ročenky školství, výkonové ukazatele 2024/25

- **Střední školy v Brně ve školním roce 2024/25 navštěvovalo 804 Ukrajinců, kteří tak představovali téměř dvě třetiny (64,9 %) žáků-cizinců středních škol.**
 - Více než polovina z nich měla udělenou dočasnou ochranu (51,0 %, 410 žáků).
 - Mezi nejvíce uprchlíky navštěvované střední školy v Brně ve školním roce 2024/25 patřily školy vedené na adresách Charbulova 1072/106 (92 žáků), Čichnova 982/23 (83 žáků), a Střední 552/59 (38 žáků).

Tabulka 19: Počet osob s ukrajinským občanstvím na středních školách v Brně-městě ve školním roce 2024/25 (k 30. 9. 2024)

2024/25			
Adresa	Zřizovatel	Počet dětí-Ukrajinců	
		celkem	z toho s dočasnou ochranou
Charbulova 1072/106	kraj	126	92
Čichnova 982/23	kraj	125	83
Trnkova 2482/113	kraj	68	26
Střední 552/59	soukromý	50	38
Pražská 636/38b	kraj	49	0
Jílová 164/36g	kraj	38	24
Olomoucká 1140/61	kraj	35	20
Bosonožská 381/9	soukromý	27	2
Šmahova 364/110	kraj	24	14
Křižíkova 106/15	soukromý	23	11
Purkyňova 2832/97	kraj	23	13
<i>Ostatní</i>	---	216	87
CELKEM	---	804	410

Zdroj: MŠMT, statistické ročenky školství, výkonové ukazatele 2024/25

Doporučení pro integrační politiku města Brna

- Vyhodnotit **přínos cizinců již zaměstnaných v regionu** z hlediska místních potřeb a **stanovit, které obory**, v nichž cizinci působí (a které jsou do značné míry závislé na pokračující imigraci cizinců), jsou pro ekonomickou stabilitu, kvalitu života v regionu a jeho další rozvoj důležité a zároveň je jejich ekonomická stabilita závislá na dalším doplňování pracovní síly prostřednictvím imigrace. Je třeba vyhodnotit, z jakých zemí tito cizinci přicházejí a s jakými potřebami a adekvátně nastavit podporu jejich integrace formou konkrétních kroků. Nejčastěji se dle dat jedná o státní občany Ukrajiny, Rumunska, Indie, Polska a další, obecně vysoce kvalifikované cizince, včetně vysokoškolských studentů, kteří chtějí ve městě zůstat i po ukončení studia a dalších kvalifikovaných cizinců. Potenciál skýtá kategorie cizinců v produktivním věku (zejm. 25 – 39 let).
- Určit klíčové **pracovní obory a pozice pro fungování a rozvoj regionu** (metropolitní oblasti) v současnosti a do budoucna a vyhodnotit, kde je/bude nutné chybějící pracovní sílu kompenzovat imigrací. Adekvátně tomu nastavit podpůrné mechanismy pro a) pracovníky ze zahraničí – dostupné rekvalifikace, kurzy jazyka a další podpůrné služby, b) zaměstnavatele v prioritních oblastech tak, aby byli připraveni zaměstnávat cizince (podpora administrativní připravenosti, zvyšování kompetencí pro práci s diverzitou, úprava procesů s ohledem na začlenění zahraničních pracovníků, další profesní vzdělávání atd.) a podílet se i na jejich začleňování do společnosti.
- **Podporovat školy a školská zařízení**, aby adekvátně reagovaly na kontinuálně rostoucí počty dětí cizinců ve školách a školkách. Je třeba cílit na podporu škol napříč spektrem v oblasti spolupráce a komunikace s rodiči dětí-cizinců s ohledem na nejčastější jazykovou a kulturní afinitu rodičů. Je třeba seznamovat rodiče s fungováním školského systému v ČR, výchovnými styly v ČR a očekáváním od rodičovské role. Je třeba rozvíjet kompetence zaměstnanců škol i rodičů v interkulturní komunikaci a podporovat vzájemné porozumění. Žáci a studenti jsou druhou generací, jejíž další osudy budou s městem a jeho budoucností spojeny.
- Z dlouhodobějšího hlediska je zřetelný silný trend narůstající imigrace cizinců do města, který provází tendence cizinců k usazování se ve městě. Rostoucí diverzita obyvatel města s sebou nese ekonomický rozvoj, příležitosti, ale i nové výzvy. K nim patří potřeba **strategicky podporovat různé oblasti integrace**, které jsou v souladu s dlouhodobou vizí rozvoje města a regionu. Brno se nachází v situaci, ve které se dříve vyskytovalo mnoho jiných evropských měst. To s sebou nese příležitosti, ale také rizika. Je třeba vyhledávat zkušenosti měst s obdobným vývojem v minulosti v zahraničí a učit se z jejich přešlapů. Již nyní je třeba **investovat do**

opatření napříč celým institucionálním spektrem a sledovat dopady v oblasti integrace tak, aby Brno neopakovalo některé chyby, které obvykle ústí v závažné a dlouhodobé sociální problémy. Jednodušší je jim předcházet, než je nákladně v budoucnosti odstraňovat.

- Doporučujeme **odklon od specificky orientovaných služeb na cizince směrem k postupnému zavádění integračních prvků a integrační podpory napříč veřejnými službami**, směřovat tedy k tzv. internacionalizaci veřejných služeb (princip mainstreamingu). Ta by měla zahrnovat definování určitého obecně dostupného standardu (např. podpora zavádění angličtiny jako druhého komunikačního jazyk, rovný přístup k právům a povinnostem), b) zohlednit výraznější podporu zranitelných skupin (ženy, děti, uprchlíci apod.).
- Je třeba pokračovat v **cílené dlouhodobé podpoře integrace ukrajinských uprchlíků**, z nichž mnozí v ČR i po případném ukončení války zůstanou trvale, a kteří tvoří největší komponent současné imigrace. Zkušenosti oboru migrační studia ukazují, že integrace osob v rámci nucené migrace je specifická, má vícegenerační charakter a provází ji i četná úskalí. Proto musí být podpora dlouhodobá. Riziko představuje zejména pracovní vykořisťování.
- Imigrační spektrum v Brně je značně pestré, proto je potřeba vedle této cílené podpory **zohledňovat mnohé další kategorie a skupiny cizinců**. Data ukazují na značné zastoupení žen-imigrantek, dále dospívajících mužů a seniorů. To přináší zvýšenou potřebu podpory v oblasti vzdělávání (mladých i dospělých), komunikace s úřady, zdravotnictvím a dalších souvisejících služeb.
- Patrný je nárůst zaměstnanců registrovaných ÚP v kategorii **pomocných a nekvalifikovaných pracovníků**. Je potřeba akceptovat, že vysoce kvalifikovanou migraci provází rovněž ta méně kvalifikovaná či nekvalifikovaná. To poukazuje na nutnost integraci zaměřit i do nižších imigračních strat.
- Setkáváme se s tím, že na nekvalifikovaných pozicích působí osoby kvalifikované, které nejsou na trhu práce umístěny podle své původní kvalifikace, o tu časem navíc přichází. Je potřeba podpořit cesty, jak **lépe využít kvalifikační, znalostní a dovedností potenciál** přicházejících cizinců. Dále klást důraz na podporu toho, aby měli přímý přístup k pozicím, které jejich kvalifikaci odpovídají. Zároveň je potřeba dbát zvýšenou pozornost podpoře sladování rodinného a pracovního života a rovných příležitostí.

- V oblasti zdravotnictví se nabízí **zjišťovat potřeby lékařů a zdravotnického personálu a cizinců** s ohledem na jejich vzájemné interakce a nastavit adekvátní podporu komunikace, včetně zvyšování kompetencí (u cizinců znalost českého systému zdravotnictví, svých práv a povinností, u zdravotníků znalost kulturních specifíků práce s cizinci, zdroje podpory a služeb, nastavení synergické spolupráce při řešení těchto témat napříč organizacemi a odbory ve městě).
- Fyzické i sociální prostředí města prochází vlivem rostoucí diverzity výraznějšími a turbulentějšími proměnami. Je třeba věnovat více pozornosti nově přibývajícím a rostoucím cizineckým skupinám (Filipínci, Indové). Dále doporučujeme věnovat **pozornost predikcím budoucího migračního vývoje** v horizontu dalších cca 5 – 10 let a adekvátně tomu nastavovat a vytvářet podmínky pro integraci (doposud je integrace nastavována reaktivně). V těchto predikcích je třeba zároveň zohledňovat faktory, které mohou integraci komplikovat (kulturní a jazyková vzdálenost, migrační vzorce, sociodemografické charakteristiky).
- Je třeba věnovat **pozornost podpoře soužití ve městě** a vzájemného porozumění mezi obyvateli města. To se nejlépe (a efektivně) děje skrze tvorbu vzájemných osobních vazeb a vztahů napříč obyvateli. Proto doporučujeme: a) systematicky posilovat dostupnost a rozmanitost kvalitních nabídek kurzů českého jazyka v prostoru města pro cizince, podpořit jejich kvalitu a informování o nich, b) pořádat kulturní, komunitní, sousedské a další podobné aktivity a události, stejně jako veřejné kulturní a komunitní instituce zpřístupňovat cizincům, c) podporovat viditelnost aktivit komunit cizinců ve veřejném prostoru a jejich otevřenost pro všechny obyvatele, d) v rámci kulturních a komunitních akcí reflektovat a zviditelňovat kulturní rozmanitost městského prostoru, nastolovat téma soužití v rozmanitém městě, e) podporovat otevřenost volnočasových aktivit dětí a dospělých i pro cizince.
- Je třeba začít pozorně **sledovat rezidenční rozmístění cizinců** v prostoru a zaměřit se především na **pozorování a vyhodnocování dopadů nárůstu koncentrace cizinců** tam, kde je nejvyšší. Je třeba sledovat dopady na sousedské soužití, bydlení, školství, zdravotní a další veřejné služby, na bezpečnost v daných lokalitách. Adekvátně zjištěním je pak třeba ve spolupráci s danými městskými částmi nabízet řešení vyvstávajících problémů. Je třeba do takových míst rezidenční segregace mnohem výrazněji směřovat integrační služby (v současné době se koncentrují v centru města). Je třeba zohlednit také charakter místních cizineckých populací a brát v úvahu také potenciální přítomnost sociálně vyloučených lokalit.

Seznam grafů, tabulek a map

Seznam grafů

Graf 1: Vývoj počtu cizinců ve třech krajích ČR s nejvyšším počtem cizinců, 2017–2023 (k 31. 12.).....	10
Graf 2: Vývoj počtu cizinců v Brně-městě a Jihomoravském kraji, 2017–2023 (k 31. 12.)	11
Graf 3: Vývoj počtu cizinců v Brně-městě a Jihomoravském kraji, 2017–2023 (k 31. 12.), bez občanů Slovenska	11
Graf 4: Vývoj počtu cizinců ze zemí EU a mimo EU v Jihomoravském kraji, 2017–2023 (k 31. 12.)	12
Graf 5: Vývoj počtu cizinců v Brně-městě v letech 2006 až 2023 (k 31. 12.)	13
Graf 6: Vývoj počtu cizinců v Brně-městě v letech 2006 až 2023 (k 31. 12.)	13
Graf 7: Cizinci podle typu pobytu, Brno-město, 2017–2024 (k 31. 12. 2016–2023 a 30. 11. 2024)	14
Graf 8: Cizinci podle typu pobytu, Brno-město, 2017–2024 (k 31. 12. 2016–2023 a 30. 11. 2024), bez občanů Slovenska	15
Graf 9: Vývoj genderové struktury cizinců v Brně, 2019–2023 (k 31. 12.).....	16
Graf 10: Strom života podle pětiletých věkových skupin, Brno-město, srovnání 2021 a 2023	16
Graf 11: Strom života podle pětiletých věkových skupin, Brno-město, srovnání 2021 a 2023, bez občanů Slovenska	17
Graf 12: Vývoj věkové struktury cizinců v Brně, 2019–2023 (k 31. 12.).....	18
Graf 13: Nejčastější občanství cizinců ze zemí EU, Brno-město, 2024 (k 30. 11.)	19
Graf 14: Čtyři nejčastější občanství cizinců ze zemí mimo EU, Brno-město, 2017–2024 (k 31. 12. 2017–2023, 30. 11. 2024)	20
Graf 15: Vývoj počtu žáků-cizinců v mateřských školách, Brno, školní roky 2017/18–2024/25 (k 30. 9.)	22
Graf 16: Cizinci navštěvující mateřské školy v Brně podle typu pobytu, 2024/25 (k 30. 9. 2024).....	23
Graf 17: Vývoj počtu žáků-cizinců na základních školách, Brno, školní roky 2017/18–2024/25 (k 30. 9.).....	25
Graf 18: Cizinci navštěvující základní školy v Brně podle typu pobytu 2024/25 (k 30. 9. 2024)	26
Graf 19: Vývoj počtu žáků-cizinců na středních školách, Brno, školní roky 2017/18–2024/25 (k 30. 9.)	29
Graf 20: Cizinci navštěvující střední školy v Brně podle typu pobytu 2024/25 (k 30. 9. 2024)	30
Graf 21: Počet a podíl cizinců mezi studenty VŠ, Brno, srovnání let 2017/18 až 2021/22 (k 31. 12.)	32
Graf 22: Struktura cizinců studujících vysoké školy podle státní příslušnosti, Brno, 2017/18 až 2023/24 (k 31. 12.)	33
Graf 23: Vývoj počtu cizinců studujících vysoké školy podle státní příslušnosti, Brno, 2017/18 až 2023/24 (k 31. 12.)	35
Graf 24: Cizinci studující veřejné vysoké školy, Brno, bez občanů Slovenska, 2023/24 (k 31. 12.).....	35
Graf 25: Vývoj počtu zaměstnanců v kategoriích CZ-ISCO 1-4, 2017–2024.....	37
Graf 26: Vývoj počtu zaměstnanců v kategoriích CZ-ISCO 1-4 podle vybraných státních příslušností, 2017–2024	38
Graf 27: Názory na cizince dlouhodobě žijící v ČR (v %).....	39
Graf 28: Vnímání hrozby pro ČR – uprchlíci (v %).....	42
Graf 29: Vnímání hrozby pro ČR – cizinci žijící na území ČR (v %).....	42
Graf 30: Počet a podíl trestných činů spáchaných cizinci, Jihomoravský kraj, 2017–2023.....	44
Graf 31: Vývoj počtu občanů Slovenska a Ukrajiny evidovaných na ÚP, 2017–2024.....	46
Graf 32: Vývoj počtu občanů vybraných států evidovaných na ÚP, 2017–2024.....	47
Graf 33: Cizinci registrovaní Úřadem práce podle CZ-ISCO a občanství, Brno-město (30. 6. 2024).....	48
Graf 34: Vývoj počtu cizinců registrovaných na ÚP podle kategorií CZ-ISCO, Brno-město, 2017–2024.....	49
Graf 35: Podíly cizinců registrovaných Úřadem práce podle nejvyššího vzdělání, Brno-město, 2017–2024.....	50
Graf 36: Počet cizinců s živnostenským oprávněním, Brno-město, 2017–2024 (k 31. 12. 2017–2023, 30. 9. 2024)	51
Graf 37: Vývoj počtu hospitalizací cizinců celkem, okres Brno-město, 2017–2023 (k 31. 12.).....	52

Graf 38: Podíl hospitalizací cizinců podle státní příslušnosti – země EU a mimo EU, okres Brno-město, 2017–2023 (k 31. 12.).....	53
Graf 39: Počet hospitalizací cizinců podle věkových skupin a pohlaví, okres Brno-město, 2023 (k 31. 12.).....	54
Graf 40: Počet hospitalizací cizinců podle věkových skupin a státní příslušnosti, okres Brno-město, 2023 (k 31. 12.).....	54
Graf 41: Počet cizinců hradících zdravotní péči a podíl cizinců s neuhrazenou péčí, Jihomoravský kraj, 2018–2023	56
Graf 42: Počty osob s uděleným pobytovým oprávněním v souvislosti s válkou na Ukrajině, Brno, 2022–2024	60
Graf 43: Osoby s uděleným pobytovým oprávněním v souvislosti s válkou na Ukrajině podle pohlaví, Brno, 1. 12. 2024	61
Graf 44: Počty osob s uděleným pobytovým oprávněním v souvislosti s válkou na Ukrajině podle věku a pohlaví, Brno, 1. 12. 2024.....	61
Graf 45: Strom života podle pětiletých věkových skupin, Brno, občané Ukrajiny, srovnání 2021 (31. 12.) a 2023 (31. 12.).....	62

Seznam tabulek

Tabulka 1: Deset nejčastějších státních občanství cizinců ze zemí EU a mimo EU, Brno-město, srovnání let 2017–2024 (k 31. 12. 2017–2023, 31. 11. 2024)	19
Tabulka 2: Deset nejčastějších státních občanství cizinců ze zemí mimo EU, Brno-město, srovnání let 2017–2024 (data k 31. 12. 2017–2023, 30. 11. 2024).....	21
Tabulka 3: Nejčtenější státní občanství žáků-cizinců v MŠ, okres Brno-město, školní rok 2024/25 (k 30. 9. 2024)	24
Tabulka 4: Mateřské školy podle počtu žáků s cizím státním občanstvím v okrese Brno-město, školní rok 2024/25 (k 30. 9. 2024)	24
Tabulka 5: Nejčtenější státní občanství žáků-cizinců v ZŠ, okres Brno-město, školní rok 2024/25 (k 30. 9. 2024)	27
Tabulka 6: Základní školy podle počtu žáků s cizím státním občanstvím v okrese Brno-město, školní rok 2024/25 (k 30. 9. 2024)	28
Tabulka 7: Nejčtenější státní občanství žáků-cizinců v SŠ, okres Brno-město, školní rok 2024/25 (k 30. 9. 2024)	30
Tabulka 8: Střední školy podle počtu žáků s cizím státním občanstvím v okrese Brno-město, školní rok 2024/25 (k 30. 9. 2024)	31
Tabulka 9: Nejčtenější státní občanství studentů-cizinců na VŠ s místem výuky v Brně-městě, akademický rok 2023/24 (k 31. 12. 2023)	34
Tabulka 10: Počet cizinců registrovaných Úřadem práce v kategoriích CZ-ISCO 1-4 původu a pohlaví, Brno-město, 30. 6. 2024	37
Tabulka 11: Kriminalita: spáchané a objasněné skutky v Jihomoravském kraji, 2023.....	43
Tabulka 12: Počet cizinců registrovaných ÚP – Cizinci z EU/EHP a Švýcarska a třetích zemí podle typu povolení a pohlaví (k 30. 6. 2024)	45
Tabulka 13: Počty cizinců dle úhrady zdravotní péče v Jihomoravském kraji, 2018–2023.....	55
Tabulka 14: Počet cizinců v městských částech Brna, srovnání let 2018–2024 (k 1.1.)	58
Tabulka 15: Počet a podíl cizinců v městských částech Brna, 2024 (k 1. 1.).....	59
Tabulka 16: Počet a podíl osob s uděleným pobytovým oprávněním v souvislosti s válkou na Ukrajině v městských částech Brna, 1. 12. 2024	63
Tabulka 17: Počet osob s ukrajinským občanstvím v mateřských školách v Brně-městě ve školním roce 2024/25 (k 30. 9. 2024)	65
Tabulka 18: Počet osob s ukrajinským občanstvím na základních školách v Brně-městě ve školním roce 2024/25 (k 30. 9. 2024)	66
Tabulka 19: Počet osob s ukrajinským občanstvím na středních školách v Brně-městě ve školním roce 2024/25 (k 30. 9. 2024)	67

Seznam map

Mapa 1: Počet cizinců v městských částech Brna, 2024 (k 1. 1.)	57
Mapa 2: Ukrajínští uprchlíci v městských částech Brna, 2024 (k 1. 12.).....	64